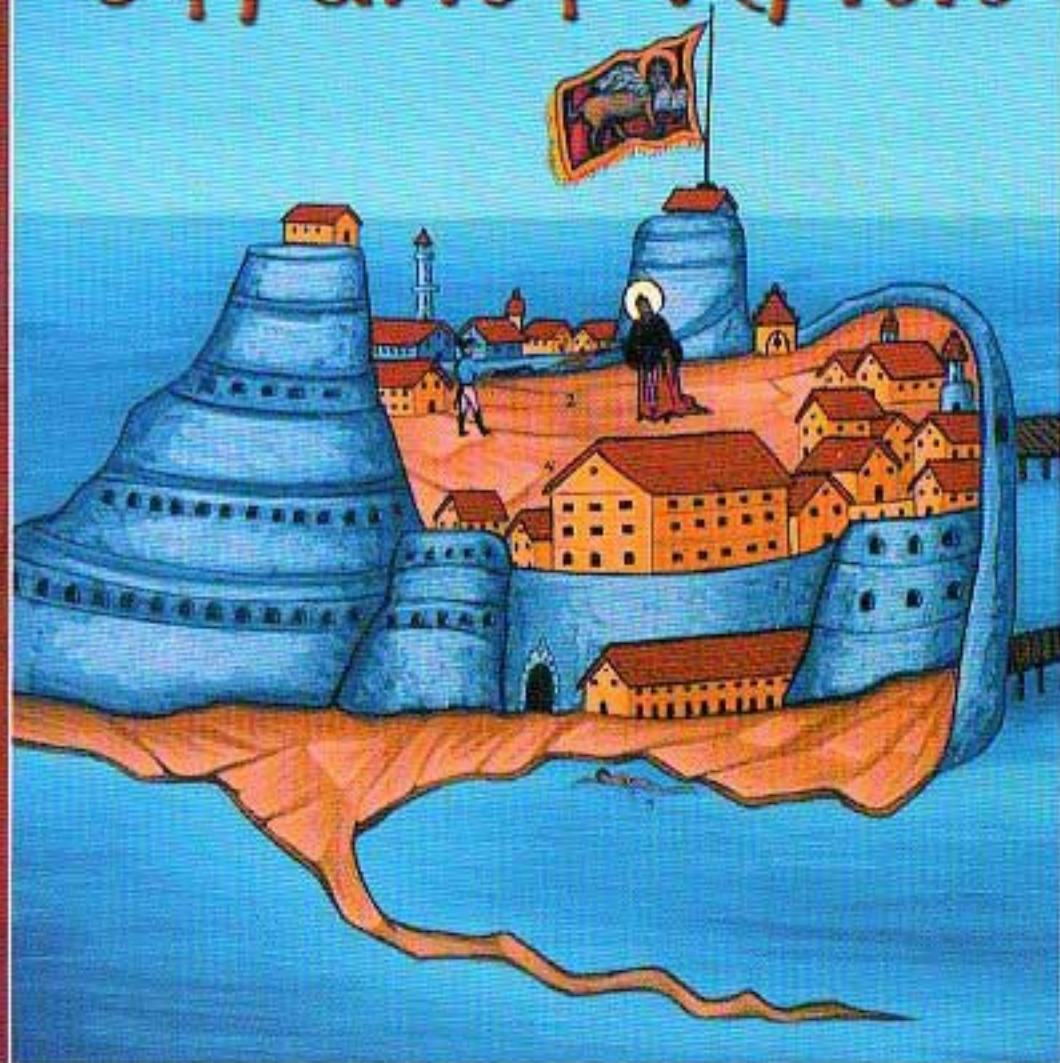

ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΙΟΥ

ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
«Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ» ΜΕΘΩΝΗ-ΠΙΕΡΙΑΣ

© 2008 ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ
«Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ»

600 66 ΜΕΘΩΝΗ - ΠΙΕΡΙΑΣ

ΚΙΝ. 6978192628

ΙΣΤ. www.markoseugenikos.gr

e-mail: info@markoseugenikos.gr

THE ORTHODOX CENTRE FOR PATRISTIC STUDIES
«ST. MARKOS EUGENIKOS»

600 66 METHONI - PIERIAS, GREECE

A. ΕΛΛΑΔΑ

Κεντρική διάθεση:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»

Στυλιανοῦ Ν. Κεμεντζετζίδη

Σπαρτάκου 6, Συκιές

Τηλ.: 2310212659. Fax: 2310207340

566 26 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

B. ΚΥΠΡΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

«ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ»

2643 ΕΡΓΑΤΕΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΥΠΡΟΣ

ΤΗΛ. 00357-99335787

Εικόνα έξωφύλλου: Λεπτομέρεια πίνακος βασισμένου εις ιχνογραφίαν πού ἐξέδωσεν ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος μαζί μέ τό βιβλίον του τό 1805 καί ἐξιστορεῖ τό θαῦμα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.

Εἰς τό ὀπισθόφυλλον: Δημοσιεύεται ὁλος ὁ πίνακας πού φυλάσσεται εἰς τό Κ.Π.Μ. «Ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός».

ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΙΟΥ

ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

ἦτοι

Θαῦμα φρικτόν καί ἐξαίσιον τοῦ θαυματουργοῦ
Σπυρίδωνος, δι' οὗ τὰς βουλὰς τῶν παρανόμων
Παπιστῶν, ἐματαίωσε, μή συγχωρήσας αὐτοῖς,
νά ἐγείρουν Ἀλτάριον, ἦτοι θυσιαστήριον, μέσα
εἰς τόν ἐν τῇ Κερκύρα ἅγιόν του Ναόν, συντε-
θέν, μετά καί ἱερᾶς καί ἐπινικείου ἀκολουθίας,
εἰς αὐτό, παρά ζηλωτοῦ τινος ἀδελφοῦ.

Ἐκδίδει

Μάριος Ι. Πηλαβάκης

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

«Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ»

ΜΕΘΩΝΗ - ΠΙΕΡΙΑΣ 2008

ST' ATHANASIOS OF PAROS

HEAVEN'S JUDGEMENT

that is to say

The horrible miracle of St' Spyridon against the unjust papists at Corfu.

Edited by

Marios I. Pilavakis, B.A. Hons, Ph.D. Lond.

THE ORTHODOX CENTRE FOR PATRISTIC STUDIES

«ST. MARKOS EUGENIKOS»

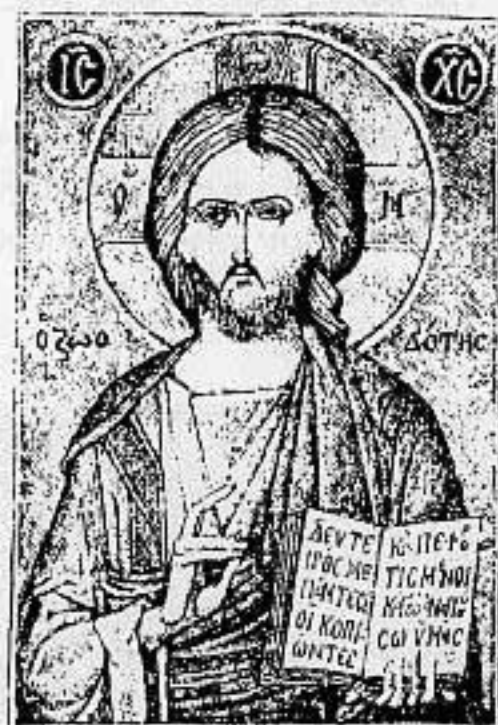
METHONI - PIERIAS, GREECE 2008

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

*Εἰς τόν ἐκ Κύπρου
ἅγιον καί θαυματουργόν Σπυρίδωνα
διά τὰ 1660 ἔτη ἀπό
τῆς ὁσίας κοιμήσεώς του
μέ
τήν θερμήν παράκλησιν
ὅπως ρίζη εἰς τήν θάλασσαν
τούς βαρβάρους Τούρκους
πού κατέχουν τήν μονήν του
καί τήν πατρίδα του.*

*Ἡ ἱερά μονή τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος πού χρησιμοποιεῖται ἀπό
τά τουρκικά στρατεύματα κατο-
χῆς ὡς στρατόπεδον.*

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Προλεγόμενα	9
Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις	15
Οὐρανοῦ Κρίσις ἤγουν θαῦμα φρικτόν...	19
Κεφάλαιον α΄	24
Κεφάλαιον β΄	30
Κεφάλαιον γ΄	39
Κεφάλαιον δ΄	48
Τό σχέδιον	52
Ἀκολουθία ὑμνητήριος	57
Πίνακες	92
Ἐκδόσεις	95

ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

«Ὑστερα ἀπό τήν κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, οὔτε φιλονεικίαις ἔχουσι πλέον τόπον, οὔτε ἀμφιβολία καμμία ἡμπορεῖ νά μένη πλέον περί τῶν Λατίνων. Ὁμολογουμένως, ἀναμφιβόλως, ἀναντιρρήτως οἱ Λατῖνοι εἶναι ἀδόκιμοι, ἀπόβλητοι, ἐχθροί καί ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Τήν ἐλάττονα τοῦ συλλογισμοῦ ἀποδεικνύει ὁ Δαυλός ὁ ἀναμμένος τοῦ Σπυρίδωνος».

«Χαίροις ὦ Μάρκε τό θαῦμα τῶν αἰώνων, ὁ μόνος πρὸς ἅπαντας ἀγωνισάμενος, πρὸς ὁμοφύλους, πρὸς φράτορας, καί κατ' ἰδίαν αὐτῆς τῆς Δύσεως τόν Πανύψιστον· βλέπε τοὺς ἀγῶνάς σου, καί τά παλαίσματα, κεκυρωμένα ὡς ἔνθεα, εἰς τοὺς αἰῶνας, καί ἐπαγάλλου μετὰ Σπυρίδωνος, μεθ' οὗ συμφώνως καί θεσπίσαντες, ὡς διδάσκει Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, ἱκετεύσατε τοῦτον τοῦ σωθῆναι τάς ψυχάς ἡμῶν».

(Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου)

Προλεγόμενα

Ἐφέτος κλείνουν 1660 ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος Κύπρου τοῦ θαυματουργοῦ.

Τιμώντας τὴν ἱεράν μνήμην του ἐπανεκδίδομεν τὸ ἔργον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου «Οὐρανοῦ Κρίσις» βάσει τῆς πρώτης ἐκδόσεως πού ἔγινε εἰς τὴν Λειψίαν τὸ ἔτος 1805.

Τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ μεγάλου θεολόγου καὶ διδασκάλου τοῦ Γένους ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου εἶναι λίαν ἐπίκαιρον καὶ ἀποτελεῖ κατὰ τὴν ταπεινὴν μας γνώμην τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα ἐναντίον ὁλῶν ἐκείνων πού δέχονται ὅτι οἱ παπικοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Δύο φορές ὁ ταπεινὸς ἀλλὰ θαυματουργὸς καὶ ζηλωτὴς τῆς πίστεώς μας ἅγιος Σπυρίδων ὑπερήσπισεν διὰ θαυμάτων τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν μας: Ἡ μὲν πρώτη ἦτο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ ἔτος 324 ὅπου μὲ τὸ γνωστὸν θαῦμα τῆς κεραμίδος διεκήρυξεν τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ δὲ δευτέρα ὅταν τὴν 11ην-12ην Νοεμβρίου 1718 (πρὶν 290 ἔτη) ἐπυρπόλησεν τὰς πυριταποθήκας τῆς ἀκροπόλεως τῆς Κερκύρας καὶ ἐπροκάλεσεν τὸν θάνατον τοῦ δυσσεβοῦς παπικοῦ κυβερνήτου, ἀρχιναυάρχου Ἀνδρέου Πιζάνη, καὶ περισσοτέρων τῶν

έννεακοσίων ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Μέ αὐτό τό θαῦμα ὁ ἅγιος ἐτιμώρησεν τούς βλασφήμους τοῦ Ἀγίου Πνεύματος παπικούς.

Ποῖος εἶναι ὁ μέγας Σπυρίδων, δέν χρειάζεται νά γράψωμεν ἐκτενέστερον, διότι εἶναι ἴσως ὁ μοναδικός πατήρ τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου πού ἐτιμήθη τόσον πολύ ἀπό ὅλους τούς Ὁρθοδόξους. Εἶναι δέ χαρακτηριστικόν τό γεγονός ὅτι τό σκήνωμά του εὐρίσκετο εἰς τόν περίφημον ναόν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ἦσαν ἐπίσης τεθησαυρισμένα καί τά ἱερά λείψανα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ἀνδρέου, Ματθαίου, Λουκᾶ, Τιμοθέου, τοῦ ἰσαποστόλου μεγάλου Κωνσταντίνου καί τῶν ἁγίων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Μεθοδίου τοῦ Ὁμολογητοῦ καί Φλαβιανοῦ.

Ἐπειδή ὑπῆρξε ἀπό ὠρισμένους ἀμφισβήτησις, δέν εἶναι παράδοσις οὔτε θρύλος, ἀλλά ἱστορική πραγματικότης τό γεγονός ὅτι τό σκήνωμα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ἐφυλάσσετο ὄντως εἰς τόν πανίερον ναόν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Τήν πληροφορίαν αὐτήν μᾶς τήν δίνει ὁ σακελλίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πατριάρχου Ματθαίου Α΄ (1397-1410) διάκονος Γεώργιος ὁ Εὐγενικός, πατήρ τοῦ ἁγίου Μάρκου. Συγκεκριμένως εἰς τήν ἀκολουθίαν πού συνέθεσεν πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ἀναφέρει:

«Εὖρες μέν τῇ πολιτεία σου Θεόν τόν βλέποντα, τά κρύφια ὡς πρόδηλα, τήν καρδίαν σου θεοδεκτικόν ποιήσας σκήνωμα, ὃν τόν πρᾶον ἐπιζητεῖ καί πιστόν πρὸς κατοικίαν αὐτοῦ ἀδιάλειπτον ἔχει δέ καί τό πανίερον καί θεοχαρίτωτόν σου σῶμα, ὁ περιδοξος τῶν Ἀποστόλων ναός, θαυμάτων πέλαγος ἀπείρων, ἀκοῶν

τε θεραπευτήριον ἔνθα συντρέχοντες, ἱεράρχα, σέ δοξάζομεν, χάριν τῶν ἱάσεων ἐκ σοῦ κομιζόμενοι πάντες, ὑπό τῶν ἐναντίων προσβολῶν ὥς γάρ πρῶτος, Σπυρίδων, τοῖς πιστοῖς νέμεις τὰ πρόσφορα» (**Ακολουθία ψαλλομένη εἰς τόν ἐν ἀγίοις Σπυρίδωνα, Ποίημα τοῦ τιμωτάτου σακελλίου, τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διακόνου κύρ Γεωργίου τοῦ Εὐγενικοῦ. Ἐκδότης: Μάριος Ἰ. Πηλαβάκης, Λονδῖνον, 1984, σελ. 13).**

Δεδομένου ὅτι ὁ διάκονος Γεώργιος Εὐγενικός συνέθεσεν τήν ἀκολουθίαν ὅταν κατεῖχε τό ἀξίωμα τοῦ σακελλίου, ἡ πληροφορία αὐτή εἶναι ἀδιαμφισβήτητος, διότι συμφώνως πρός τὰ ὅσα γράφει εἰς τό **Περί τῶν ἱερῶν χειροτονιῶν** κεφάλαιόν του ὁ σύγχρονος τοῦ διακόνου Εὐγενικοῦ, ἅγιος Συμεών ὁ Θεσσαλονίκης (;-1429) «ὁ σακελλίου διερευνᾷ τὰ τῶν εὐαγῶν οἰκων τῶν κατὰ τήν πόλιν καί τοῖς ἐν αὐτοῖς ἐπιμέλεται εὐταξίας» (PG 155, 464A). Ἐπομένως ὁ διάκονος Γεώργιος Εὐγενικός ἦταν ὁ πλέον ἀρμόδιος δι' αὐτό τό θέμα.

Πρέπει νά σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀκολουθία τοῦ διακόνου Γεωργίου Εὐγενικοῦ ἔχει κυριολεκτικῶς συληθῇ, χωρίς βεβαίως νά ἀναφέρεται ἡ πηγή, ἀπό ὅλους ὅσους μεταγενέστερον ἐξέδωσαν ἀκολουθίας εἰς τόν ἱερόν Σπυρίδωνα. Ἐδῶ ἀναφέρομεν παρεμπιπτόντως ὅτι καί ὁ υἱός του διάκονος Ἰωάννης ὁ Εὐγενικός συνέθεσεν κοινήν ἀκολουθίαν εἰς τοὺς ἀγίους Νικόλαον καί Σπυρίδωνα σωζομένην εἰς τόν κώδικα **Parisinus gr. 2075**, ff. 9-13, τήν ὁποίαν ἐτοιμάζομεν πρός ἔκδοσιν.

Θά ἦτο, νομίζομεν, παράλειψις ἐάν δέν ἀναφέρομεν ὅτι εἶναι ἡ μοναδική περίπτωση εἰς τήν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας ὅπου ἕνας πατέρας καί ὁ υἱός του συνθέτουν ἀκολουθίαν διά νά ὑμνήσουν τόν μέγαν Σπυρίδωνα καί νά τονίσουν τόν σημαντικόν ρό-

λον πού διεδραμάτισε εἰς τήν Α' ἐν Νικαία Οἰκουμενικήν Σύνοδον.

Παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ δύο χαρακτηριστικούς ὕμνους ὁ πρῶτος τοῦ διακόνου Γεωργίου τοῦ Εὐγενικοῦ:

«Ἰμάτιον δόξης πιστούς περιέβαλες τῆς συνόδου ἔξαρχος, πάτερ, ἀποδειχθεὶς καὶ Ἀρείου μανίαν καὶ τέχνην ἐλών, φιλοσόφου τε τό ἄπιστον, ἀπλαῖς ἀποδείξεσι Χριστοῦ, Σπυρίδων, χάριτι» (*Ἀκολουθία*, σ. 27).

Καὶ ὁ δεύτερος τοῦ υἱοῦ του, διακόνου Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ:

«Οἱ θεῖοι τῆς Συνόδου προασπισταί, οἱ τῆς πρώτης μεγάλοι καὶ πρώτιστοι, τρισαριστεῖς, πρόμαχοι τῆς πίστεως τῆς ὀρθῆς, τῶν εὐσεβῶν ὑπέρμαχοι, πατερικῶν δογμάτων οἱ ἀρράγεῖς τῆς Ἐκκλησίας πύργοι, οἱ καλοὶ ποιμενάρχαι, χρεωστικῶς συνδοξαζέσθωσαν» (*Parisirius gr. 2075*, f. 12).

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος σχετίζει καὶ τό τρίτον μέλος τῆς οἰκογενείας τῶν Εὐγενικῶν, τόν ἅγιον Μάρκον, μέ τόν ἅγιον Σπυρίδωνα, ἀφιερώνοντας εἰς αὐτόν τρεῖς χαρακτηριστικούς ὕμνους:

α) «Χαίροις Γραικῶν Ἐκκλησία, ἡ ἐπομένη ἀεὶ, τοῖς τῶν Πατέρων ὅροις, ὡς λαμπρῶς μαρτυρεῖ σοι, Σπυρίδων οὐρανόθεν, μένων ἐν σοί, καὶ τῶν σῶν προϋστάμενος· ὃν σύν τῷ Μάρκῳ Ἐφέσου χαρμονικῶς, περικρότει ὡς ὑψοῦντάς σε» (σελ. 60-61).

β) «Χαίροις ἡ θεία δόξα Θεοῦ, ἡ ὑψηλή καὶ θαυμαστή καὶ ἐξαίσιος, Σπυρίδων ὁ τῶν Λατίνων, τήν ἐπιρμένην ὀφρύν, καὶ τήν ὕβριν πᾶσαν τήν τολμήσαν, εἰς Ναόν σου μυστήρια, ἐκτελεῖν τὰ ἀπάδοντα, καταχαώσας, καὶ τήν τόλμην ἀντίθεον, καὶ παράφρονα, ἀποδείξας τοῖς πράγμασι. Μάρκου δέ τὰ παλαίσματα, κυρώσας τρανότατα, λῆρον ἡγεῖσθαι δέ ὄντως,

τῆς Φλωρεντίας τόν σύλλογον. Χριστόν καταπέμψαι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δυσώπει τό μέγα ἔλεος» (σελ. 69).

γ) «Χαίροις ὦ Μάρκε τό θαῦμα τῶν αἰώνων, ὁ μόνος πρός ἅπαντας ἀγωνισάμενος, πρός ὁμοφύλους, πρός φράτορας, καί κατ' ἰδίαν αὐτῆς τῆς Δύσεως τόν Πανύψιστον· βλέπε τοὺς ἀγῶνάς σου, καί τά παλαιίσματα, κεκυρωμένα ὡς ἔνθεα, εἰς τοὺς αἰῶνας, καί ἐπαγάλλου μετά Σπυρίδωνος, μεθ' οὗ συμφώνως καί θεσπίσαντες, ὡς διδάσκει Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, ἱκετεύσατε τοῦτον τοῦ σωθῆναι τάς ψυχάς ἡμῶν» (σελ. 91-92).

Νομίζομεν ὅτι θά ἦτο μεγάλη παράλειψις ἐάν δέν ἐσχολιάζαμε τόν τρίτον ὕμνον πού χαρακτηρίζει τόν ἅγιον Μάρκον ὡς «τό θαῦμα τῶν αἰώνων». Διά πρώτην φοράν ὁ τόσο περιφρονηθεῖς καί διασυρθεῖς ὑπό τῶν Λατίνων καί τῶν Λατινοφρόνων ἱεράρχης εὕρισκε εἰς τό πρόσωπον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου ἓνα μέγαλον ὑπερασπιστήν του. Δέν ἦτο δέ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἓνας τυχαῖος. «διδάσκαλος τοῦ γένους», ἀλλά ἦτο, ὡς ἀναφέρεται καί εἰς τήν ἐπίσημον, πατριαρχικήν πρᾶξιν κατατάξεως του εἰς τάς ἀγιολογικάς δέλτους τῆς Ἐκκλησίας:

«Γίγας τῆς Παιδείας καί κλέος τῆς Ἐκκλησίας, ἀσκητικώτατος, ἐργατικώτατος, φιλανθρωπότατος καί μαχητικώτατος» (Περιοδικόν «Ἐκκλησία», ἀρ. 9, Ἀθῆναι, 1995, 171).

Οὕτως οἱ ἀγῶνες τοῦ ἱεροῦ Μάρκου ὄχι μόνον ἀναγνωρίζονται, ἀλλά ἐπαινοῦνται καί ἐπικυρώνονται μέ τό θαῦμα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ὅπως πιστεύει ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος.

Δύο περίπου αἰῶνας μετά τόν ἅγιον Ἀθανάσιον τόν Πάριον ἓνας διακεκριμένος φιλόλογος καί παπικός θεολόγος εἰς τό Πανεπιστήμιον τοῦ Ἀμστερνταμ, ὁ Jan Louis van Dieten ἀποκαθιστᾷ πλήρως τόν ἅγιον

Μάρκον τόν Εὐγενικόν καί εἰς τήν δυτικήν ἀκαδημαϊκήν κοινότητα λέγοντας:

«Ἐπειδή πρέπει ὁ ἱστορικός νά ἀποκαθιστᾷ ἱστορικῶς προσωπικότητες πού ἔχουν εἰς τό παρελθόν παρεξηγηθῇ, αὐτό ἐπιθυμῶ διακαῶς νά πράξω καί διά τόν Μάρκον τόν Εὐγενικόν. Αὐτός ἦταν ὁ μόνος πού ἀρνήθηκε νά δεχθῇ τό Φιλιόκβε. Δι' αὐτόν τόν λόγον ὁ πάπας Εὐγένιος ὁ Δ΄ ἤθελεν ὁ Μάρκος νά ἀπολογηθῇ ὑποστηρίζοντας ὅτι αὐτός (ὁ Μάρκος) δέν ἦταν περισσότερο σοφός ἀπό ἐκείνους. Ὁ πάπας παρέβλεψε ὅτι ὁ Μάρκος εἶχε μεγαλύτερη παράδοσιν σοφίας ἀπό τον ἀντίπαλόν του Μοντενέρο. Ὁ πάπας παρέβλεψε ἐπίσης ὅτι ὁ Μοντενέρο ἐκπροσωποῦσε μόνον τήν σοφίαν τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου. Ὁ πάπας παρέβλεψε, ὅτι διά τήν καταδίκην μίας ἐπιστημονικῆς θέσεως δέν μετράει ὁ ἀριθμός τῶν ὑποστηρικτῶν της, ἀλλά μόνον οἱ ἀποδείξεις πού προσκομίζονται. Δέν εἶναι βεβαίως εὐκόλον νά ἀντιληφθῇ κάποιος μίαν ἀλήθειαν, ἐάν ἀντιτίθενται εἰς αὐτήν ἕνας πάπας Εὐγένιος καί οἱ ὑποστηρικταί του. Ἀλλά εἶναι δύσκολον ἐπίσης εἰς κάποιον ὅπως τόν Μάρκον τόν Εὐγενικόν νά δεχθῇ τό Φιλιόκβε ἀκόμη καί ἐάν σωζόταν ἡ πατρίδα του ἀπό τόν τουρκικόν κίνδυνον» (Ἀφιέρωμα εἰς τόν μέγαλον πρόμαχον τῆς Ὁρθοδοξίας Μάρκον Ἐφέσου τόν Εὐγενικόν διά τά 560 χρόνια ἀπό τῆς κοιμήσεώς του 1444-2004, Ἔκδοσις Ὁρθοδόξου Κέντρου Πατερικῶν Μελετῶν «Ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός», Μεθώνη - Πιερίας, 2004, σελ. 15).

Ἔγγραφον ἐν ΚΒΕ Θεσσαλονίκης τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2008. Μνήμη τοῦ ἁγίου Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου.

Μάριος Ι. Πηλαβάκης

Πᾶσι τοῖς ἐντευξωμένοις τῷ παρόντι βιβλιαρίῳ, ἐν Χριστῷ μοι ἀδελφοῖς, καὶ τέκνοις γνησίοις τῆς ἁγιοτάτης μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς, ἐγὼ ὁ ταπεινὸς αὐτοῦ συγγραφεὺς, εὐχομαι, εἰ καὶ ἀνάξιος, ὑγίαν, εἰρήνην, καὶ σωτηρίαν αἰώνιον.

Εἰς τὰ 1795, Θεοδώρητος ὁ φθορεὺς τῆς κανονικῆς βίβλου, ἔλαβε κάποιαν ἀφορμὴν, διὰ νὰ γράψῃ πρὸς μετὰ τὴν χρεῖαν ἐκείνην, ἔγραψε προσέτι, καὶ ὅτι ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Θεόδωρος ὁ καλούμενος Μουστάτζας ἔλαβε κλίσιν νὰ τυπώσῃ τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ· ἐγὼ τὸν ἀπεκρίθηκα, ὅτι ἐκεῖνα, ὅλον ἓνα ἐτοιμάζονται διὰ νὰ τὰ τυπώσῃ ἄλλος πλὴν, λέγω, ἐπειδὴ ὁ κύρ Θεόδωρος, εἶναι πρόθυμος εἰς τὰ καλὰ, ἔχω ἐγὼ δύο μικρά πονημάτια, ἔτοιμα διὰ τὸν τύπον, καὶ ἂν θέλῃ τὰ στέλλω, εὐθύς ὅπου λάβω τὴν συγκατάθεσίν του· ἔλαβον ἀπόκρισιν, ὅτι μετὰ πάσης χαρᾶς τὰ δέχεται, καὶ ἐτοιμότατος εἶναι εἰς τὴν τούτων ἐκτύπωσιν· τὰ ἔστειλα εἰς τὸ ἐξῆς ἔτος, ἥτοι εἰς τὰ 1796, δηλαδή τὴν κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τὸν βίον τοῦ ἱεροῦ Κλήμεντος, μέ σκοπόν ὅτι τὰ δύο νὰ γένωσιν τεῦχος ἓν· ἔλαβον καὶ αὐθις ἀπόκρισιν τους, ὅτι τὰ ἐδέχθησαν, καὶ ὅχι ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἁγίαν ἀπαρχήν, καὶ ἱεράν ἀγκάλην, καὶ ἄλλα παρόμοια· μάλιστα ἔλαβον χωριστά καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου Θεοδώρου ἐπιστολήν, ἐπὶ λέξεως οὕτως ἀρχομένην καὶ

λέγουσαν «πρό πολλοῦ ἔλαβον τό εὐχαιτικόν της ὁμολογῶν μυρίας τάς χάριτας, ὅπου ἡξίωσε τόν δοῦλόν της διά γράμματος νά γνωρισθῶμεν· εἶδον ἀκολούθως, καί ὅσα προστάζει τόν δοῦλόν της νά ἐκτελέσῃ· ἅς μείνῃ ἡσυχος ἡ ὑμετέρα σοφολογιότης, ὅτι τά στέλλομεν καί τά τυπόμεν» παρατρέχω, διά τό μέτριον, τά ὅσα μοί ἔγραφεν ὁ Θεοδώρητος, μετά ταῦτα, εἰς πέντε του γράμματα· τά ὅποια ὅλα σώζονται παρ' ἐμοί· τέλος πάντων, ἀφ' οὗ οἱ γεννάδαι μέ ἐκαταφούσκωσαν, μέ τάς πλέον ζωντανάς, καί λιπαράς, καί πυκνάς των ὑποσχέσεις, τί ἔγινε; τί ἔκαμαν; ἰδού τί ἔγινε, καί τί ἔκαμαν· ἀφ' οὗ ἀπό τά 45· μέχρι τοῦ νῦν 98· ἔτους, ἐστάθησαν εἰς τάς χειράς των, τώρα, περί τά μέσα τοῦ παρελθόντος Μαΐου μηνός, μοί τά ἔστειλεν ἀπό τό ἅγιον Ὅρος, ὁ καλός Θεοδώρητος, ἔτση, καθώς τά ἔστειλα, ἦτοι χειρόγραφα, ἀτύπωτα· ἀλλά διατί τάχα (θέλει ἐρωτήσῃ τινάς ἀπορῶν εἰς τό ἀνέλπιστον;) ἀπέδωκε τάς αἰτίας αὐτός ὁ Θεόδωρητος· καί εἰσὶν αἱ ἐξῆς αὗται· πρῶτον ἔγραψε, πῶς τά ἀλησμόνησεν εἰς τήν Μπογδανίαν, μισεύοντας ἐκεῖθεν μέ τό κανονικόν, διά τήν Λειψίαν, δεύτερον ἔγραψε, πῶς ὁ Αὐθέντης ὁ Σούτζος ἠφάνησε τόν Θεόδωρον, καί δέν τοῦ ἔμειναν ἔξοδα διά νά τυπῶνῃ βιβλία· (διά τήν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἔμειναν, καί τοῦ ἐπερίσσευαν)· τρίτον, εἶπεν εἰς τόν ἅγιον Τριπόλεως, πῶς ἦτον χαημένα, καί μόλις εὐρέθησαν ὕστερον, καί διά τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος μέ ἡρώτα. τί ἤθελα νά τά κάμῃ· ὅποιος ἡμπορεῖ ἅς τά συμφωνήσῃ αὐτά τά τρία, εἰς μίαν ἀλήθειαν· κοντά εἰς αὐτά τά παρ' ἐμοί ἀσύμβατα, ἀκολουθεῖ καί τοῦτο τό ἀλλόκοτον· ὁ ἐν Λειψίᾳ Ἀρχιμανδρίτης ἐμοί διαφερόντως ἀγαπητός κύρ Καλλίνικος, ἔγραψεν αὐτῷ τῷ Θεοδώρῳ, νά τοῦ τά στείλῃ, καί ἡ Πανοσιότης του, ἐμοί χαριζόμενος, θέλει κάμει τρόπον, νά τά

τυπώση· ἔλαβεν ἀπόκρισίν του, πῶς θέλει τοῦ τά στείλει, καί τά ἐπρόσμενε νά τά λάβῃ, μέ τούς πραγματευτάς (ὡς πρός ἐμέ γράψας ὁ Ἀρχιμανδρίτης τόν προαπερασμένον Μάρτιον τά πάντα ἐδήλωσεν) εἶτα, ἀντί νά τά στείλῃ εἰς τήν Λειψίαν, τά ἔστειλεν εἰς τήν Χίον, ὡς καί προεῖρηται· ἰδοῦ, μέ ποίους ἀνθρώπους, ἡ κακή τύχη τούτων μου τῶν ἄλλων καλῶν καί κοινωφελῶν πονηματίων, μέ ἐπερίπλεξε, χρόνους ἤδη, σχεδόν ὀκτώ, καί γέλασμα καί ἐμπαιγμόν ὑπ' αὐτῶν ἔπαθον, οἷον ὑπ' οὐδενός ἄλλου πώποτε· λοιπόν, ἐπειδή, φανερά, ἀπό τοιούτους ἀνθρώπους, ὁ Θεός δέν εὐδόκησε νά ἐκδοθῶσιν εἰς τό κοινόν τά ὑπερφυῆ ταῦτα διηγήματα, ἐκδίδονται ἤδη Θεοῦ εὐδοκία, διά δαπάνης τινῶν φιλοθέων καί φιλαδέλφων χριστιανῶν Χιοπολιτῶν, εἰς κοινήν ὠφέλειαν τῶν χριστιανῶν· διά ψυχικήν σωτηρίαν καί ἑαυτῶν, καί τῶν γονέων αὐτῶν· ἐκδίδονται λοιπόν εἰς ἓνα τόμον, ἦτε ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ, καί ὁ βίος τοῦ ἱσαποστόλου Κλήμεντος, κρίσις καί αὐτός ὢν ἀδέκαστος τοῦ Οὐρανοῦ, διά τήν θαυμαστήν ἔνστασιν καί ὁμολογίαν, τῆς ἐκ μόνου τοῦ Πατρός ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἡ γάρ ἁγιότης αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἀναντιρρήτως εἶναι ἔργον τοῦ Οὐρανοῦ, φανερά ἐπεσφράγισε καί ἐκύρωσε τούς ἀγῶνας, καί τάς διαλέξεις, ὅπου ἔκαμεν εἰς τήν Μωράβαν ἐναντίον, τῶν κακοδόξων Παπιστῶν· καθὼς θέλετε ἰδεῖ τά πάντα ἀναγινώσκοντες τόν ἱερόν βίον του.

Λεχθῆτε λοιπόν ἀδελφοί μετά χαρᾶς, τό παρόν βιβλιάριον, ὡς ψυχοφελέστατον· καί μάλιστα εἰς τούς καιρούς τούτους ὅπου ἡ βδελυκτὴ ἀδιαφορία, χύνει κοινῶς πανταχοῦ ψύχραν θανάσιμον, εἰς τάς ψυχὰς τῶν ἀπλουστέρων.

Τά θαύματα, παρά τοῖς εὐφρονοῦσιν, εἶναι ἀπόδειξις τῆς θείας Παντοδυναμίας· καί τούτου χάριν, ἐπρο-

σθέσαμεν εἰς τό τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος, καί τό παραδο-
ξότατον ἔργον τό παρά τοῦ Σωτῆρος, ἐν τῇ Κωνστα-
ντινουπόλει πραχθέν, ὡς πολλήν καί μεγάλην ἔχον
τήν ἐνέργειαν· δέξασθε λέγω, μετά χαρᾶς, καί ἀναγι-
νώσκοντες καί ὠφελοῦμενοι, εὐχεσθε καί ὑπέρ τῶν ἀ-
δελφῶν, ὅπου διά τήν κοινήν ὠφέλειαν, κατέβαλον τά
ἀναλώματα, καί ὑπέρ ἡμῶν προσέτι τῶν ἀναξίων, ὅ-
που θεῖῳ ζήλῳ κοινούμενοι, ἐφιλοπονήσαμεν αὐτά εἰς
δόξαν καί αἶνεςιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
σύν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρί, καί τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΙΟΥ
ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ
ΗΓΟΥΝ

Θαῦμα φρικτόν τοῦ θαυματουργικωτάτου Σπυρίδωνος, διά τοῦ ὁποίου ἐματαίωσε τάς βουλάς τῶν παρανόμων Παπιστῶν, μή συγχωρήσας αὐτοῖς νά κτίσωσιν Ἀλτάριον μέσα εἰς τόν ἐν Κερκύρα ἅγιόν του Ναόν.

Ἄγαθόν τό εὐλογεῖν τόν Θεόν, καί ὑψοῦν τό ὄνομα αὐτοῦ, τοῦς λόγους τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ ἐντίμως ὑποδεικνύοντες· ἔτσι ἐδίδαξε Ῥαφαήλ ὁ Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, τόν μακάριον Τωβίτ καί ὅλην τήν φιλόθεον φημίαν του· καί ἔτσι πρέπει νά κάνουν ὅλοι οἱ θεοσεβεῖς, τοῦτ' ἔστι νά εὐλογῶσι τόν ὕψιστον Θεόν, καί νά μεγαλύνωσι τό πανάγιόν του ὄνομα, κηρύττοντες μέ ἡδονήν καί σέβας τά ὑπερένδοξα καί ἐξαίσια αὐτοῦ ἔργα, τά ὅποια πρός εὐεργεσίαν ἡμῶν τῶν ταπεινῶν, καθ' ἐκάστην γενεάν ἐνεργεῖ, αὐτός ὁ φιλόανθρωπος Κύριος. Καί βεβαιότατα τοῦτο εἶναι ἄγαθόν, καθώς εἶπεν ὁ Ἄγγελος, διατί εἶναι καί δίκαιον καί σωτήριον· δίκαιον, διατί χρεωστοῦμεν ἡμεῖς τά λογικά κτίσματα, ὅπου εὐεργετούμεθα μέ τῶν θαυμασίων τά παράδοξα, νά ἀποδίδωμεν τήν εὐχαριστίαν εἰς τόν οὐράνιον εὐεργέτην μας, ὅχι μέ τήν σιωπήν, πρᾶγμα κατά-

κριτον, ἀλλά μεγαλύνοντες καί κηρύττοντες ἅπαντα-
 χου, καί πάντοτε, μέ τās θεοπρεπεῖς δοξολογίας καί ὕ-
 μνους, τās ὑπέρ φύσιν καί λόγον τερατουργίας του
 σωτήριον δέ, διατί κηρυττόμενα τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμά-
 σια, ἐκπλήττουσι κάθε νοῦν καί διάνοιαν, καί ἐπομέ-
 νως προξενοῦσι καί ἐμβάλλουσιν εἰς τās ψυχάς τῶν
 ἀνθρώπων καί φόβον Θεοῦ καί φροντίδα χριστιανι-
 κῆς ζωῆς, καί καλῆς ἀπολογίας εἰς τό φοβερόν τοῦ
 Θεοῦ κριτήριον, εἰς ὅσους δέν ἔχουσι πεπωρωμένην
 τήν καρδίαν, οὐδέ εἶναι παντελῶς ἀναίσθητοι· μέ τόν
 ἴδιον τοῦτον σκοπόν, καί μέ τό ἴδιον τοῦτο τέλος, ἔ-
 γραψε καί ὁ θεόπτης Μωϋσῆς τήν ἐπινίκιον ἐκείνην
 ᾠδήν, ὅταν εἶδε τοὺς Αἰγυπτίους καταβυθισμένους,
 μέσα εἰς τὰ νερά τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ψάλλοντας
 μέ θριαμβευτικήν ἀγαλλίασιν «Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐν-
 δόξως γάρ δεδόξασται. Ἴππον καί ἀναβάτην ἔρριπεν
 εἰς θάλασσαν κτ.», διδάσκοντας μέ αὐτήν, ὅχι μόνον
 τόν τότε Ἰσραηλιτικόν λαόν νά εἶναι εὐχάριστοι πρός
 τόν Θεόν τῶν πατέρων τους, ὡσάν ὁποῦ, ἐκεῖνος καί
 ὅχι ἄλλος, μέ ἐκεῖνον τόν παραδοξότατον τρόπον,
 τοὺς ἐλύτρωσεν ἀπό τās τυραννικάς χεῖρας τῶν Αἰγυ-
 πτίων, ἀλλά ἠθέλησε νά διδάξῃ μέ τήν ἰδίαν ᾠδήν καί
 ὅλον τόν κόσμον μέ τό νά παραπέμψῃ καί εἰς τās με-
 τά ταῦτα γενεάς ἔγγραφον, τήν πάντῃ ἀνήκουστον,
 καί ὄντως ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην τερατουργίαν τοῦ
 παντοδυνάμου βραχίονος· μάλιστα αὐτός ὁ τῶν ὅλων
 Θεός ῥητῶς προστάζει τόν Μωϋσῆν, καί μέ τό στόμα
 τοῦ Μωϋσέως ὅλους τοὺς Ἑβραίους, νά μή σιωποῦν
 καί ἀλησμονοῦν τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά
 χρεωστικῶς νά διδάσκωσι τοὺς υἱοὺς των καί τās θυ-
 γατέρας των, ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ καί ἐν βραχίονι ὕ-
 ψηλῷ, ἐξήγαγε Κύριος ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, διὰ νά
 μανθάνωσι, λέγει, καί ἐκεῖνοι νά φοβοῦνται τόν Θεόν·

καί πάλιν μετά ταῦτα, ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐκατατρόπωσε τόν Ἀμαλήκ¹ κατάγραφον, εἶπε Κύριος πρὸς τόν Μωϋσῆν, κατάγραφον τοῦτο εἰς μνημόσυνον εἰς βιβλίον, καί δός εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ· ἔτσι μετά ταῦτα, ὅταν ἐκ προστάγματος Θεοῦ, ἐμβῆκαν εἰς τόν Ἰορδάνην ποταμόν οἱ Ἱερεῖς, βαστάζοντες τήν θείαν Κιβωτόν, καί παρευθύς, ὡ φρικτόν θαῦμα, τὰ ρεύματα τοῦ Ποταμοῦ ἐστάθησαν ἀκίνητα, ἀπό τό ἄνω μέρος, τὰ δέ λοιπά τοῦ κάτω μέρους ἔφυγαν ἕως εἰς τήν θάλασσαν· καί ἐπέρασεν ὅλος ὁ λαός μέ στεγνά ποδάρια εἰς τό πέραν μέρος, τότε ὁποῦ ἀκόμα ἔστεκεν μέσα ἡ Κιβωτός, καί ὁ ποταμός ἦτον ξηρός, ὁ Θεός ἐπρόσταξε τόν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, νά πάρουν ἀπό μέσα ἀπό τόν ξηρόν ποταμόν, δώδεκα πέτρας μεγάλας, ὅσον ἐδύνατο νά συγκώνη ἓνας ἄνθρωπος, καί νά τās ἔχουν ἀντάμα τους, πρὸς παντοτεινήν ἐνθύμησιν, τοῦ τόσον παραδόξου ἐκείνου θαύματος¹. Τί νά λέγω τοῦτο καί ἐκεῖνο τὰ κατά μέρος τῆς ἁγίας Γραφῆς; Λέγω μέ συντομίαν καί καθόλου θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐστάθη πάντοτε καί πανταχοῦ, νά γράφονται καί νά κηρύττονται τοῖς πᾶσι τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια, διὰ νά γίνωνται εἰς ὅλους θεοσεβείας, καί θεοφιλοῦς πολιτείας ὑπόθεσις· ἔτσι ἐγράφησαν ὅσα παράδοξα ἔργα οἱ κατά καιρούς θεῖοι Προφῆται ἔπραξαν· ἔτσι ἐστηλογραφήθησαν ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, ὅσα μέ ἓνα του παντοδύναμον λόγον ἐτέλεσεν ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς· ἔτσι ὁ Ἱεροῖ-

1. Ὁ θεῖος Νεῖλος ἔχει γνώμην, πῶς ἤλειψαν ἐκείνας τās πέτρας· καί ἔγραψαν ἐπάνω εἰς αὐτάς ὅλην τήν ὑπόθεσιν, δηλαδή, πῶς δι' αὐτούς ὁ Θεός ἐξήρανε τόν Ἰορδάνην ποταμόν, καί ἐπέρασαν, καί μάρτυρες ἐκείνου τοῦ θαύματος, τούταις ἡ πέτραις, ὁποῦ εἶναι παρμέναις ἀπό τόν πυθμένα ἐκείνου τοῦ ξηρανθέντος ποταμοῦ.

στωρ Λουκᾶς ἐπιμελέστατα μᾶς ἀνιστόρησε τῶν συναποστόλων του τά θαύματα· καί ἔτσι κατά μίμησιν οἱ μεταγενέστεροι, μᾶς ἄφησαν γεγραμμένα τά παράδοξα καί ὑπερφυσικά ἔργα τῶν τε μαρτύρων καί τῶν ὁσίων, ἂν ὅχι ὅλα, ὥσάν ὅπου εἶναι ἄπειρα τόν ἀριθμόν, ἀλλά πάμπολλα.

Λοιπόν ἐπειδή καί δίκαιον καί σωτήριον πρᾶγμα εἶναι, καί Θεοῦ θέλημα ἀπεδείχθη, πῶς εἶναι, νά κηρύττονται τοῦ Θεοῦ τά θαυμάσια, διά τοῦτο, χριστιανοί ἀδελφοί, ἔρχομαι νά διηγηθῶ εἰς τήν ὑμετέραν ἀγάπην, τήν ὑπερφυᾶ καί παράδοξον εὐεργεσίαν, τήν ὁποίαν ὁ φιλόανθρωπος Κύριος, τώρα εἰς τόν ἐδικόν μας αἰῶνα, ἐτέλεσεν εἰς ἡμᾶς, διά Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργικωτάτου καί πιστοῦ αὐτοῦ θεράποντος, εἶναι σχεδόν εἰς ὅλους γνωστόν, πῶς ἀκατάπαυστα δέν λείπει ἐκεῖνος ὁ μέγας Ἅγιος, ἀπό τοῦ νά ἐκτελῇ εἰς τήν Νῆσον τῶν Κορυφῶν, μεγάλα καί ἐξαισία πράγματα, καί τοῦτο εἶναι πλέον παρά βέβαιον, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο, ὅπου ὑπερβαίνει ὅλα του τά ἄλλα, καί στεφανώνει διά νά εἰπῶ ἔτσι τά θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος, καί ὅπου δικαίως, δέν πρέπει νά λέγεται ἀπλῶς θαῦμα, ἀλλά *θαῦμα θαυμάτων*, ἢ νά εἰπῶ καλλίτερα καί ὀρθότερα, πρέπει νά ὀνομάζεται, *Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ*, ἐκεῖνο λέγω εἶναι ἡ παραδοξοτάτη καταστροφή *τῶν μιαιρωτάτων Λατίνων*, μέ τήν ὁποίαν (*τό λέγω καί σκιρτᾷ τό πνεῦμά μου*), *μέ τήν ὁποίαν τοὺς ἀπεδίωξεν ἀτιμότατα, ἀπό τόν θεῖον του Ναόν, ὅταν ἐμελέτησαν, καί ἐγγύς ἦλθον νά τόν μολύνουν μέ τό θεοστυγές τῶν Ἀλτάριον*². Τοῦτο βεβαιότατα, ἀγκαλά καί εἶναι τόν σον μέγα, ὅμως εἶναι εἰς ὀλίγους γνωστόν, μέ τό νά

2. Ἀλτάριον παρ' Ἰταλοῖς ὁ βωμός, ἤγουν τό θυσιαστήριον, δηλαδή τό παρ' ἡμῖν λεγόμενον ἁγία Τράπεζα.

μήν εὐρίσκεται εἰς τύπους, *ὅθεν ἐγὼ ζήλω θείῳ κινούμενος, ἀπεφάσισα νὰ τό κάμω κοινότατον μέ τήν βοήθειαν τῶν τύπων* καί λοιπόν, θέλω τό περιγράψω ἐντελέστατα καί ἀκριβέστατα, ὅσον δύναμαι, διά νά κινήσω τούς φιλοθέους ἅπαντας εἰς ὕμνον καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καί τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ θεράποντος. Ἦγουν θέλω τό διηγηθῶ πρῶτον, καθὼς εὐρίσκεται γεγραμμένον εἰς ἀνέκδοτον βιβλίον χειρόγραφον, καί δεύτερον θέλω ἐξετάσω μέ ὅλην τήν δυνατήν ἀκρίβειαν, τάς περιστάσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι τό καταστήνουσι καθ' ὅλους τούς τρόπους ἀνώτερον ἀπό κάθε βέλος βλασφήμου καί ἀδίκου στόματος· ἄς μή φανῇ δέ παράξενον, ὅτι ἓνα τόσον ὑπερμέγα τερατούργημα, μέχρι σήμερον ἔμεινεν ἀνέκδοτον· *ὅτι ἐκεῖνοι ὅπου ἔμελλον νὰ τό κοινολογήσουν μέ τούς τύπους εὐρίσκονται ὑπό τήν δεσποτείαν ἐκείνων, ὅπου ἔπαθον τήν τοιαύτην αἰσχύνην· ὅθεν καί δέν δύνανται νὰ σαλπίζουν οὕτω περιφανῶς τά κατά τῶν ἐξουσιαστικῶν τους νικητήρια·* σαλπίζομεν, λοιπόν ἡμεῖς οἱ ὁμόπιστοι καί ἀδελφοί τῶν Κερκυραίων ὀρθοδόξων, μέ τό νά εὐρισκώμεθα Θεοῦ προνοία, μακράν ἀπό τούς φόβους ἐκείνους, καί μέ τόν Προφητάνακτα Δαβίδ, φωνάζομεν λέγοντες, *ἀκούσατε ταῦτα πάντα τά ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τήν οἰκουμένην·* δεῦτε καί ἴδετε τά ἔργα τοῦ Θεοῦ· δεῦτε καί ἴδετε, ὡς φοβερός ἐν βουλαῖς ὑπέρ τούς υἱούς τῶν ἀνθρώπων· πῶς καί τί λογῆς, δεῦτε ἀκούσατε, καί διηγῆσομαι ὑμῖν.

Κεφ. α'.

Τὴν διήγησιν τοῦ θαύματος περιέχον.

Μετά τὴν ἐλευθερίαν τῆς πόλεως Κερκύρας, ἀπὸ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν πολιορκίας, διὰ προστασίας τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος· ἥτις ἐλευθερία ἐγένετο εἰς τοὺς 1716, Αὐγούστου 11, ὁ τότε λαχὼν Ἡγεμὼν Ἀνδρέας Πιζάνης, καπιτάν Γενεράλης τῶν Κορυφῶν, βουλόμενος νὰ κάμῃ μίαν εὐχαριστήριον ἀμοιβὴν πρὸς τὸν Ἅγιον, διὰ τὴν τόσῃν εὐεργεσίαν τῆς ρηθείσης ἐλευθερίας, ἐσυμβουλευέθη μὲ τὸν θεολόγον του Φραγγίσκον Φραγγιπάνην καλούμενον, ὡσάν τί πρᾶγμα νὰ κάμῃ, ὅπου νὰ εἶναι ἄρεστόν καὶ εὐαπόδεκτον εἰς τὴν Αὐτοῦ ἀγιότητα. Ἐκεῖνος τὸν ἀπεκρίθη, πῶς εἶναι λίαν καλόν καὶ θειότατον ἔργον, νὰ οἰκοδομήσῃ μέσα εἰς τὸν Ναόν τοῦ ἁγίου, ἓνα Ἀλτάρι μαρμαρένιον πολύτιμον, διὰ νὰ λέγεται καθ' ἐκάστην ἐκεῖ μέσα καὶ μία λατινικὴ λειτουργία, «καὶ ἡ ἐξοχότης σου νὰ ἀκούῃς λειτουργίαν τῆς γλώσσης σου, ὅταν εἰς τοὺς διωρισμένους καιροὺς παρουσιάζῃς ἐκεῖ». Ἦρρεσε τῷ Ἡγεμόνι τοῦ θεολόγου ἡ συμβουλὴ, καὶ παρευθὺς προστάζει νὰ ἐτοιμάζῃται ἡ ὕλη τῆς οἰκοδομῆς. Πρὶν ὅμως νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ ὕλη, τοῦ ἐφάνη εὐλογον, νὰ κράξῃ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ Ἰοὺς πατρωνάτους³ τοῦ ἁγιωτάτου λειψάνου τοῦ θείου Σπυρίδωνος, τρόπον τινὰ διὰ νὰ λάβῃ καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν εἰς τοῦτο συγκατά-

3. Ἰοὺς πατρωνάτοι οἱ κληρονομικὸν δικαίωμα ἔχοντες.

νευσιν. Ἐκεῖνοι, εὐθύς ὅπου ἤκουσαν ἓνα τοιοῦτον ἀνέλπιστον πρᾶγμα, ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν στρογγύλῳ τῷ στόματι, ὅτι τοῦτο χωρὶς ἄλλο εἶναι μία καινοτομία πολλὰ ἐπιζήμιος, καὶ διὰ τοῦτο, κατ' οὐδένα τρόπον δέν ἤθελαν συγκατανεύσουν εἰς τὸν σκοπὸν του. Ὁ Ἡγεμὼν τοὺς ἀπεκρίθη ἐνθυμῶ, πῶς ὄντας αὐτός ἐξουσιαστής ὑπέρτατος, καὶ μὴ βουλομένων αὐτῶν, θέλει τελειώσει τὸ θέλημά του, καὶ προστάζει νὰ συναχθῇ ἀνυπερθέτως ἡ ὕλη ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου. Συνήχθησαν λοιπὸν ἐκεῖ ἄσβεστος, γύψος, μάρμαρα, καὶ πλάκα ἐκλεκτοῦ μαρμάρου εὐφυέστατα κατασκευασμένη, διὰ Τράπεζαν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, βλέπει κατ' ὄναρ ὁ Ἡγεμὼν, *ἄνθρωπὸν τινα μέ σχῆμα μοναχοῦ, λέγοντα πρὸς αὐτόν. Τί μέ ἐνοχλεῖς, καὶ διατί ταραττεῖς ἀδίκως τὰ τέκνα μου; Ἥξευρε, πῶς τοῦτο ὅπου ἐμελέτησες νὰ κάμης δέν σοῦ συμφέρει.* Γενομένης τοιγαροῦν ἡμέρας, ἔκραξε τὸν θεολόγον του εἰς τὴν κάμαράν του, ἐκεῖνον δηλαδή ὅπου τὸν ἔδωκε τὴν τοιαύτην συμβουλήν, καὶ εἰς αὐτόν ἐδιηγήθη μέ ἀκρίβειαν τὸ ἐνύπνιον. Ἐκεῖνος τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι τὰ ὀνείρατα ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, κατ' οὐδένα τρόπον, δέν χρεωστοῦμεν νὰ τὰ πιστεύωμεν, οὔτε παντελῶς νὰ τὰ δεχώμεθα, ὡς πράγματα ἀληθινά. «Μάλιστα πρέπει νὰ στοχασθῆς, αὐθέντα, πῶς τοῦτο εἶναι ἓνας φανερός πειρασμός τοῦ δαίμονος, μέ τὸν ὁποῖον πάσχει ὁ πολέμιος τῶν καλῶν, νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ ἓνα τέτοιον εὐσεβέστατον ἔργον». Ἡσύχασεν ὁ Ἡγεμὼν καταπεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ θεολόγου του. *Τὴν ἐρχομένην νύκτα βλέπει πάλιν ὁ Ἡγεμὼν τὸν ἴδιον μοναχόν κατ' ὄναρ σφοδρῶς αὐτῷ ἀπειλοῦντα καὶ λέγοντα. Ἥξευρε βεβαιότατα, ὅτι ἂν πειράξῃς τὸν ἅγιον οἶκόν μου, θέλεις τὸ μετανοήσεις, ὅτε οὐδέν ὄφελος.* Ἐμφοβὸς ὁ αὐ-

θέντης καί ἔντρομος γενόμενος, ἀπό τήν στερεάν τού-
την ἀπόφασιν, δέν ὑπέμεινε πλέον νά γένη ἡμέρα, ἀλ-
λά παρευθύς τήν ὥραν ἐκείνην, εἰσκαλεῖται τόν θεο-
λόγον του, διηγεῖται πρὸς αὐτόν ἀπαραλλάκτως τήν
ὄψιν, τοῦ παρασταίνει τήν δειλίαν τῆς καρδίας του,
καί λέγει ὅτι ἀπό τόσον φόβον εἶναι κυριευμένος, ὥ-
στε ὅπου δέν θέλει ἀποκοτήσῃ νά ἐκτελέσῃ αὐτό τό
ἔργον. Τότε ὁ θεολόγος, τονώσας τόν λόγον, τοῦ λέ-
γει μετὰ ἡγεμονικοῦ παραστήματος. «Αὐθέντα, ἤξευ-
ρε, πῶς ἂν συσταλθῇς ἀπό τοῦ νά ἐνεργήσῃς ἓνα ἁ-
γιον ἔργον ὅπου ἀπεφάσισες νά κάμῃς, δέν παραστή-
νεσαι εἰς τόν κόσμον τόσον ὀρθά στοχαζόμενος, ὅτι
πιστεύεις ὀνείρατα ἐκ συνεργείας τοῦ διαβόλου γινό-
μενα». Πλησθεῖς λοιπόν θάρσους ἐκ τῶν τοιούτων λό-
γων ὁ Ἡγεμών, ἡμέρας γενομένης, ὅπου ἦτον ἡ ἐνδε-
κάτη τοῦ Νοεμβρίου 1718, ἐπῆγεν εἰς τήν ἐκκλησίαν
τοῦ Ἁγίου χάριν προσκυνήσεως, συνακολουθούσης
αὐτῷ καί τῆς αὐλῆς ὅλης, καί τοῦ δημοσίου Ἰντζενιέ-
ρου, διά νά καταμετρήσῃ τόν τόπον εἰς μῆκος, πλάτος
καί ὕψος, διά τήν κατασκευήν τοῦ αὐτοῦ Ἀλταρίου.
Τότε ὁ τῶν πρεσβυτέρων γεραίτερος κύριος Μαρίνος
Βούλγαρις Σακελλάριος (παρόντος καί τοῦ τότε προε-
δρεύοντος μεγίστου πρωτοπαπᾶ κυρίου Σπυρίδωνος
Βουλγάρεως) παρεστάθη ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος, καί
μέ ταπεινήν φωνήν παρεκάλουν δεόμενοι ἅπαντες, νά
μή κάμῃ τέτοιαν καινοτομίαν, μήπως καί δέν θέλει
φανῇ ἄρεστόν εἰς τόν ἅγιον. *Ὁ δέ, ἀκούσας καί ἀ-
γριανθείς, ἐφοβέρισε μέ θυμόν μεγάλον, ὅτι ἂν δέν ὑ-
πακούσουν εἰς τό θέλημά του καί νά ἡσυχάσωσι, θέλει
τούς στείλῃ σιδηροδεσμίους εἰς τήν Βενετίαν, νά τούς
ρίψουν εἰς τά καμαρῶτα, ὥστε νά μήν ἰδοῦν πλέον τόν
ἥλιον.* Ἐγώ, λέγει, δέν σκοπῶ νά κάμω παρανομίαν,
ἀλλά νά πῆξω θυσιαστήριον, πρᾶγμα θεῖον καί Θεῷ

εὐάρεστον. Ἀπηλπισμένοι οἱ ἱερεῖς καὶ Ἰούς πατρωνάτοι καὶ κατατρομασμένοι ἀπὸ τὰς ἀπειλάς, ἐπρόστρεξαν αὐτοὶ τε, καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων οὐκ ὀλίγοι, εἰς τὴν θεῖαν ἀντίληψιν. *Καὶ ἀνοίξαντες τὴν ἱεράν λάρνακα τοῦ μεγάλου πατρός, ἔψαλαν παράκλησιν, χύσαντες θερμὰ δάκρυα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν κακὸν σκοπὸν τοῦ Ἡγεμόνος.* Πρὸς τὸ μεσονύκτιον, ὁποῦ ἔφερνε τὴν δωδεκάτην ἡμέραν τοῦ Νοεμβρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ ἔμβουν οἱ τεχνῖται νὰ δουλεύουν, ἰδοὺ γίνονται ἀστραπαί, καὶ βρονταί, καὶ κεραυνοὶ ἀλλεπάλληλοι. *Τότε δὴ καὶ ὁ φύλαξ τῆς αὐθεντικῆς Μονετζιόνος, βλέπει ἓνα μοναχόν, μέ ἓνα δαυλὸν ἀναμμένον εἰς τὴν χειῖρα πλησιάζοντα εἰς αὐτόν. Ὁ φύλαξ, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν ἐρωτᾷ καὶ ἄπαξ καὶ δίς, ποῖος εἶσαι σύ; καὶ ποῦ ὑπάγεις; Καὶ ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀπόκρισιν ἐλάμβανεν, ἐσήκωσε τὸ πυροβόλον τοῦ ὄπλου, εἴτε τουφέκι, διὰ νὰ τὸν ἀποκτείνῃ. Τότε ὁ μοναχὸς ἄμα ἀπεκρίθη. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Σπυρίδων. Καὶ ἄμα τοῦτο εἰπὼν, ἤρπασεν αὐτόν ἀπὸ τὴν χειῖρα, καὶ τὸν ἀπεσφενδόνισεν ἔξω εἰς τὴν λεγομένην Σπιανάδα τῆς πόλεως Κερκύρας, πλησίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἑσταυρωμένου. Ἐκεῖ εὐρέθη ὀρθίος εἰς τοὺς πόδας του, καθὼς ἦτον μέ τὸ ὄπλον του. Καὶ παρευθὺς ὕστερα ἀπὸ τοῦτο, ἄναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς Μονετζιόνος καὶ ἡ ταύτης ἔξαψις πάσας ἀνέτρεψε τὰς οἰκοδομάς, ὁποῦ ἦτον ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ Καστέλλι, τὸ τε Παλάτιον τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτό. Καὶ ὁ μὲν Ἡγεμὼν εὐρέθη νεκρὸς ἀπὸ δύο δοκάρια, ὁποῦ τοῦ περιέσφιγγον τὸν τράχηλον, τρόπον τινά, ὡσάν διωρισμένα διὰ νὰ τελειώσουν τὸ τοιοῦτον ἔργον. Ὁ δὲ θεολόγος εὐρέθη ἔξω ἀπὸ τὸ Τειχόκαστρον, μέσα εἰς τὸ χαντάκι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον συρρέουσι καὶ στραγγίζουσιν ἡ βρώμαις ὄλαις τῶν ἀποπάτων τοῦ ἄστεως, διὰ χειρὸς ἔχων τὴν*

αἰσχύνην τῆς σαρκός του, ἄξια προοίμια λαβών τῆς μισθαποδοσίας τῆς ἀρίστης συμβουλῆς του, καί τῆς λαμπρᾶς του πολιτείας. *Ἀπόλετο δέ καί πολύς λαός ἀνδρῶν τε καί γυναικῶν, ἕκ τε τῆς αὐλῆς τοῦ Ἡγεμόνος, καί τῶν ἐκτός, ψυχαί ὡς ἐννεασκόσαι.* Συνέβησαν δέ κατὰ τόν αὐτόν καιρόν, καί ἄλλα δύο φοβερὰ σημεῖα. Πρῶτον. Κανδήλαν μεγάλην ἀργυράν εἶχε κρεμάση ἀφιέρωμα ὁ Ἡγεμὼν ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου λειψάνου, καί αὐτή τήν ἰδίαν νύκτα, ἔπεσε χαμαί, καί συνετρίβη τήν βάσιν, μηδέ μιᾶς ἄλλης, μηδέν ὅμοιον παθούσης, ἀπό τόσας πολλάς ὅπου ἐκεῖ κρέμανται, καί μέ ὅλον ὅπου ἐκρέματο ἀπό μίαν ἄλυσιν πολλά δυνατήν. Φαίνεται καί τήν σήμερον τό πάθος τῆς Κανδήλας ἡγουν τό τῆς βάσεως. Ἐπειδή ἔτσι καθὼς εὐρέθη, πάλιν τήν ἐμετακρέμασαν, καί μένει μαρτυροῦσα τό συμβάν, μέ ἀλαλήτους φωνάς. Δεύτερον. *Ἐκείνην τήν ὥραν καί τήν στιγμήν* (καθὼς ὕστερον ἐξετάσαντες ἐβεβαιώθησαν) *μία φλογερὰ σαγίτα, ἡγουν ἀστροπελέκι, ἐκτύπησε τήν εἰκόνα τοῦ Ἡγεμόνος ἐν τῇ Βενετία, καί τήν κατέκαυσε, χωρίς νά πάθῃ ἄλλο τι τῶν τῆς οἰκίας οὐδέν κακόν.* Τό ὅποιον καί ἐξηγήσαν εὐθύς διά κακόν οἰωνόν περί τοῦ αὐτοῦ Ἡγεμόνος, οἱ ἐκεῖ ὄντες ἀδελφοί αὐτοῦ καί συγγενεῖς καί οἱ λοιποὶ λατῖνοι λαϊκοί καί ἐκκλησιαστικοί. Ὁ δέ πρεβεδοῦρος καλούμενος, ὁ λατινεπίσκοπος καί ἄλλοι ἐξουσιασταί καί ἰδιῶται, ὅσοι ἐκατοίκουν μέσα εἰς τήν πόλιν τῆς Κερκύρας (ἐνταῦθα γάρ ἐστι καί τό παλάτι τοῦ λατινεπισκόπου, καί ἄλλων πλείστων) οἱ λοιποὶ λέγω τοῦτοι, ἔδωκαν προσταγήν, νά σηκωθῇ ἀπό τόν Ναόν τοῦ ἁγίου, ἡ συναχθεῖσα ἐκεῖσε ὕλη, ὡς προεῖρηται. Καί τά μέν ἄλλα ἄλλως ὠκονόμησαν, τήν δέ γε πλάκα ὅπου ἡτοιμάσθη διά τράπεζαν, φέροντες ἀπέθηκαν διά τιμήν, εἰς τόν λεγόμενον Δόμον, ἥτοι εἰς τόν

Ναόν τῆς ἰδικῆς των Μητροπόλεως, εἰς τό μέγα Ἄλ-
τάρι καλούμενον. Ἐκεῖ ὁρᾶται ἀκουμπισμένη χαμηλά,
κατά τό πλάγιον, μέχρι τῆς σήμερον. Ἐπειδή δέ ὁ
στρατιώτης, ἦτοι ὁ φύλαξ τῆς Μονετζιόνος, ἡμέρας
γενομένης, ὅλος ἐνθουσιῶν ἐβόα φωνῇ μεγάλη καί ἐ-
κήρυττε λέγοντας, ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἔκαμεν αὐτά τά
μεγάλα καί φοβερά πράγματα, καί καταλεπτῶς ἐδιη-
γεῖτο ὅλην τήν ὑπόθεσιν, οἱ Λατῖνοι μὴν ὑποφέροντες
τὴν αἰσχύνην, μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπέ-
πεμψαν αὐτόν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ Διήγησις τοῦ φρικτοῦ Τεραστίου
τοῦ ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας τελεσθέντος, διὰ τοῦ
εὐηκόου προστάτου αὐτῆς, καί ὅλης τῆς Καθολικῆς
Ἐκκλησίας θειοτάτου Σπυρίδωνος. Πρέπει τώρα νά
θεωρήσωμεν καταλεπτῶς καί ἐπιμελῶς, τά περιστατι-
κά ἐκεῖνα, ὅπου τό καταστήνουν ἀναντίρρητον, διὰ νά
μὴν ἡμποροῦν οἱ ἐχθροί τῆς ἀληθείας νά φλυαροῦν
λέγοντες, ὅτι νά ἐστάθῃ ἓνα συμβεβηκός ὁ ἐμπρησμός
τῆς ἀποθήκης, ἀπό τόν ὅποιον ὁ Ἡγεμὼν καί οἱ περί
αὐτόν ἀπώλοντο.

* * *

Κεφ. β'.

*Ὅτι ὁ ἐμπρησμός τῆς ἀποθήκης,
ὄντως ἔργον ἐστάθη τοῦ οὐρανοῦ.*

Ὅσον διά τούς Ὁρθοδόξους, ὅπου κατοικοῦν εἰς τήν Νῆσον τῶν Κορυφῶν, καί ὁμοίως τῶν πέριξ Νήσων, ἤγουν Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, ἀγίας Μαύρας, καί τῶν λοιπῶν, καί ἀκόμα διά ὅλους τούς Ἑπειρώτας, ὅπου γειτονεύουν εἰς τήν Νῆσον ἐκείνην, καμμίαν ἀμφιβολίαν δέν ἔχομεν, πῶς ὅλοι εἶναι πληροφορημένοι, καί ἀδιστάκτως καταπεισμένοι, πῶς ἡ καταστροφή ἐκείνης τῆς ἀκροπόλεως, δέν ἔγινε κατά συμβηκός, ἀλλά κατά θεομηνίαν τοῦ οὐρανοῦ. Τοῦτο ὅλοι ἀμεταθέτως φρονοῦσι, καί τοῦτο πρὸς τούς ἐπιδημοῦντας ἐκεῖσε ξένους Ὁρθοδόξους κηρύττουσι διά στόματος, καί εἰς τόν Δόμον αὐτούς φέροντες χάριν περιηγήσεως, μυστικωτέρῳ δακτύλῳ τήν κειμένην ἐκεῖσε πλάκα τοῦ Ἀλταρίου μετά χαρᾶς δείχνουσι. Λοιπόν ὅλος ὁ ἐδικός μας ἀγὼν εἶναι, ὅχι μόνον νά κοινολογήσωμεν τό θαῦμα, εἰς τούς ἀπανταχοῦ ἀδελφούς μας χριστιανούς, ἀλλά καί νά τό ἀποδείξωμεν πῶς εἶναι ὄντως θαῦμα, καί θαυμάτων μέγιστον, ὅχι δι' αὐτούς τούς ὀρθοδόξους, οἱ ὅποιοι εὐγνωμόνως καί ἐν ταπεινώσει ψυχῆς θέλουν τό δεχθῆ, καί θέλουν δοξάσουν τόν Κύριον, ἀλλά διά ἐκείνους τούς αὐθάδεις ὅπου εὐκόλα θρασύνονται καί ἐναντιώνονται εἰς τήν ἀλήθειαν, καί τάς ἐνεργείας τοῦ Θείου Πνεύματος. Λοιπόν εἶναι χρεῖα πρῶτον νά περιγράψωμεν, ὅσον εἶναι

δυνατόν, μέ τόν λόγον τούς τόπους ἐκείνους, τί λογῆς εἶναι. Ὅθεν καί διά περισσοτέραν σαφήνειαν τῶν λεγομένων, θέλομεν ἐκδώσει καί τήν ἰχνογραφίαν τῶν αὐτῶν τόπων, καθώς ἔτι σώζονται εἰς τήν μνήμην μας, ὅπου κατὰ μαθήσεως ἔρωτα ἐκεῖσέ ποτε διελθόντες τούς εἶδομεν.

Τήν πόλιν τῆς Νήσου Κερκύρας, οἱ ἐντόπιοι τήν ὀνομάζουν χώραν· μέ τό ὁποῖον ὄνομα φανερώνουσιν, αὐτήν καθ' ἑαυτήν τήν καθολικήν πόλιν, ξεχωρίζοντές την, ἀπό τά Βαρούσια καί Καστέλλια, ὅπου παράκεινται ἔξωθεν τριγύρου εἰς αὐτήν. Ἡ χώρα, ὡς λέγουσι, τό πάλαι ἦτον ἀτείχιστος. Τήν σήμερον εἶναι τειχογυρισμένη μέ τειχόκαστρον ἰσχυρότατον, καθώς τό βεβαιώνει καί ὁ γεωγράφος Μελέτιος. Κεῖται πρὸς τό βόρειον μέρος, ἄντικρυ τῆς Ἡπείρου. Εἰς αὐτήν μέσα κατοικεῖ ὁ πλεῖστος λαός καί τῶν Ῥωμαίων καί τῶν Ἰταλῶν. Οἱ δέ λοιποὶ κατοικοῦσιν εἰς τά ἐκτός Βαρούσια, ὅπου εἶναι δύο, Γαρίτσα πρὸς ἀνατολάς, καί Μανδοῦκι πρὸς δυσμάς. Μέσα εἰς τήν χώραν, εἶναι καί ὁ Ναός τοῦ ἁγίου, καί ἡ Μητρόπολις τῶν δυτικῶν. Ἐκεῖ εἶναι ἡ Σπιανάδα, τήν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ διήγησις. Ἐκεῖ καί ἡ προειρημένη ἐκκλησία τοῦ Ἑσταυρωμένου, εἰς τήν ἀρχήν τῶν ὀσπητίων, εἰσερχομένου σου ἀπό τήν Σπιανάδαν, εἰς τόν κοινόν δρόμον τῆς Πόλεως οἰκοδομημένη. Ἡ Σπιανάδα ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἐπὶ πολύ, ἀπό ἀνατολῶν εἰς δυσμάς. Τό πλάτος της εἶναι καί αὐτό ἱκανόν, ἐκτεινόμενον ἀπό τά ὀσπήτια τῆς χώρας ἕως εἰς τό τειχόκαστρον πρὸς βορρᾶν. Εἶναι τόσον ἐπίπεδος, καί τόσον ὁμαλή, ὅπου σχεδόν μιμεῖται μαθηματικὴν ἐπιφάνειαν. Εἶναι λοιπόν, ὡς εἶπον, ἡ χώρα ὅλη τειχογυρισμένη μέ δυνατώτατον τειχόκαστρον. Τούτου τό βόρειον μέρος βρέχεται ἀπό τήν θάλασσαν, ὅπου μεσολαβεῖ μεταξύ

τῆς Νήσου καί τῆς ἄντικρυ Ἡπείρου. Εἰς τό μέρος τοῦτο τῆς χώρας, ἦγουν τό βόρειον, παράκειται κοντά εἰς τήν χώραν, Νησίδιον, ἀπό τό ὅποιον ἐξέχουσιν εἰς ἱκανόν ὕψος δύο κορυφαί, καί λέγουσι τινές, ὅτι ἐκ τούτων τῶν δύο Κορυφῶν, παρωνομάσθη καί ἡ χώρα καί ἡ Νῆσος ὅλη Κορυφαί, ἡ Κορυφοί. Τοῦτο τό νησίδιον δέν εἶναι ἔρημον· εἶναι μάλιστα Καστέλλι δυνατώτατον, καί καλά κατοικημένον. Τοῦτο, ὡς πρός πεζούς ἐχθρούς, ἔχει ὀλοτρόγυρά του, ὡσάν ἰσχυρώτατον τειχόκαστρον, τήν θάλασσαν ἱκανοῦ βάθους. Ὡς δέ πρός θαλασσινοὺς εἶναι καί αὐτό ὀλοτρόγυρα τειχογυρισμένον μέ δυνατώτατον καί ὑψηλότατον τειχόκαστρον. Ὀνομάζεται κοινῶς Τσιταδέλλα, ἦγουν πολίχνιον, ἡ ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἀκρόπολις· ὡσάν ὅπου ἐν καιρῷ κινδύνων, αὐτή τρόπον τινά ἐπαγγέλλεται τό ἀνάλωτον. Διά τοῦτο ἐκεῖ μέσα, εἰς ὑπόγειον τόπον τῶν ἐκεῖ Κορυφῶν, εἶναι ἡ ἀποθήκη ὅλης τῆς αὐθεντικῆς Μονετζιόνος· καί ἐντεῦθεν μεταδίδεται εἰς ὅλα τά Καστέλλια καί τοὺς πύργους.

Τῆς ἀποθήκης ταύτης τήν Πόρταν, αἰέποτε ἡμέραν καί νύκτα, κατά τήν εὐρωπαϊάν συνήθειαν, φυλάττει διωρισμένος Σολδάτος, ἦγουν στρατιώτης. Ἐκεῖ μέσα εἶναι καί τό γενεραλάτον, ἦγουν τά παλάτια τοῦ Ἡγεμόνος, καί ἄλλων πολλῶν ἀξιωματικῶν. Ἀπέχει λοιπόν τό τειχόκαστρον τῆς χώρας, ἀπό τό τειχόκαστρον τῆς ἀκροπόλεως ταύτης, ὡσεὶ λίθου βολήν. Κάτω δέ μεσολαβεῖ, ὡς εἴρηται θάλασσα, διά τῆς ὁποίας καί χωρίζονται. Εἰσέρχονται δέ εἰς τήν ἀκρόπολιν καί ἐξέρχονται οἱ ἄνθρωποι διά Γεφύρας ξυλίνης, τήν ὁποίαν κάτωθεν βαστάζουσι κολώναις κτισταῖς, πλατεῖαι ὅσον καί ἡ Γέφυρα. Ἔως εἰς ἓνα μέρος, διωρισμένον, τῆς νυκτός, εἶναι ἄδεια νά εἰσέρχωνται καί νά ἐξέρχωνται οἱ ἄνθρωποι, ἀπό τό ἓνα μέρος εἰς τό ἄλ-

λο, καί ἀπό τό ἄλλο εἰς τό ἄλλο, διά τὰς χρείας των. Φθάνοντας ἡ διωρισμένη ὥρα, κλείονται αἱ θύραι, καί ἐκεῖναι τῆς ἀκροπόλεως, καί αὐται αἱ τῆς χώρας κλείονται δέ, κατὰ τήν εὐρωπαϊάν τάξιν καί συνήθειαν, ὥστε ὁποῦ εἰς τό ἐξῆς εἶναι ἀδύνατον, ἢ νά εἰσέλθῃ, ἢ νά ἐξέλθῃ τινάς. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡγουν καθὼς ἐπιγράψαμεν τοὺς τόπους, καί καθὼς εἰς τήν ἰχνογραφίαν φαίνονται, ποῖος θέλει εὐρεθῇ τόσον θρασὺς πυρρωνιστής, ὥστε ὁποῦ νά τολμήσῃ νά ὀνομάσῃ συμβεβηκός, ἓνα τόσον φοβερόν ἔργον, τό ὁποῖον τόσα ἄλλα θαύματα περικυκλώνουσι, καί τό συστήνουσι πανταχόθεν, διά ἓνα φρικτόν ἔργον τοῦ Οὐρανοῦ;

"Εστω γάρ, ἅς δώσωμεν πρὸς ὥραν, ὅτι κατὰ συμβεβηκός καί ὄχι ἐκ θείας ὀργῆς, ἔπεσεν ὁ κεραυνός εἰς τήν Μονετζιόν. Ὁ Σολδάτος πόθεν εὐρέθη εἰς τήν Σπιανάδα; Πῶς ἄφησε τό πόστον του, καί ἔλειψε ἀπό τό χρέος του, διά τό ὁποῖον ἀπόκειται κεφαλικὴ τιμωρία, ὅποιος κἂν μίαν στιγμὴν ἢ ἓνα πάτημα λείψῃ ἀπὸ τήν τάξιν του; Ἀλλά καί πῶς ἦτον δυνατόν ἄλλως νά γένῃ, εἰς ἓνα καιρόν, ἦτοι μεσονυκτίου, ὁποῦ ἦτον δυνατά καί ἀσφαλέστατα κλεισμέναις οἱ πόρταις καί τῶν δύο Κάστρων; Στοχάζομαι τί ἔχει νά ἀποκριθῇ ὁ συκοφάντης· ὅτι δηλαδή τιναχθεῖσα ἡ γῆ, τόν ἐπέταξεν ἐκεῖ, καθὼς συμβαίνει πολλάκις εἰς τὰ φουρνέλα, ὁποῦ ἀκοντίζονται μακράν πέτραις μεγάλαις. "Εστω ἄλλὰ πῶς καί ζωντανόν; Σχεδόν ἀδύνατον εἶναι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τόν σφοδρότατον ἐκεῖνον τιναγμόν τῆς γῆς, νά ἡμπορέσῃ νά μείνῃ ζωντανός· δεύτερον, καί τό νά ἀποσφενδονισθῇ ἓνα τόσον διάστημα, ὁποῦ δύναται νά εἶναι περισσότερον ἀπὸ μίλιον, καί νά βαστᾷ καί εἰς τόν ὥμόν του τό ὄπλον του, πῶς ἠθελε γένη ἄνευ θαύματος ἓνα τοιοῦτον ἔργον εἰς τόν ἐχθρόν;

Ἡ Κανδήλα τοῦ Ἡγεμόνος, διατί μόνη ἐκείνη νά πέ-
 ση εἰς τό ἔδαφος, καί μέ ὅλον ὁποῦ ἐκρέματο ἀπό δυ-
 νατήν ἄλυσσιν, καθώς ἡ αὐτή οὔσα καί τήν σήμερον
 φαίνεται; Τούς Ὁρθοδόξους νομίζω εἰς τοῦτο θέλεις
 συκοφαντήσεις, πῶς ἐκεῖνοι νά ἔκαμαν τούτην τήν ἐ-
 πιβουλήν, τόν ὀλεθρον μαθόντες τοῦ Ἡγεμόνος. Ἀλ-
 λά δέν ἔχει τόπον παντάπασι μία τόσον ψυχρά συκο-
 φαντία. Ἐπειδή, πρῶτον εἶδον πεσμένην τήν κανδή-
 λαν, εἰς τόν καιρόν τοῦ ὀρθρου, καί, ἡμέρας γενομέ-
 νης, ἔμαθον καί τόν θάνατον τοῦ Ἡγεμόνος. Ἐπειτα
 καί τί κέρδος εἶχον, μέ τό νά ῥίψουν κάτω τήν κανδή-
 λα, ἐγώ δέν δύναμαι νά τό καταλάβω. Τί ἄλλο τέλος
 πάντων σοῦ μένει νά συκοφαντήσης; Ἡ ἐν Βενετία
 πυρπόλησις τῆς εἰκόνος τοῦ Ἡγεμόνος, τάχα θέλεις
 τολμήσεις νά εἰπῇς, ὅτι καί τοῦτο κατά συμβεβηκός ἔ-
 γινεν; Ἀλλά κατά ἀλήθειαν μία τόση αὐθάδεια, καί
 μία τόσον βδελυκτὴ ἀγνωμοσύνη, εἰς τόσον ὀλοφάνε-
 ρα σημεῖα, τίποτας δέν διαφέρει, ἀπό τό νά τά εἰπῇ
 καί ὅλα ψεύματα καί ὅλως ἀνύπαρκτα. Ἀλλά δέν εἶ-
 ναι, ὅχι δέν εἶναι ψεύματα. Ἐστάθη βεβαιότατα ὁ ἐ-
 μπρησμός, καί τά ἐξῆς ἅπαντα, καί βεβαιώνει ταῦτα ἡ
 κοινή φωνή τῶν Κερκυραίων, ὁποῦ καί τά εἶδαν, καί
 τούς φόβους ἐκείνους ἔπαθον. Καί ὕστερα ἀπό τού-
 τους τά βεβαιώνει ἡ ὁμοφωνία τῶν πέριξ Νήσων, καί
 τῶν γειτόνων Ἡπειρωτῶν. *Λοιπόν, ὄντας βέβαιον, πῶς
 ἔγινεν ὁ ἐμπρησμός, καί τά ἐξῆς ἅπαντα, ἐξ ἀνάγκης
 πρέπει νά ὁμολογήσωμεν, πῶς καί ἔργα ἐστάθησαν αὐ-
 τά ὅλα τῆς θείας δυνάμεως.* Ἐπειδή τόσον πολλά, ἡ-
 γουν πρῶτον ὁ ἐμπρησμός τῆς ἀποθήκης, δεύτερον, ἡ
 μετατόπισις τοῦ στρατιώτου, τρίτον ἡ πτώσις τῆς
 Κανδήλας, τέταρτον ἡ ἐν τῇ Βενετία κατάκαυσις τῆς
 εἰκόνος, κατὰ τήν αὐτήν ὥραν, πέμπτον *ὁ τρόπος ὁποῦ
 εὐρέθη φονευμένος ὁ Ἡγεμών, ἡγουν ἀπό τά δύο ἐκεῖ-*

να δοκάρια, τά ὅποια ὡσάν διωρισμένα συνέδραμον, διά νά τοῦ σφίγξουν θανασίμως τόν λαιμόν, ἀπό τόν ὁποῖον ἐξήρχοντο οἱ ὑπερήφανες ἐκείναις ἀπειλαῖς· ἔκτον τό ἄτιμον ἐκεῖνο ρίψιμον τοῦ θεολόγου ἔξω τοῦ ἄστεως μέσα εἰς τόν βόρβορον, ἀπό ἐκεῖ ὅπου ἐκοιμᾶτο καλᾶ σκεπασμένος, κατησφαλισμένος μέσα εἰς τὰ αὐθεντικά παλάτια. Ὅλα αὐτά λέγω, καί ἄλλα ἴσως τούτων πλείονα, τίς θέλει εὐρεθῇ τόσον ἄλογος, ὥστε ὅπου νά θέλῃ νά διῖσχυρίζεται, πῶς ἐσύντρεξαν καί ἔγιναν οὕτω κατά συμβεβηκός ἀπό τοῦ αὐτομάτου; Ἀδύνατον, ἀδύνατον εἶναι ὅλα τοῦτα ἐκ συμφώνου, ἔτσι ἀπό μίαν ἄλογον φοράν, νά γένουν εἰς μίαν καί τήν αὐτήν νύκτα. Καί ἐπειδή ὡς προδέδεικται, ἀναντιρρήτως ἔγιναν, ἀλλά κατά συμβεβηκός νά ἔγιναν εἶναι ἀδύνατον, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νά ὁμολογήσῃ κάθε ἐναντίον στόμα, πῶς ὅλα ἐστάθησαν ἀποτελέσματα τῆς Παντουργοῦ δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου, ὡσάν ὅπου ὅλα ἐνεργήθησαν κατά τό αὐτό τοῦ χρόνου, εἰς διαφόρους τόπους, κατά διαφόρους τρόπους, διά ἓν καί τό αὐτό τέλος, τοῦτ' ἔστι διά νά μή γένη τό ἔργον ἐκεῖνο τό παρανομώτατον, καθὼς καί δέν ἔγινεν.

Ἀνίσως ὁ Ἡγεμών ἤθελεν εὐρεθῇ μόνον ἀποθαμμένος, ἢ ἀπό τόν σεισμόν τῆς ἀκροπόλεως, ἢ καί ἄνευ τοῦ σεισμοῦ, δέν ἠθέλαμεν λάβει παρευθύς μίαν μεγάλην ὑποψίαν, μήπως ὁ θάνατος ἐκεῖνος συνέβῃ εἰς αὐτόν ἀπό θεομηνίαν, διατί οὔτε τῶν ἱερέων τάς δεήσεις ἐδέχθη, ἀλλά καί ἐφοβέρισε νά τοὺς στείλῃ εἰς τὰ καμαρῶτα νά μήν ἰδοῦν πλεόν ἥλιον, οὔτε εἰς τάς ἀποφάσεις τοῦ ἁγίου ἐπείσθη, ἀλλά μᾶλλον ἐπροτίμησε τοῦ καπνολόγου του τήν συμβουλήν, καί διά τοῦτο ὁ Θαυματουργικώτατος Σπυρίδων τοῦ ἔκοψε τήν ζωήν, διά νά μή φέρῃ εἰς ἔργον τήν παράνομόν του βουλήν; Ναί βεβαιότατα, μέ κάθε δίκαιον, δι' αὐτά ὅλα, μεγά-

λην καί δυνατήν ὑποψίαν θεομηνίας ἤθελε μᾶς δώσῃ
μόνος ὁ θάνατός του. Ἀμμή τώρα ὅπου ἔχομεν τόσα
μεγάλα σημεῖα, ὅπου κάθε ἓνα ἀπό αὐτά εἶναι ἓνα μέ-
γα θαῦμα, ποῦ μένει πλέον καμμία ἀμφιβολία, πῶς ὁ ἐ-
μπρησμός, καί ἐπομένως ὁ θάνατος τοῦ Ἡγεμόνος, ἐ-
στάθη τῶντι ἔργον θεϊκῆς ὀργῆς; Ἐπειδή, πῶς δέν
εἶναι θαῦμα, τό νά πέσῃ ἡ Κανδήλα, χωρίς καμμίαν
αἰτίαν, καί μόνη ἐκείνη τοῦ Ἡγεμόνος, καί ὄχι ἄλλη;
Πῶς δέν εἶναι θαῦμα, τό νά ὑπάγουν δύο ἄψυχα ξύλα
ἐκ συμφώνου νά πνίξουν τόν Γενεράλην; Πῶς δέν εἶ-
ναι θαῦμα, τό νά εὔρεθῇ ὁ θεολόγος, ἔξω ἀπό τά παλά-
τια, ἔξω ἀπό τό τειχόκαστρον, μέσα εἰς ἐκεῖνον τόν
συγχαμερώτατον βόρβορον; Πῶς δέν εἶναι θαῦμα, τό
νά ὑπάγῃ τήν αὐτήν στιγμήν ἀστροπελέκι νά καύσῃ
τήν εἰκόνα του, λέγω τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς τήν Βενετίαν;
Ναί βεβαιότατα, ὅλα αὐτά θαύματα εἶναι, καί ὅλα αὐ-
τά κάνουσιν ἀναντίρρητον τήν θειότητα τοῦ πρώτου
θαύματος, ἡγουν τοῦ ἐμπρησμοῦ. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπου
μοῦ γεμίζει χαράν τήν ψυχὴν, καί ὅπου μέ κάνει νά
φωνάξω μέ τόν θεόσοφον Ζοροβάβελ, καί νά εἰπῶ
«εὐλόγητός ὁ Θεός τῆς ἀληθείας· ἡ ἀλήθεια μένει καί
ἰσχύει εἰς τόν αἰῶνα, καί ζῇ καί κρατεῖ εἰς τόν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος», ἐκεῖνο λέγω, εἰς τό ὅποιον ἐγώ ἔχω ὅλην
τήν πεποίθησιν, ἤδη κατά τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας,
σαλπίζω τά νικητήρια, εἶναι ἡ τοῦ στρατιώτου μετά-
θεσις. *Ἦξευρε βεβαιότατα ὁ θειότατος Πατήρ, πῶς δύ-*
νανται νά κινηθοῦν κατά τοῦ θείου τούτου θαύματος
γλῶσσαι βλάσφημοι, διά τοῦτο πρό τῶν ἄλλων πά-
ντων, ἐμετατόπισε ἔξω εἰς τήν Σπιανάδα ζωντανόν τόν
φύλακα, διά νά τόν ἔξῃ ἔπειτα κήρυκα περίτρανον καί
μεγαλοφωνότατον, ὦν τε ἤκουσεν, ὦν τε εἶδε, καί ὦν
αὐτός ἔπαθε. Λέγε, λοιπόν ἐσύ, καλέ στρατιῶτα, ποῖος
ἔβαλε τό πῦρ εἰς ἀποθήκην; Id San Spiridion ha fatto

questo feribile Caso. *Ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἔπραξε τοῦτο τό φοβερόν ἔργον.* Ἐτσι ἡμέρας γενομένης, ἐνθουσιῶν ἐφώναζε, λέγωντας ὅτι ἐγὼ τὸν εἶδα, ὅπου ἦρχετο ἐπάνω μου μέ δαυλὸν ἀναμμένον εἰς τὴν χεῖρα, προσθέτωντας καὶ τὰ λοιπά, ὅπου εἶπαμεν εἰς τὴν Διήγησιν. Κοντά δέ εἰς τό κήρυγμα τοῦ στρατιώτου, ἐμαρτύρησε καὶ ἓνας ἄρχων Βενετσιάνος, ὅστις ἐκατοίκει εἰς τὴν χώραν. *Καὶ ἐμαρτύρησε λέγωντας, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἔλαχε νὰ εὕρεθῇ ἔξω εἰς τό δῶμά του καὶ εἶδε τρεῖς φλόγας πυρός, ὅπου εὐγῆκαν ἀπὸ τό Καμπαναρίον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἐκτύπησαν ἴσα μέσα εἰς τό Καστέλλι, καὶ εὐθύς ἄναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς μπαρούτης, καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος σεισμός ἠκολούθησε.* Τούτη εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅπου νικᾷ ὑπὲρ πάντα, καὶ ὅπου φράζει κάθε στόμα ἀπύλωτον. Καὶ δῆλον ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν καὶ συστολὴν τῶν λοιπῶν Λατίνων. Ἐπειδὴ, ἂν δέν ἐπείθοντο εἰς τὴν διαλαλίαν τοῦ στρατιώτου καὶ νὰ τοὺς κυριεύσῃ ἄκρος φόβος, ἀλλὰ τό ἐστοχάζοντο διὰ ἓνα ἁπλῶς συμβεβηκός, *διατί ἐσήκωσαν ἀπὸ τὸν Ναόν τοῦ ἁγίου τὴν ἐκεῖ συναχθεῖσαν ὕλην, καὶ δέν ἠκολούθησαν νὰ τελειώσουν ἓνα τοιοῦτον ἔργον, ὅπου αὐτοὶ τό εἶχον καὶ τό ὠνόμαζον ἁγιώτατον καὶ θειότατον; Μάλιστα τοῦτο ἔπρεπεν ὁ Λατινεπίσκοπος, ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας του, νὰ τό ἐπιμεληθῇ, διὰ νὰ λάβῃ παρὰ πάντων ἔπαινον ἀσύγκριτον.* Ἀλλ' ὅμως, ὅχι μόνον τοῦτο δέν ἐτόλμησαν πλέον νὰ κάμουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσήκωσαν ἐκεῖθεν τό ὀγληγορώτερον. Καὶ ὄντως ἡ ἀλήθεια νικᾷ ὑπὲρ πάντα. *Τόσον καλὰ τό ἐκατάλαβαν, πῶς ἦτον ὀργὴ τοῦ Σπυρίδωνος, ὥστε ποῦ μὴν ὑποφέροντες νὰ τό κηρύττῃ μέ ὅλην τὴν παρρησίαν ὁ Ἰταλὸς ἐκεῖνος Σολδάτος, τό ὀγληγορώτερον τὸν εὐγαλαν ἀπὸ τὴν Νῆσον ἀποστείλαντες αὐτόν εἰς τὴν Ἰταλίαν.*

Τό ἐκατάλαβαν ἀκόμα, καί καλὰ τό ἐβεβαιώθηκαν καί οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἑγεμόνος Ἀνδρέου Πιζάνη. Ἐγνώρισα εἰς τοὺς Κορυφούς ἓνα εὐγενικόν, ἀγαθόν καί χριστιανικόν ἄνθρωπον, τοῦνομα Νικολέτον, τοῦ-πίκλην Ῥοδόσταμον, γέροντα ἤδη τήν ἡλικίαν· οὗτος μοί ἔλεγεν, ὅτι ἀπελθὼν ποτε εἰς Βενετίαν, ἐπῆγε καί εἰς τήν οἰκίαν τοῦ βιοθανοῦς ἐκείνου Ἑγεμόνος Ἀνδρέου Πιζάνη. Εὗρῃκε μίαν του ἀδελφήν, ἐσυνομίλησε μέ ἐκείνην, ἡ συνομιλία ἔφερεν εἰς τό μέσον τό ὄνομα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος. Καί εἶδα, ἔλεγε, παράδοξον πρᾶγμα. Ἀντί νά ἰδῶ, ἔλεγεν, εὐλάβειαν, σέβας, φόβον ἀπό αὐτήν πρὸς τόν ἅγιον, εἶδα μάλιστα, ὅπου ἔταράχθη, ἐσυγχίσθη ὑπερήφανος γυνή ἀπό ἄκρον μῖσος καί ἀντιπάθειαν, διὰ τόν ὄλεθρον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἀνδρέου, πρὸς τήν Αὐτοῦ ἀγιότητα. Ὡστε ὅπου, ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἀναντιρρήτων σημείων, ἀλλά καί ἐξ αὐτῶν τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, οἱ ὅποιοι ἔπαθον τήν ἀνείκαστον καί ἀθεράπευτον ταύτην αἰσχύνην, *πάντη πάντως ἀπεδείχθη, καί βεβαιότατον ἔγινεν, ὅτι τοῦ θαυμαστοῦ καί ὑπερ-θαυμάστου θείου Σπυρίδωνος ἔργον ἐστάθη ἡ καταστροφή τῆς ἀκροπόλεως. Καί ὅποιος θέλει νά ἀρνήται τήν φωνοτάτην τούτην ἀλήθειαν, ἐξάπαντος πρέπει νά ὁμολογηθῇ ἀπό μιᾶς ἀναίσχυντος, διὰ νά μὴν εἰπῶ παντάπασιν ἄλογος καί ἀναίσθητος.*

Κεφ. γ'.

*Ὅτι ἡ θαυματουργία αὕτη τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος
εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, ἀδέκαστος Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ,
μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καί Δυτικῆς.*

Ὅτι μὲν ἡ καταστροφή τῆς ἀκροπόλεως ἔργον ἐ-
στάθη τῆς δεξιᾶς τοῦ Σπυρίδωνος, ἀπεδείχθη ἤδη ἐν
τῷ προλαβόντι κεφαλαίῳ μέ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐξέτα-
σιν. Καί μέ ὅλους τοὺς τρόπους ἐγνωρίσθη καί ὡμο-
λογήθη διὰ τοιοῦτον, ἀκόμα καί ἀπό τοὺς ἰδίους ἐ-
χθρούς. *Ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν ἔγινε, καί εἴρηται πολ-
λάκις, καί πάλιν τό λέγομεν' ὅτι, διὰ νά μή κτίσῃ ὁ ἀ-
λαζὼν Ἡγεμὼν, μέσα εἰς τόν θεῖον του Ναόν τό Ἀλτά-
ρι ὅπου ἐμελέτησεν.* Ἔτσι εἶπε καί τὴν πρώτην νύκτα,
ἔτσι εἶπε καί τὴν δευτέραν, ὅταν κατ' ὄναρ ἐφάνη εἰς
αὐτόν, συμβουλευόντάς τον, ἢ νά εἰπῶ καλλίτερα
προστάζωντάς τον, νά λείψῃ ἀπὸ τόν σκοπόν ὅπου ἔ-
βαλε· ἤτοι νά μή βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὴν παράνομον ἀπό-
φασίν του, τοῦτ' ἔστι νά μή θελήσῃ νά κτίσῃ μέσα εἰς
τόν Ναόν του, ἐκεῖ εἰς τό ἅγιόν του πλευρόν, *τό ἀθέ-
μιτον καί θεομίσητον Ἀλτάρι του*, διότι θέλει τό μετα-
νοήσῃ, ὅτε οὐδέν ὄφελος. *Ἄφρον Ἡγεμὼν, ἀσύνετε
Ἀνδρέα Πιζάνη, τί σέ ὠφέλησεν ἡ κατὰ τῆς ἀψευδοῦς
ὀπτασίας μεγαλοψυχία;* Διατί τόση θρασύτης ἐναντίον
τῶν θερμῶς σε παρακαλούντων, διὰ νά μή κάμῃς μίαν
καινοτομίαν, μέχρι τότε ἀνήκουστον; Διατί ἀπειλαί
καί φοβερισμοί, ἐναντίον τῶν καλῶν ἱερέων τοῦ θεοῦ
Ἱεράρχου, ὅπου σέ ἰκέτευον μέ ὅλην τὴν ταπείνωσιν;

Ἄμποτες καί νά μήν ἤθελες καταπεισθῆς εἰς τοὺς ἀνοήτους λήρους τοῦ ἀθεωτάτου καπνολόγου σου. Διότι, ἀγκαλά καί κατά ἄλλον τρόπον ὁμολογουμένως ἡσούν anima persa, ψυχὴ ἀπωλεσμένη, ὅμως κἂν δέν ἤθελες στερηθεῖς τόσον παράκαιρα τό φῶς τῆς παρούσης ζωῆς. Καί λοιπόν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἁγίου ἔλαβε τέλος. Ὁ Ἡγεμών καί οἱ περί αὐτόν ἀπωλέσθησαν. Ἡ τοῦ Ἀλταρίου βουλή ἔμεινεν ἀτελείωτος. *Τώρα φαίνεται μοι, πῶς δέν εἶναι πολλή δυσκολία νά στοχασθῇ καθ' ἓνας ὅτι ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐπαραστήνε καί παραστήνει ὅλον ἓνα, τήν Ἀνατολικήν Ἐκκλησίαν μέ ὅλα της τά φρονήματα. Καί πάλιν, ὅτι μέ τό Ἀλτάρι ἐκεῖνο, ἐπαραστήνετο ἡ Δυτική Ἐκκλησία μέ ὅλα τά ἐδικά της φρονήματα, καί μέ τόν Πάπαν της.* Βεβαιότατα οὕτως ἔχει, καί ἀλλέως δέν δύναται νά εἶναι ἡ τούτων κατάστασις. *Τό Ἀλτάριον εἰσάγει καί Πάπαν, καί ψευδοσύνοδον Φλωρεντινήν, ἡγουν καί προσθήκην τοῦ ἁγίου Συμβόλου, καί ἀζυμοθυσίαν, καί μετουσίωσιν ἄνευ ἐντεύξεως, καί ὅλας τάς ἐξῆς καινοτομίας. Ὁ Σπυρίδων ὀργίζεται, καί ὀργιζόμενος ἀποβάλλει τό ἡγούμενον, ἡγουν τό Ἀλτάρι. Ἄρα σύν αὐτῷ καί δι' αὐτοῦ ἀπέβαλε καί Πάπαν καί Φλωρεντίαν, καί ὅλα τά λοιπά, ἡγουν ὅλον τόν κακόν ὀρθισμόν τῶν παπικῶν καινοτομιῶν.* Καί λοιπόν, χριστιανοί ὀρθόδοξοι, χριστιανοί τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνα γνησιώτατα, *τό θαῦμα τοῦτο, δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα θαῦμα, ἡγουν δέν εἶναι ἓνα ἀπό ἐκεῖνα τά θαύματα, ὅπου δείχνουσι τήν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀγκαλά καί νά κἀνῃ καί τοῦτο τό ἴδιον, ἀλλά κατά ἀλήθειαν εἶναι μία ἀδέκαστος τοῦ Οὐρανοῦ Κρίσις. Κρίσις μέ τήν ὁποίαν ὁ Οὐρανός ἄνωθεν ἔδειξε σήμερον, ποία ἀπό τάς δύο Ἐκκλησίας βαστᾷ τήν θείαν ἀλήθειαν, ἡγουν ποία ἀπό τάς δύο κρατεῖ ἀπα-*

*ρασάλευτα τά θεοπαράδοτα καί ἀποστολικά δόγματα, καί τās ἀποστολικās καί πατρικās παραδόσεις, καί ποία ἠθέτησε καί ἀνέτρεψεν αὐτά ὅλα, καί μέ τās κακās της καινοτομίας, ἔγινεν ἀφορμή, ἡ μία Ἐκκλησία νά σχισθῇ εἰς δύο ἐναντίας καί πολεμίας ἀναμεταξύ των. Καί τούτην τήν ψυχοφθόρον καί κακίστην διαίρεσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, δηλαδή τῆς Ἀνατολικῆς καί Δυτικῆς, σχεδόν δέν εἶναι τινάς ὅπου νά μήν τήν ἡξεύρῃ. Οἱ πλέον ἀμαθεῖς χριστιανοί μας, ἂν καί δέν ἡξεύρουν διαφοράς ῥητῶς τήν δεῖνα καί τήν δεῖνα, ἡξεύρουσιν ὅμως καί διά βέβαιον τό ἔχουσι, πῶς οἱ φράγγοι δέν πιστεύουσι, καθῶς πιστεύομεν ἡμεῖς. Καί πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου οἱ φράγγοι, καί γραμματισμένοι καί ἀγράμματοι, σχισματικούς ὀνομάζουσιν ἡμᾶς τοὺς ἀνατολικούς. **Λοιπόν ἔκρινε σήμερον ὁ Οὐρανός ἀπό τά ὑψηλά, ποῖοι εἶναι κατά ἀλήθειαν καί σχισματικοί καί κακόδοξοι αἰρετικοί, καί ἄξιοι τοῦ αἰωνίου πυρός.** Ἡ φιλονεικία, ὅπου εἶχαν λάβει τήν πρώτην τους ἀρχήν, ἀκόμα ἀπό τās ἡμέρας τοῦ ἁγιωτάτου Φωτίου, καί εἰς διάστημα χιλιετήσιον, καί ἔτι περισσότερον, πάντοτε ἐγίνοντο μέ τήν ἄκραν θερμότητα, καί ἀπό τά δύο μέρη, ὄχι μόνον διά ζώσης φωνῆς, ἀλλά καί διά συχνῶν συγγραμμάτων, ἡ φιλονεικία ὅλες λέγω, σήμερον ἔλαβον τέλος. **Σήμερον ὁ Οὐρανός ἤνωθεν, διά τῆς δεξιᾶς τοῦ ἤνωθεν καί ἐξ ἀρχῆς μεγάλου προστάτου τῆς ὀρθοδοξίας θεοῦ Σπυρίδωνος, ὀλοφάνερα καί καθαρῶτατα ἀπεφάσισε, πῶς ἡ Ἀνατολική Ἐκκλησία, εἶναι ὀρθόδοξος, εὐσεβεστάτη, ἀποστολική, καί ἁγία. Ἡ δέ Δυτική ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι κακόδοξος, αἰρετική, δυσσεβεστάτη, παπιστική, καί πονηρή.** Ἐπειδή, ἂν δέν ἦτο τοιαύτη, διατί ὁ Σπυρίδων διώχνει ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησίαν του τό Ἀλτάριόν της, ὄχι μέ κανένα ἄλλον μετριώτερον τρόπον, ἀλλά μέ*

τόν πλέον φοβερώτερον, μέ ἓνα τρόπον, μέ τόν ὁποῖον ἐφανέρωσε, πόσον μῖσος, πόσῃν ἀναστροφῇ, καί ὀργῇ ἔχει εἰς ἐκείνην τήν ἐκκλησίαν τῶν πονηρευομένων, δίδοντας εἰς ὄλεθρον καί ἀφανισμόν, ὡς δυσσεβεῖς καί ἀλαζόνας, ὅλους ἐκείνους ὅπου μέ αὐθάδειαν ἐφέροντο εἰς τήν αὐτοῦ Ἀγιότητα; *Ἄν δέν ἦτο τοιαύτη, διατί τόν συμβουλευσάντα καί ἐγκαρδιώσαντα τόν Ἡγεμόνα καπνολόγον, ὄχι μόνον ἐθανάτωσε, ἀλλά καί μέσα εἰς τόν συγχαμερώτατον βόρβορον, ἔκαμε νά εὗρεθῇ, καθὼς ἔλαχε, κυλιόμενος ἀτιμότητα;*

Ἐπαυσαν, ἔπαυσαν λέγω ἡ ἁπειραις λογομαχίας καί λογοτριβαῖς⁴ ὅτι ναί σήμερον κατά ἀλήθειαν ὁ οὐρανός ἐβεβαίωσε, καί ἀναντίρρητα ἔδειξεν, ὡς ἀληθέστατα, ὡς γραφικώτατα, ὅλα ἐκεῖνα ὅπου πρῶτος ὁ **Ἱερός Φῶτιος** ἔγραψε κατά Λατίνων. Σήμερον ὁ Οὐρανός μέ τήν ἀδέκαστον κρίσιν του, ἐπήνεσε, καί ἀπεφάσισεν, ὅτι καλῶς, καί ὀρθῶς, καί κανονικῶς ἔπραξεν ἔπειτα ὁ **Ἱερός Σέργιος**, ὅπου ἐξήλειπεν ἀπό τά δίπτυχα τοῦ Πάπα τό μνημόσυνον. *Σήμερον ὁ Οὐρανός ἄνωθεν, ἐπεκύρωσε καί ἐπεσφράγισε, τούς λογικούς ἀγῶνας καί τά παλαίσματα, καί ὅλην ἐκείνην τήν ἡρωϊκωτάτην καί ξενήκουστον ἔνστασιν, τοῦ ἱεροῦ Μάρκου τῆς Ἐφέσου, καί ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀνέτρεψεν, ἐκατήργησε, καί ἐματαίωσε, τά κατά τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας, τῆς Φλωρεντίας σαπρομηχανήματα.* Μέ ἓνα λόγον, σήμερον ἐκ δευτέρου ὁ Θεός τῶν θαυμασίων, διεχώρισεν ἀνά μέσον τοῦ φωτός, καί ἀνά μέσον τοῦ σκότους· *ἀνά μέσον τοῦ φωτός τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καί ἀνά μέσον τοῦ σκότους τῆς Δυτικῆς ὀχλαγωγίας*· ἀνά μέσον δηλαδή τῆς φωτεινοτάτης ἀλη-

4. Δυστυχῶς, δέν ἔπαυσαν. Ὁ Παπισμός ἐξακολουθεῖ τὰς ἐπιδιώξεις του.

θείας τῶν οὐρανίων δογμάτων, τά ὅποια, καθώς παρέλαβε, οὕτω φυλάττει ἡ Ἀνατολική Ἐκκλησία, καί ἀνά μέσον τοῦ σκοτεινοτάτου ψεύδους τῶν σατανικῶν φρονημάτων, τά ὅποια ἐφεῦρε καί κρατεῖ ἡ Δυτική Ἐκκλησία. Χριστιανοί ὀρθόδοξοι, ὅσοι κατοικεῖτε εἰς τόν τετραπέρατον Κόσμον, ἀκούσατε, μάθετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν ἡ νίκη· ὅτι συνετρίβη τό κέρας τῶν δυναστῶν. Ἔπεσεν ἡ ὕβρις τῶν ὑπερηφάνων καί ἀγερώχων. Οὗτοι ἐν ἄρμασι καί οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δέ ἐν ὀνόματι Κυρίου. Εἶτα τί; Αὐτοί συνεποδίσθησαν, καί ἔπεσον, ἡμεῖς δέ ἀνέστημεν καί ἀνωρθώθημεν. Καί κατά ἀλήθειαν, *σήμερον εἶδον ἐν τῇ Κερκύρᾳ οἱ Ὀρθόδοξοι, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραήλ, ὑποβρυχίους καί καταχαωμένους τοὺς ἐχθρούς τοῦ Θεοῦ καί ἐδικούς τῶν*. Λοιπόν, ἄς λάβωμεν καί ἡμεῖς σήμερον τήν ὠδήν τοῦ Μωϋσέως εἰς τό στόμα μας, καί ἄς βοήσωμεν καί ἡμεῖς χαρμονικῶς καί πανηγυρικῶς, ᾄδοντες καί λέγοντες «Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γάρ δεδόξασται. Ἡ δεξιὰ σου χεὶρ Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιὰ σου χεὶρ Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς, καί τῷ πλήθει τῆς δόξης σου, συνέτριψας τοὺς υπεναντίους. Ἀπέστειλας τήν ὀργήν σου, κατέφαγεν αὐτούς ὥσεί καλάμην. Ἐξέτεινας τήν δεξιάν σου, κατέπιεν αὐτούς ἡ γῆ· θαυμαστός εἶ Κύριε, ἐνδόξως ποιῶν τέρατα. Τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς Κύριε; τίς ὅμοιός σοι ἐν ἰσχύϊ»; Ἐγὼ δέ καί μέ τόν μεγαλοφωνότατον προφήτην εὐκαίρως φωνάζω σήμερον πρὸς τήν σύμπασαν Ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων. *Φωτίζου, φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ἡ ἐκλεκτή νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἀνατολική Ἐκκλησία· ἡ γάρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σέ ἀνέτειλεν. Εὐφραίνου καί κατατέρπου, ὅτι ἀφεῖλε Κύριος τὰ ἀδικήματά σου, καί τό παρά τῶν ἐχθρῶν σου μακροχρόνιον ὄνειδος.*

Ἔθνη Λατίνων, ἀγέρωχα καί πεισματικά, ἔθνη ὑ-

περήφανα καὶ ὕβριστικά, ἔθνη τῆς παπικῆς λατρείας
 θεραπευταί, ἐσεῖς ὅπου ὑπερκαυχᾶσθε εἰς τὰς βασι-
 λείας καὶ δυναστείας τῆς γῆς, καὶ μέ ἀνυπόφερτον κα-
 ταφρόνησιν ὀνειδίζετε ἡμῖν τὴν δουλείαν, ἐσεῖς ὅπου
 καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἔξω σοφίας ἐπαίρεσθε τόσον
 πολλά, *Λατῖνοι, ἐχθροὶ ἄσπονδοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκ-
 κλησίας, γνῶτε, καὶ ἡττᾶσθε. Γνωρίσατε σήμερον καὶ
 καταλάβετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, μεθ' ἡμῶν ἡ ἀλη-
 θεια ὁ Χριστός, μεθ' ἡμῶν τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας·
 μεθ' ἡμῶν, λέγω, τῶν ταπεινῶν, τῶν ἐξουθενημένων,
 τῶν ἀείποτε μυριοτρόπως ἀπὸ ἐσᾶς πολемуμένων καὶ
 ἐπιβουλευομένων.* Γνῶτε τοῦτο σήμερον καὶ στανικῶς
 σας, γνῶτε, καὶ ταπεινωθῆτε ὑπὸ τὴν κραταιάν χειρα
 τοῦ Θεοῦ· ἐδῶ δέν εἶναι πλέον λόγια, ὅπου νά κομπά-
 ζετε, πῶς δύνασθε νά ἀποκρίνεσθε εἰς τὸ ἓνα ἑκάτον,
 καθὼς τὸ ἐκαυχηθήκατε εἰς τὴν ψευδοσύνοδον τῆς
 Φλωρεντίας· δέν εἶναι πλεκτάναις σοφιστικαῖς· δέν εἶ-
 ναι συλλογισμοὶ Ἀριστοτελικοί. Εἶναι ἔργα θείας χει-
 ρός· εἶναι ἔργα ὅπου καμμία σοφιστική τέχνη, δέν δύ-
 νата νά διαστρέψη. Καὶ λοιπόν, τί μέλλετε; τί διανο-
 εῖσθε; τί στέκεσθε ἀκόμα εἰς ἐκεῖνα τὰ θεομισῆ φρο-
 νήματα, διὰ τὰ ὅποια φανερά καὶ ἀναντιρρήτως ὁ
 Σφυρίδων, μακράν σᾶς ἀπεδίωξεν ἀπὸ τὸν ἅγιον Ναόν
 του, ταῦτόν εἶπεῖν, μακράν ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκ-
 κλησίαν, μακράν ἀπὸ τὸν Χριστόν, μακράν ἀπὸ τὸ
 Πανάγιόν του Πνεῦμα; Ἐπιστρέψατε, ἐπιστρέψατε υἱ-
 οὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐπιστρέψατε εἰς τὴν θεοπαράδοτον
 θρησκείαν. Μὴ αἰσχυνθῆτε νά ὁμολογήσετε ὁψέποτε
 τὴν σατανικὴν σας πλάνην, καὶ νά δεχθῆτε τὸ ὀρθό-
 δοξον δόγμα τῆς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως.
 Ἐκβάλετε τὴν μιαιωτάτην προσθήκην ἀπὸ τὸ ἅγιον
 Σύμβολον τῆς Πίστεως. Ἀπορρίψατε τὰ ἰουδαϊκά ἄζυ-
 μα ἀπὸ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν. Καταδεχθῆτε νά βα-

πτίζεσθε εἰς τρεῖς καταδύσεις, διὰ νά μή μένητε ἀβάπτιστοι μέ μόνον τό ῥάντισμα. Μή θέλετε νά ἀρκῆσθε εἰς μόνα τά Κυριακά λόγια, εἰς τήν μετουσίωσιν τῶν Μυστηρίων, διὰ νά μή γίνεσθε ἀρτολάτραι, χωρίς τήν ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ Πνεύματος. Μήν ἀποστερῆτε ἀδικώτατα καί ἀπανθρωπότατα τούς λαϊκοὺς χριστιανούς, ἀπό τό Ποτήριον τῆς Ζωῆς, ἀντινομοθετοῦντες τῷ δεσπότῃ Χριστῷ. Ἀποσιωπήσατε τόν μῦθον τοῦ καθαρτηρίου πυρός· μή καταλογίζητε εἰς τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνο ὅπου δέν τῆς προξενεῖ ἔπαινον καί εἰς τήν Γραφήν εἶναι ἐναντιώτατον, ἥγουν τό ἀπό συλλήψεως ἀμέτοχον τοῦ προγονικοῦ μιάσματος. *Ἄς ταπεινωθῇ καί ὁ ἰσόθεος Πάπας, καί ἄς ὁμολογήσῃ εὐγνωμόνως, πῶς εἶναι Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης, ἀλλ' ὄχι ποτέ καί τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Κεφαλὴ. Τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὄχι κριτῆς καί ὑπέρ, ἀλλὰ καί ὑπεύθυνος καί ὑποκείμενος. Τούτην καί καλλίστην καί θεαρεστοτάτην μετάνοιαν νά κάμετε, σᾶς κράζει καί σᾶς παρακινεῖ, τοῦτο τό ὑπερφυές καί ἐξαίσιον ἔργον τοῦ Ἱεράρχου Σπυρίδωνος.* Τοῦτο ἀποφασίζει ψεύστας καί ἀπατεῶνας, ὅλους ἐκείνους ὅπου δοξάζετε ὡς ἁγίους καί ὑπεραγίους, μέ τό νά ἔγραψαν πικρότατα ἐναντίον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἥ νά εἰπῶ καλλίτερα ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅ,τι λογῆς. Μάλιστα ἀνάμεσα εἰς ὅλους τούς ἄλλους, οἱ πλέον πικρότεροι ἐστάθησαν, *ὁ συκοφάντης Βοναβεντούρας, καί ὁ σοφιστής Θωμᾶς.* Ἀπό τούς ὁποίους ἐσεῖς ψευδονομάζετε τόν ἕνα Σεραφικόν, καί τόν ἄλλον Ἀγγελικόν. Λοιπόν σήμερον θέλετε τούς γνωρίσει, πῶς εἶναι μάλιστα σατανικοί, διαβολικοί, ψεύσται καί ἀπατεῶνες, ἐχθροί τῆς ἀληθείας, προστάται τοῦ ψεύδους, καί ἀπό ὅλας τάς ἀγίας καί Οἰκουμενικάς Συνόδους ἀναθεματισμένοι, καί ὕλη τοῦ αἰωνίου πυρός. Καί ἀληθινά,

χριστιανοί, δέν ἦτον ἀκόλουθον τοῦτο νά γίνη; Ἦ-
 γουν δέν ἔπρεπε νά αἰσθανθοῦν οἱ Λατῖνοι, δέν ἔπρε-
 πε νά ἐξυπνήσουν; Δέν ἔπρεπε νά συλλάβουν ἓνα φό-
 βον σωτήριον, βλέποντες καί ἀκούοντες τήν πραγμα-
 τικήν τούτην *ἀπόφασιν τοῦ Οὐρανοῦ*, στοχαζόμενοι,
 πῶς καθώς τώρα εὐρίσκονται, εἶναι ἀπόβλητοι, ἀποδε-
 δοκιμασμένοι, καί ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ, καί τῶν ἁ-
 γίων; Ναί βεβαιότατα, κατά πᾶσαν ἀνάγκην οὕτως ἔ-
 πρεπε νά κάμουν. Μά ἀλλοίμονον· αὐτοί μάλιστα ἐφά-
 νηκαν ἀναίσθητοι εἰς τήν Οὐράνιον ἐκείνην βροντήν.
 Αὐτοί ἠθέλησαν καλλίτερα νά μιμηθοῦν τήν σκληρό-
 τητα τοῦ θεηλάτου Φαραῶ· ἠθέλησαν προτιμότερον
 νά φανοῦν ὅπαδοί τῶν ἀπειθῶν καί σκληροτράχηλων
 Γραμματέων καί Φαρισαίων, οἱ ὅποιοι βλέποντες τά
 ἀναντίρρητα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ, ὅχι μόνον δέν ἐπί-
 στευον εἰς αὐτόν, ἀλλά καί μέ κάθε τρόπον ἐσπούδα-
 ζον νά τά συκοφαντήσουν ὥς πλάσματα. Καί ἀφίνω
 νά λέγω τοὺς μακράν, ὅπου ἢ δέν ἤκουσαν ὀλότελα ἔ-
 να τοιοῦτον τεράστιον, ἢ τό ἤκουσαν, ἀλλ' ὅχι καί μέ
 ὅλα ἐκεῖνα τά περιστατικά, τά ὅποια καί φοβερόν τό
 παραστήνουσι, καί ἄξιον διά νά κάμῃ τοιαύτην ἐνέρ-
 γειαν. Λέγω δέ ἐκείνους ὅπου εὐρέθησαν μέσα εἰς ἐ-
 κείνους τοὺς ἀνεικάστους φόβους, ὅπου καί μέ τοὺς ὀ-
 φθαλμούς των εἶδον τά φρικτά ἐκεῖνα καί ἐξαίσια
 πράγματα, καί μέ τά ὦτά τους ἤκουον τοῦ καλοῦ
 στρατιώτου τό κήρυγμα, καί αὐτοί οἱ ἴδιοι ἐμετάθε-
 σαν τήν ὕλην, διά νά μή πάθωσι καί αὐτοί τά ὅμοια, ἢ
 καί χειρόνα. Διά τοὺς τοιούτους κυρίως λέγω, καί τού-
 τους ταλανίζω, ὅπου ἠθέλησαν προτιμότερον νά τό
 περάσουν διά ἓνα ψιλόν συμβεβηκός, παρά νά στοχα-
 σθοῦν, πῶς ἦτον, καθώς καί τῇ ἀληθείᾳ ἦτον, *μία ἀ-
 καταφρόνητος ἀπόφασις τοῦ Οὐρανοῦ. Ὅτι οἱ Λατῖνοι
 εἶναι ἀπόβλητοι*. Τούτους, τούτους ἐγὼ κλαίω, τού-

τους ταλανίζω. Τούτους καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας σημειώνει ὡς πάντα ἀναισθήτους, λέγων· «ἔδωκεν αὐτοῖς ὀφθαλμούς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ὅπως μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν ἀκούσωσι, καὶ συνῶσι, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς»· ἰδοὺ μέ ποίους ὁμοίασαν οἱ ἀκόλουθοι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, καὶ μέ ποίους εἶναι ὁμοιοί. Ὅχι τάχα, πῶς ὁ μόνος φιλόανθρωπος Κύριος, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι, δέν θέλει τῶν τοιούτων τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ φανερώσῃ μέ αὐτά, πῶς ἔπηξαν εἰς τό κακόν, πῶς ἐπωρώθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά, πῶς ἡ ἐπάρατος αὐτῶν οἴησις καὶ δοκοφροσύνη, ἀποδιώκει κάθε ἀγαθόν λογισμόν· δέν δίδει καμμίαν εἴσοδον εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο οὔτε νὰ αἰσθανθῶσι δύνανται, οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ εὕρωσι σωτηρίαν αἰώνιον. *Λοιπόν, τί ἀκολουθεῖ; Τοῦτο βεβαιότατα ἀκολουθεῖ· ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, οὔτε φιλονεικίαις ἔχουσι πλέον τόπον, οὔτε ἀμφιβολία καμμία ἡμπορεῖ νὰ μένη πλέον περὶ τῶν Λατίνων. Ὁμολογουμένως, ἀναμφιβόλως, ἀναντιρρήτως οἱ Λατῖνοι εἶναι ἀδόκιμοι, ἀπόβλητοι, ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Τὴν ἐλάττονα τοῦ συλλογισμοῦ ἀποδεικνύει ὁ Δαυλός ὁ ἀναμμένος τοῦ Σπυρίδωνος.*

Κεφ. δ'.

Ἐπίλογος, παραίνεσιν ἔχων πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς.

Τό θαῦμα λοιπόν ἐκεῖνο τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος, ἐστάθη μία πραγματική κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ, μέ τήν ὁποίαν καί αἰσθητῶς καί νοητῶς ἀπέβαλε καί ἀπέκοψεν, ὡς σαπημένην καί τρομεράν ἀπό τόν τρομερόν παπισμόν, τήν Λυτικήν Ἐκκλησίαν, ἀπό τήν πνευματικήν ὁλομέλειαν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπεδείχθη τοῦτο λαμπρότατα, ἀγκαλά καί νά μήν αἰσθάνωνται οἱ δείλαιοι, ἀλλά μένουσιν ἴσα μέ τόν Ἐωσφόρον, ἀμετανόητοι καί ἀδιόρθωτοι· πρᾶγμα κατά τήν ἀλήθειαν ὄντως ἀξιοθρήνητον. Ἡ παντοδύναμος χάρις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νά τοὺς φέρῃ εἰς αἴσθησιν. Καιρός δέ εἶναι τώρα νά στρέψω τόν λόγον, εἰς ὑμᾶς τοὺς ἀδελφούς μου· καί μάλιστα εἰς ἐσᾶς τοὺς ἀδελφούς μου Ὀρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκεσθε διεσπαρμένοι εἰς διαφόρους πόλεις καί τόπους τῆς Εὐρώπης. Τῆς Εὐρώπης αὐτῆς εἰς τήν ὁποίαν μάλιστα τήν σήμερον πλημμυρεῖ ἡ ἀθεωτάτη ἀδιαφορία τῶν θεοστυγῶν θεϊστῶν. Ἐσεῖς λοιπόν, ἀγαπητοί, ἀφ' οὗ μέ τά θαυμάσια καί ἐξαίσια ἔργα τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος εὐκόλως καταισχύνητε τοὺς ἀναισχύντους παπιστάς, αὐτά τά ἴδια ὡς φανερά, ὡς ὁμολογούμενα, ὡς ἀκαταμάχητα ὅπλα, σᾶς συμβουλεύω, ἀδελφοί, νά κρατῆτε καί ἐναντίον τῶν ἀθέων θεϊστῶν, διά νά μή δίδετε προσοχήν εἰς ἐκείνας τὰς ἀπωλεσμένας ψυχάς, ἀλλά μέ ὅλας σας τὰς δυνάμεις νά βαστᾶτε

τήν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Τήν πίστιν ἐκείνην λέγω, ὅπου ἐνίκησε τόν Κόσμον, ὅπου ἡμέρωσε τοὺς λέοντας, ὅπου ἔκαμε τοὺς λύκους ἄρνας, ὅπου ἔβαλεν ὑποκάτω εἰς τόν ἐδικόν της ζυγόν τοὺς ἀρχένας τῶν αὐτοκρατόρων. Τήν πίστιν ἐκείνην, ὅπου ἐξώρισεν ἀπό τήν οἰκουμένην τήν εἰδωλολατρείαν, ὅπου ἐμώρανε τήν σοφίαν τοῦ Κόσμου, ὅπου ἀνέδειξεν ὡς ἰχθύας ἀφώνους τοὺς πολυφθόγγους ῥήτορας· ὅπου ἐφύτευσεν εἰς τόν Κόσμον τήν γνῶσιν τῆς μιᾶς Τρισυποστάτου Θεότητος. Τήν πίστιν ἐκείνην ὅπου ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τήν πρὸς ἀλλήλους τελείαν ἀγάπην, τήν ἀληθινὴν ἀρετήν, ἡγουν τήν ἀληθινὴν σωφροσύνην, τήν κατὰ Χριστόν ταπείνωσιν, τήν ἀκριβεστάτην δικαιοσύνην, τήν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὡς πίστις θειοτάτη; ὦ πίστις ἀγιωτάτη! ὦ πίστις ὑπὲρ τόν ἥλιον λάμπουσα! Πῶς ἔτσι εἰς τήν σταθεράν μεσημβρίαν σου, ἐσκοτίσθησαν καὶ σκοτίζονται οἱ παράφρονες θεῖσται, κατὰ τήν κατάραν τοῦ προφήτου Ὡσηέ; Πῶς δέν εἶναι δακρύων ἄξιοι, ἐκεῖνοι ὅπου ἀθετοῦσι τήν θειότητά σου; Ποῖος νοῦς δύναται νά νοήσῃ, ἢ ποία γλῶσσα ἡμπορεῖ νά παραστήσῃ μέ λόγον τήν φοβερὰν καταδίκην τούτων τῶν ἀντιχρίστων (ὅτι καὶ ὄντως ἀντίχριστοι), ὅπου γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, καθὼς λέγει ἡ παροιμία, ἀντιφέρονται εἰς τὰ ἔργα καὶ τοὺς κόπους, καὶ τὰ τέλη τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ; Βεβαιότατα, ὅσοι εἶναι οἱ στέφανοι, αἱ ἀντιμισθίαι καὶ τὰ γέρα τῶν θεοσόφων καὶ θεοκηρύκων Ἀποστόλων, ἄλλαι τόσαι θέλει εἶναι αἱ ποιναὶ καὶ βάσανοι τῶν χριστομάχων τούτων καὶ θεοσκοτίστων θεῖστων. Φεύγετε, ἀδελφοί, ἀπό τούτους ὡς ἀπό πυρός. Φεύγετε τὰς ψυχοβλαβεῖς συναναστροφάς των· φεύγετε τήν ἀνάγνωσιν τῶν ἀντιθέων βιβλίων τους. *Υἱέ, πίνε ὕδατα ἀπό σῶν ἀγγείων.* "Ἐτσι σοῦ παραγ-

γέλλει τό Πνεῦμα τό ἅγιον· (τό Πνεῦμα τό ἅγιον, τό ὁποῖον καί αὐτό οἱ θεήλατοι θεῖσται συνεμβάλλουσιν ἀντάμα μέ τόν οὐ ἔστι πνεῦμα Ἰησοῦν Χριστόν)· πίνε, λέγει, ὕδατα ἀπό σῶν ἀγγείων· ἤγουν ἀπό τά στόματα διδάσκου τῆς ἀγίας σου Ἐκκλησίας· ἀπό τούς ἱερούς Ἀποστόλους· ἀπό τούς θεοφόρους Πατέρας· ἀπό τās ἀγίας Συνόδους· καί πρό πάντων, ἀπό τās ἀγίας Γραφάς. Μή προτιμήσης τούς παραλογισμούς τοῦ Βολταίρ, ἀπό τήν θεοσοφίαν τοῦ Παύλου. Μήν ἀκούης τούς ἀθέους, ἀλλά τόν Χρυσόστομον ἄκουε, τόν Βασίλειον, τόν Ἀθανάσιον, τόν Γρηγόριον. *Μή δίδης προσοχήν εἰς τά πειράματα τῶν νῦν φιλοσόφων, ἀλλά μάλιστα εἰς τά πειράματα τοῦ θείου Σπυρίδωνος στήλωσε τόν νοῦν σου, ὅπου εἶναι πάντα ἄσφαλτα*· εἰς τήν παρατήρησιν τῆς παραδόξου ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου⁵, τήν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ ὑψίνους μέγας Διονύσιος⁶, καί εὔρεν ἐκεῖθεν τήν σωτηρίαν του. Εἰς τήν ὑπέρ τῶν χριστιανῶν ἀπολογία, ὅπου ἔγραψεν Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καί μάρτυς πρός τούς αὐτοκράτορας τῆς Ῥώμης. Μή δίδης προσοχήν εἰς τās φλυαρίας τῶν ἀθέων ἐκείνων· ἀλλ' ἔχε πάντα εἰς τόν νοῦν σου, τῶν ἀγίων μαρτύρων τούς ἄθλους, καί τήν ὑπέρ φύσιν ἀνδρείαν, καί σταθερότητα· τῶν ὁσίων ἀνδρῶν τούς μακρούς καί ὑπέρ ἄνθρωπον ἀγῶνας, τά ὅποια ὅλα δέν ἤθελαν ὑπομείνει, ἄν δέν ἦτον καταπεπεισμένοι, πῶς τούς ἐκδέχονται μετά θάνατον μισθοί ἀθάνατοι, ἀγαθά αἰώνια καί ἀτελεύτητα, «*ἃ ὀφθαλμός οὐκ εἶδε, καί οὐς οὐκ ἤκουσε, καί ἐπί καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν*»· αὐτά ἀγαπητοί,

5. Ἐννοεῖ τήν ἐκλείψιν τοῦ ἡλίου κατά τήν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ.

6. Δηλ. ὁ Ἀρεοπαγίτης.

συλλογίζεσθε· αὐτά μελετᾶτε· καί ἐτοιμάζετε τὰ ἔργα σας, πρὸς ἀπολογίαὶν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἡμέρας, ἀποφεύγοντες τὰς θεατρομανίας, τὰ ξεφαντώματα, τοὺς γέλωτας, τοὺς χορούς, τὰ παιγνίδια, καὶ πᾶσαν σαρκικὴν ἡδυνάθειαν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτά σκορπίζεται ἡ θεία κατάνυξις, φεύγει ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως εὕρισκεν χώραν ὁ Βολταιρισμός, ὁ ἀθεϊσμός, ἡ ρίζα δηλαδή καὶ πηγὴ πάσης παρανόμου πράξεως.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, καὶ δημιουργὸς πάντων, καὶ οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, ὁ σαρκί δι' ἡμᾶς παθὼν, καὶ τὴν ἀπάθειαν ἡμῖν πρυτανεύσας, αὐτὸς διὰ τὴν οἰκείαν αὐτοῦ ἀγαθότητα, νά φωτίσῃ ἀδελφοί καὶ ἐσᾶς καὶ ἡμᾶς, καὶ νά μᾶς ἀξιώσῃ νά ἔχωμεν εἰς τὰς καρδίας μας πάντοτε ἐρρίζωμένον τὸν φόβον Του, διὰ νά μᾶς ὁδηγῇ ἐκεῖνος ὡς λαμπὰς ἄσβεστος, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἵνα εὐρεθῶμεν ἐνώπιον αὐτοῦ εὐάρεστοι, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς φρικτῆς καὶ ἐνδόξου παρουσίας αὐτοῦ· *ναί, γένοιτο, γένοιτο, διὰ πρεσβειῶν τοῦ μεγάλου καὶ θερμοῦ προστάτου τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, θείου Σπυρίδωνος. Ἀμήν.*

Τό σχέδιον

Εἶδησις περί τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, τίνι τρόπῳ κατήντησεν εἰς Κέρκυραν.

Ὅτι μὲν τό Ἱερώτατον λείψανον τοῦ θείου Σπυρίδωνος εὐρίσκεται εἰς Κορυφούς, εἶναι γνωστόν τοῖς πᾶσιν, ἡ ἐξῆς δέ ἱστορία θέλει φανερώσει τόν τρόπον, μέ τόν ὁποῖον ἐφέρθη ἐκεῖσε, ἐπειδή τοῦτον ἀγνοοῦντες πολλοί, ἀποροῦσι, πῶς καί τί λογῆς εὐρέθη ἐκεῖ.

Ἐκ βίβλου τινός τετυπωμένης εἰς Βενετίαν.

Ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως 1453, ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν πολυτίμων λαμβάνοντες ἔφευγον ἐκεῖθεν, ἀνὴρ δέ τις Γεώργιος ἱερεὺς καλοχαιρέτης τό ἐπὶ κλην, τῆς ἐκκλησίας ἐφημέριος ὢν, ἐν ἧ τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ Σπυρίδωνος, καί τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης, καί ἄλλα τινά ἐτεταμίευτο, αὐτά ταῦτα λαβὼν κατῆλθε μέχρι τῆς Ἡπείρου, καὶ ἐκεῖθεν ἐδῶ εἰς τὴν Κέρκυραν, (ἥτις ἦν ἀκόμα ἀτείχιστος) ἔχων καί υἱούς τρεῖς μεθ' ἑαυτοῦ, Φίλιππον, Μάρκον, καί Λουκᾶν.

Τούτου ἀποθανόντος, ἐμοίρασαν οἱ τρεῖς υἱοὶ του τὰ ἅγια λείψανα· καὶ ὁ μὲν Φίλιππος καὶ ὁ Λουκᾶς, ἔλαβον εἰς μερτικόν τους τοῦ ἱεράρχου τό ἅγιον λείψανον, ὁ δέ Μάρκος, ἐκεῖνο τῆς ἁγίας Θεοδώρας, καὶ ἄλλα· ἡ μοιρασία ἐγένεν εἰς τοὺς 1480. Μαρτίου 12.

Ὁ Μάρκος ἐχάρισε τό λείψανον τῆς ἁγίας Θεοδώρας εἰς τὴν κοινότητα των Κερκυραίων εἰς τοὺς 1483. Ἰανουαρίου 11.

Ὁ Φίλιππος ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τὸν Μάρκον τὰ ἄλλα τίμια λείψανα ὅπου εἶχεν, ὡς ἄνωθεν, καί πλεύσας εἰς Βενετίαν, ἔλαβε Δουκάλας (ἦτοι αὐθεντικά γράμματα) πληρεξουσιότητος, νά πάρῃ ἐδῶθεν τό λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, εἰς τὴν Βενετίαν· ἀλλά τὰ δάκρυα τῶν Κερκυραίων τοῦ ἐμαλάκωσαν τόσον τὴν καρδίαν, ὅπου ἄλλαξε τὴν ἀπόφασιν καί ἔμεινεν ἐδῶ.

Οἱ τότε σύνδικοι τοῦ ἔδωσαν τὸν Ταξιάρχην, ἐν ᾧ κατέθετο τό ἅγιον λείψανον ἐφημερέων ἐν αὐτῷ Ἰούς πατρωνάτος.

Ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς οὗτος Φίλιππος, καταλιπὼν μίαν ὀρφανὴν θυγατέρα ὀνόματι Ἀσημῆναν· ὁ Λουκάς ὅπου ἦτον συγκληρονόμος τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐχάρισε τό μέρος τῆς κληρονομίας του, τῆς ἀνεψιᾶς του Ἀσημήνης, θυγατρὸς τοῦ πατρὸς Φιλίππου ἀδελφοῦ του, διὰ νά αὐξήσῃ τὴν προῖκά της διὰ ἓνα τέτοιον προικιό, πολλοὶ ἔτρεξαν, ἀλλ' εἰς ἔλαβε τό βραβεῖον, ὁ εὐγενὴς Σταμάτιος Βούλγαρις· τό προικοσύμφωνον ἔγινεν εἰς τοὺς 1521. Μαρτίου 13.

Εἰς τοὺς 1527. μέ θέλημα τοῦ τότε Παῖλου Κορυφῶν Νικολάου Βραγαδίνου ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία μηκος ποδῶν 14, πλάτος ποδῶν 6, εἰς ἣν μετεκομίσθη τοῦ ἁγίου τό λείψανον ἀπὸ τὸν Ταξιάρχην.

Εἰς δέ τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας τοῦ Μπαρμπάρσα, ἐπῆραν τό λείψανον εἰς φύλαξιν μέσα εἰς τό παλαιὸν Κάστρον, εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἐν ἣ κατέφυγε διὰ νά φυλαχθῇ, καί ἡ φανιλία τῶν Βουλγαρέων, καί οἱ ἐφημέριοι· μετὰ δέ τὴν Πολιορκίαν, πάλιν μετεκόμισαν αὐτό εἰς τό Ναόν του.

Ἡ Ἀσημῆνα ἐγέννησε παῖδας Νικόλαον καὶ Ἀρτέμιον, οἵτινες ἔγιναν ἱερεῖς, Φίλιππον, καὶ Ἀνδρέαν, οἱ ὅποιοι ἀπέθανον· αὐτὴ ἐπρόβλεψε μέ μιαν Διαθήκην ὅπου ἔκαμε, προσδιορίσασα τοῦ ἁγίου τό λείψανον νά διαμένῃ πάντοτε εἰς τό γένος τῶν Βουλγαρέων· ἡ διαθήκη ἔγινεν εἰς τοὺς 1571. Νοεμβρίου 25.

Τόν Ναόν τοῦ ἁγίου τόν ἐχάλασαν ἐκ προσταγῆς τοῦ Πρίντζιπος, ὅταν ἀπεφάσισε νά περιτειχίσῃ τήν χώραν, χαλῶντας ὅλον ἐκεῖνο τό βόργον· καί τότε μετεκόμισαν τό λείψανον τοῦ ἁγίου εἰς τόν ἅγιον Νικόλαον τῶν ξένων εἰς τήν Γαρίτζα (ἐκκλησίαν τοῦ Σπίνουλα)· καί εἰς τοὺς 1577. ἐκτίσθη ὁ Ναός του εἰς τήν χώραν.

Ὁ Ἀρτέμιος χρηματίσας Πρωτοπαπᾶς εἰς τοὺς 1605, διὰ Θωμᾶ τινος εὐλαβοῦς Κυρίου Μοτζανέγα, ἔφερεν ἀπό τήν Βενετίαν, κρυσταλίνην Λάρνακα, ἄτοπον νομίσας νά λιτανεύηται ὁ ἅγιος βασταζόμενος, ἀπό τὰς ἀγκάλας ἑνός ἱερέως, καί νά μαυρίζεται τέτοιας λογῆς ἀπό τά πολλά θυμιάματα.

Ἐμάθαμεν λοιπόν ἐκ τοῦ διηγήματος τούτου, τί λογῆς κατήντησε τό ἅγιον λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τήν Νῆσον Κέρκυραν· ἀποροῦμεν δέ πάλιν, τί λογῆς ἦλθεν εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν· καί εἶναι πολλά πιθανόν, ὅτι νά ἐφέρθη καί τοῦτο, καθὼς καί ἄλλα πάμπολλα ἐκ προσταγματος Βασιλικοῦ· τίνος δέ Βασιλέως, ἄδηλον· πλήν, ἂν ἐκ προσταγῆς Βασιλικῆς μετεκομίσθῃ, πρέπει τοῦτο νά ἔγινε πρό τοῦ νά κυριεύσουν οἱ λατῖνοι τήν Κύπρον· ὅτι ἐκείνων ἤδη δεσποζόντων, ἦτον ἀδύνατον νά γένη, καί προτιμότερον ἤθελαν τό μετακομίσῃ ἐκεῖνοι, εἰς τήν Ἰταλίαν, ἂν ἤθελαν τό εὖρη ἐκεῖ· ὁμολογουμένως δέ εἰς τόν καιρόν τῆς κοινῆς ἀλώσεως, οἱ λατῖνοι ἐξουσίαζον τήν Κύπρον. Λοιπόν, ἐξ ἀνάγκης, πρό τῆς

τῶν λατίνων ἐξουσίας, πρέπει νά ἦτον εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν.

Μεγάλη δέ καί ἄφατος ἡ πρόνοια τοῦ ἁγίου Θεοῦ, τήν ὁποίαν ἔχει εἰς τήν ἐκκλησίαν του· ὅτι ἔστειλεν ἐκεῖ εἰς τήν Κέρκυραν τόν ὑπερθαύμαστον τοῦτον ἄγιον, ὃχι ἄλλο παρά ἓνα φοβερόν μεθόριο, μίαν ἄλλην φλογίνην ῥομφαίαν, *διά νά κρατῇ μακράν ἀπό τόν νοητόν παράδεισον, τοὺς ἀναιδεῖς παπιστάς, ὁποῦ μέ κάθε τους ἀναισχυντίαν, θέλουσι νά εἰσέρχωνται εἰς τάς ἐδικάς μας ἐκκλησίας, καί νά μεταδίδουν καί εἰς ἡμᾶς ἀπό τοὺς ἐδικούς των μολυσμούς· καθὼς τυραννικῶς ἔσυρναν εἰς τήν μιανάν τους κοινωνίαν, πλέον παρά διακοσίους χρόνους, τοὺς ἀθλίους Κυπρίους, κατὰ τήν μαρτυρίαν Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου· καί καθὼς τοὺς ἐλεεινοὺς Κρητικούς, ἔκαμαν νά μὴν ἔχουν οὔτε ἓνα Ἐπίσκοπον, μία τόση Νῆσος, ἀλλά ἠναγκάζοντο νά πηγαίνουν εἰς τό τζιρύγον, φεῦ τῆς ἀθλιότητος, νά χειροτονοῦνται ἱερεῖς οἱ ὑποψήφιοι· καί ταύτην δὴ τήν καταδίκην ὑπὸ τῶν χρηστῶν καί γαληνῶν ἐνετῶν ἔπασχον· καί τά αὐτά πάσχουσι καί νῦν οἱ ὑπὸ τήν δεσποτίαν αὐτῶν τελοῦντες ὀρθόδοξοι σκλαβοῦνοι, μὴ συγχωρούμενοι οὐδ' ἐκεῖνοι νά ἔχωσιν ἴδιον Ἀρχιερέα, ἵνα τῷ χρόνῳ δῆθεν ὑπαχθῶσιν ὑπὸ τήν κοινωνίαν αὐτῶν· καί συχνά κτίζουσιν Ἀλτάρια τυραννικῇ ἐξουσίᾳ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ὀρθοδόξων, ὁ τοίνυν θεῖος Σπυρίδων, οἷον μέσος ἑστηκώς ἡμῶν τε τῶν Ἀνατολικῶν, καί αὐτῶν τῶν Δυτικῶν, ἐν τῇ Κερκύρᾳ, οὐκ ἀφίησιν ἀλλήλοις ἐνοῦσθαι, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, ἐκείνους οὐκ ἀφίησιν ἐνοῦσθαι μεθ' ἡμῶν, ὃ παντί τρόπῳ βούλονται· εὐχαριστία τῷ ἀγαθῷ Θεῷ ρύσαιτο ἡμᾶς τῆς τούτων λύμης εἰς αἶωνα τόν ἅπαντα· ἀδελφοί, ἐγὼ ζήλω θείῳ κινηθεῖς διὰ τήν κοινήν ὑμῶν ὠφέλειαν ἐκοινολόγησα τήν ὑπὲρ φύσιν ταύτην τοῦ*

θείου Σπυρίδωνος θαυματουργίαν, μέ τάς ἐπομένας αὐ-
 τῇ θεωρίας· μετὰ δέ τοῦτο, ὑπό τοῦ αὐτοῦ ζήλου κινού-
 μενος, ἐσύνθεσα καί ἐπινίκιον ἀκολουθίαν εἰς αὐτό
 τοῦτο, καί ἅμα εὐχαριστήριον εἰς τόν Θεόν, καί τόν ἁ-
 γιον αὐτοῦ, ὅπου παραδόξως χειρί κραταιᾷ κατήργησε
 τάς ἐπινόιας τῶν παρανόμων· ἥτις δὴ ἀκολουθία πρέ-
 πει νά ψάλλεται, κατὰ τήν δωδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου
 μηνός, ὡσάν ὅπου ἐν τῇ Νυκτί ταύτης, ἦτοι ὅπου ἔφε-
 ρεν αὐτήν τήν δωδεκάτην, ἐτελεσιουργήθη τό τοῖς ὀρ-
 θοδόξοις γραιοῖς εὐκταιότατον τερατούργημα· δῆλον
 δέ ὅτι ἡ χαρμονικωτάτη αὕτη ἑορτή, εἰς τοὺς τόπους
 τῶν παπιστῶν δέν ἡμπορεῖ νά γίνεται· λοιπόν θέλει
 ψάλλεται εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἐκεῖνοι δέν ἐξουσιάζου-
 σιν, ἀλλ' εἶναι ἐλεύθεροι ἀπό τήν παπικήν δυνα-
 στείαν· τοῦτο δέ λέγομεν, οὐχί νομοθετοῦντες, ἀλλά
 τό καλόν καί δίκαιον καί συμφέρον ἀδελφικῶς ἡμῖν
 συμβουλεύοντες· καί λοιπόν, ὅσοι ἔχετε ζῆλον ὑπέρ
 τῆς πατροπαραδότου ὀρθοδοξίας, ἐναντίον τῶν κακο-
 δόξων λατίνων, καί εὐλάβειαν πρός τόν θεῖον Σπυρί-
 δωνα, διπλώσατε τάς ἐπινικίους καί εὐχαριστηρίους
 φωνάς σας, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀδελφῶν μας ἐκεί-
 νων, ὅπου δέν δύνανται νά δείξουν μέ φωνάς ἀκου-
 στάς, τόν ἐγκάρδιον πόθον τους· λοιπόν, ψάλλατε τῷ
 Κυρίῳ ἐν ἀλαλαγμῷ· ἄσατε αὐτῷ ᾠσμα καινόν· ὅτι
 καί κατὰ ἀλήθειαν καινά καί παράδοξα εἰργάσατο ὁ
 Κύριος, εἰς ἐξουδένωσιν τῶν ἐπηρμένων καί μεγαλαύ-
 χων παπιστῶν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Ἀκολουθία ὑμνητήριος, ἣτις ὀφείλει ψάλλεσθαι ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, κατὰ την δωδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην φρικτὴν θαυματουργίαν ὑπὸ τοῦ θείου Σπυρίδωνος, διὰ πυρός καὶ ὀλέθρου μεγίστου τοὺς παπιστάς κωλύσαντος, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ Ναῷ Ἀλτάριον, ἥτοι θυσιαστήριον, ὡς ἡβουλήθησαν. Γίνεται οὖν, εἰ ἐνδέχεται, ἀγρυπνία· καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ, μετὰ τὸ μακάριος ἀνὴρ, τό Κύριε ἐκέκραξα, καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια εἰς στίχους η΄. ἤχ. πλ. δ΄.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, τοῦ ἐκ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, γενομένου, εἰς ἔνδειξιν, τῆς ἁγίας Πίστεως, τοῖς ἀνόμοις τρανότατα· ὡς γάρ Ἡλίας, πυρί παρέδωκε, Σπυρίδων τούτους, πιστῶν ὁ πρόμαχος· ὃ οἶον δέδρακεν, ὡς λαμπρῶς κατέστρεψε τῶν παπιστῶν ἅπασαν ἐπίνοιαν, καὶ μέγα φρύαγμα.

Ω τῆς ἀδεκάστου κρίσεως, τοῦ οὐρανοῦ μεταξύ, τῆς Ἑώας καί Δύσεως, εἰς αἰὲν ἐν δόγμασι, μαχομένων τό πρότερον· ὁ γάρ Σπυρίδων θεόθεν ἔκρινε, Λατίνων γένη εἶναι ἀπόβλητα. Ὡς θείας κρίσεως· ὥς καλῶς διέστειλε τῶν ἱερῶν, τό παρανομώτατον, θυσιαστήριον.

Χ αῖροις Ἐκκλησία πάνσεμνε, ἡ ἐκλεκτή τοῦ Χριστοῦ, Νύμφη ὄντως καί ἄμωμος, καί ἡμῶν τῶν δούλων σου, θεία μήτηρ καί καύχημα· ὥς Μωαβίτας πόρρω γάρ ὤθησε, τῶν περιβόλων τῆς εὐπρεπείας σου, τοὺς ἐκ τῆς Δύσεως, ὁ Σπυρίδων ἄριστα καταβαλὼν, οἷα μελετήσαντας καινά καί ἄθεσμα.

Ἦχος α΄. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Ω τῶν σοφῶν τοῦ Κυρίου κριμάτων ἄνθρωποι· ὅτι Λατίνων λώβην, ἐξ ἡμῶν ἀποκρίνων, ἤλασε βαρβάρων ῥάβδῳ τό πρίν· τόν δέ θεῖον Σπυρίδωνα, ὥσπερ φλογίνην ῥομφαίαν, κατὰ δυσμάς, πρὸς τὰ θράση αὐτῶν ἔταξε.

Τ ῶν Κερκυραίων ἡ πόλις, σκίρτα καί χόρευε. Ἐν σοί γάρ ὁ Σπυρίδων, τοῦ Θεοῦ ὁ βραχίων, δέδωκε τό κράτος, τῇ τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίᾳ αἰείμνηστον· τοὺς παπιστάς ὥς ἀθέους καί βδελυκτούς, τῷ πῦρ καταστρεψάμενος.

Χαίροις Γραικῶν Ἐκκλησία, ἡ ἐπομένη αἰεί, τοῖς τῶν Πατέρων ὅροις, ὥς λαμπρῶς μαρτυρεῖ σοι, Σπυρίδων οὐρανόθεν, μένων ἐν σοί, καί τῶν σῶν προῖστάμενος· ὃν σὺν τῷ Μάρκῳ Ἐφέσου χαρμονικῶς, περικρότει ὥς ὑψοῦντάς σε.

Δόξα. Ἦχος α΄.

Θεαρχίῳ νεύματι, ἄνωθεν Σπυρίδων ὁ θεοφόρητος, ὑπὸ πιστῶν θλιβομένων καλούμενος· πλ. α΄. Τόν μὲν ἡγεμόνα Πανέστιον σὺν τῷ λήρῳ θεολόγῳ, ἐπιστάς ἀθρόον κατέχωσεν. Ἦχος β΄. Οἱ δὲ ὑπόλοιποι τῶν Ἑνετῶν πρωΐας, παρὰ τοῦ φύλακος τά πάντα κατακούσαντες. πλ. β΄. Τό φρικτόν ὄντως καί ἐξαίσιον θαῦμα ὥς ἔμαθον, τῷ δέει κρατούμενοι εἰς τὰ οἰκεῖα συνεστάλησαν, καί μετ' αἰσχύνης ἐβόων τοῖς ὁμοφύλοις καί ὑπηρέταις· ἰδοὺ δὴ ὦ φίλοι φράτρες τό πρᾶγμα πῶς ἀντέστραπται. Ἦχος γ΄. Ἄρατε λοιπόν ἐκεῖθεν μετὰ τῶν λίθων καί τήν ἄσβεστον, ἵνα μή τι χειρόν ἡμῖν συμβαίῃ. βαρύς· διὰ ταῦτα γάρ καί ἡ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πανωλεθρία γέγονεν· ἡ ἀντιλέγειν οὐκ ἰσχύομεν, καί ταύτην λόγοις βεβήλοις διαστρέφειν ἀδύνατον. Ἦχος δ΄. Τοῦτο γάρ τό θαῦμα ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν. Ἦχος πλ. δ΄. Ἀλλ' ὦ πανθαύμαστε Ἱεράρχα, ὥς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καί πάλαι καί νῦν σέ προστάτην εἰδότες καί πρόμαχον, εὐεργέτην

θεῖον ἐπιγραφόμεθα, καί τήν σήν προστασίαν ἀεὶ ἐξαιτούμεθα. ἤχος α΄. Εἰς τοὺς αἰῶνας ἀξιοπρεπῶς σε γεραίροντες.

Καί νῦν. πλ. δ΄.

Μετά τό τεχθῆναί σε θεόνυμφε Δέσποινα, παρεγένου ἐν Ναῶ Κυρίου, τοῦ ἀνατραφῆναι εἰς τά ἅγια τῶν ἁγίων ὡς ἡγιασμένη. Τότε καί Γαβριήλ ἀπεστάλη πρὸς σέ τήν πανάμωμον, τροφήν κομίζων σοι. Τά οὐράνια πάντα ἐξέστησαν, ὁρῶντα τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἐν σοί σκηνῶσαν. Δι' ὃ ἄσπιλε ἀμόλυντε, ἡ ἐν οὐρανῷ καί ἐπὶ γῆς δοξαζομένη, μήτηρ Θεοῦ σῶζε τό γένος ἡμῶν.

Εἵσοδος. Φῶς ἱλαρόν. Τό προκείμενον τῆς ἡμέρας· καί τά ἐξῆς Ἀναγνώσματα.
Ἀριθμῶν τό Ἀνάγνωσμα.

Ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· ἐλάλησον τῇ Συναγωγῇ λέγων, ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς Συναγωγῆς Κορέ. Καί ἀνέστη Μωϋσῆς, καί ἐπορεύθη πρὸς Δαθάν καί Ἀβειρών, καί συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. Καί ἐλάλησε πρὸς τήν Συναγωγήν, λέγων· ἀποσχίσθητε ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων, καί μή ἄπτησθε ἀπὸ πάντων, ὧν ἐστιν αὐτοῖς, μή συναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἀ-

μαρτία αὐτῶν. Καί ἀπέστησαν ἀπό τῆς σκη-
νῆς Κορέ κύκλω. Καί Δαθάν καί Ἀβειρών ἐ-
ξῆλθον, καί εἰστήκεισαν παρά τὰς θύρας τῶν
σκηνῶν αὐτῶν, καί αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καί τὰ
τέκνα αὐτῶν, καί ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν. Καί εἶπε
Μωϋσῆς· ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι Κύριος ἀπέ-
σταλκέ με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅτι
οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ. Εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἄν-
θρώπων ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν, οὐχί Κύριος
ἀπέσταλκέ με; Ἀλλ' ἡ ἐν φάσματι δείξει Κύ-
ριος. Καί ἀνοίξασα ἡ γῆ τό στόμα αὐτῆς κα-
ταπίεται αὐτούς, καί τοὺς οἴκους αὐτῶν, καί
τὰς σκηνάς αὐτῶν, καί πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν
αὐτοῖς, καί καταβήσονται εἰς ᾄδου ζῶντες.
Καί γνώσεσθε, ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι
οὗτοι τόν Κύριον. Ὡς δέ ἐπαύσατο λαλῶν πά-
ντας τοὺς λόγους τούτους, ἐρῥάγη ἡ γῆ ὑπὸ
κάτω αὐτῶν· καί ἠνοιχθῆ ἡ γῆ, καί κατέπιεν
αὐτούς, καί τοὺς οἴκους αὐτῶν· καί πάντας
τοὺς ἄνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ Κορέ, καί
τὰ κτήνη αὐτῶν. Καί κατέβησαν αὐτοί, καί ὅ-
σα ἐστὶν αὐτῶν ζῶντα εἰς ᾄδου, καί ἐκάλυψεν
αὐτούς ἡ γῆ, καί ἀπώλοντο ἐκ μέσου τῆς Συ-
ναγωγῆς. Καί πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλω αὐτῶν, ἔ-
φυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν, ὅτι, λέγοντες,
μήποτε καταπίη ἡμᾶς ἡ γῆ· καί πῦρ ἐξῆλθε
παρά Κυρίου καί κατέφαγε τοὺς πεντήκοντα
καί διακοσίους ἄνδρας τοὺς προσφέροντας τό
θυμίαμα.

Προφητείας Ἡσαΐου τό Ἀνάγνωσμα.

Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ, καί πανηγυρίσατε ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτήν· χάριτε ἅμα αὐτῇ χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτῆς· ἵνα θηλάσητε, καί ἐμπλησθῆτε ἀπό μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπό εἰσόδου δόξης αὐτῆς, ὅτι τάδε λέγει Κύριος. Ἰδού ἐγὼ κλινῶ εἰς αὐτούς ὡς ποταμός εἰρήνης, καί ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν. Τὰ παιδιά αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται, καί ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται. Ὡς εἴ τινα μήτηρ παρακαλέσει, οὕτω καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς, καί ἐν Ἱερουσαλήμ παρακληθήσεσθε· καί ὥψεσθε, καί χαρήσεται ἡ καρδία ὑμῶν, καί τὰ ὀστέα ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ. Καί γνωσθήσεται ἡ χεὶρ Κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καί ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσι. Ἰδού γάρ Κύριος ὡς πῦρ ἥξει, καί ὡς καταιγὶς τὰ ἄρματα αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν αὐτοῦ, καί ἀποσκορακισμόν ἐν φλογὶ πυρός. Ἐν γάρ τῷ πυρὶ Κυρίου κριθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, καί ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σὰρξ. Πολλοὶ τραυματίαι ἔσονται ὑπὸ Κυρίου· οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους, καί ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὑεῖον, καί τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τό αὐτό ἀναλωθήσονται, εἶπε Κύριος.

Προφητείας Ἡσαΐου τό Ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλήθεια, καί δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν· καί ἡ ἀλήθεια ἤρται, καί μετέστησαν τήν διάνοιαν τοῦ συνιέναι. Καί εἶδε Κύριος, καί ἠμύνατο αὐτούς τῷ βραχίονι αὐτοῦ, καί τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίσατο· καί ἐνεδύσατο δικαιοσύνην ὡς θώρακα, καί περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καί περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως, καί τό περιβόλαιον αὐτοῦ, ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν ὄνειδος τοῖς ὑπεναντίοις. Καί φοβηθήσονται οἱ ἀπό δυσμῶν τό ὄνομα Κυρίου, καί οἱ ὑπ' ἀνατολῶν ἡλίου τό ὄνομα τό ἔνδοξον. Ἦξει γάρ ὡς ποταμός βίαιος ἡ ὀργή παρά Κυρίου· ἤξει μετά θυμοῦ· καί ἤξει ἔνεκεν Σιών ὁ ῥυόμενος, καί ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπό Ἰακώβ. Καί αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, εἶπε Κύριος· τό πνεῦμα τό ἐμόν, ὃ ἐστίν ἐπὶ σοί καί τά ῥήματα, ἃ ἔδωκα εἰς τό στόμα σου, οὐ μή ἐκλίπη ἐκ τοῦ στόματός σου καί ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου. Εἶπε γάρ Κύριος, ἀπό τοῦ νῦν καί εἰς τόν αἰῶνα. Φωτίζου, φωτίζου Ἱερουσαλήμ· ἡκει γάρ σου τό φῶς, καί ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σέ ἀνατέταλκεν. Ἰδού, σκότος καλύψει γῆν, ὡς γνόφος ἐπ' ἔθνη· ἐπὶ δέ σε φανήσεται Κύριος, καί ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σέ ὀφθήσεται.

Εἰς τήν Λιτήν. Ἦχος α'.

Σταλάξατε τά ὄρη γλυκασμόν, καί οἱ βουνοί ἀγαλλίασιν. Τούς γάρ ἐπὶ πλείστοις ἔτεσι τήν καθ' ἡμᾶς ἀγίαν Ἐκκλησίαν, ἀσχέτω θράσει διαβάλλοντας, ἐπὶ τῇ ἔξωθεν αὐτῆς ταπεινώσει, καί δίκας ἀπειθείας καί σχίσματος τιννύειν αὐτήν λέγοντας, σήμερον ὥς ἀληθῶς ἡ τοῦ Θεοῦ δίκη μετῆλθε, διὰ Σφυρίδωνος τοῦ θεόφρονος. Τήν γάρ παρατροπήν τῆς ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης Πίστεως, μηδαμῶς ἀνεχόμενος, καί τήν Ἰουδαϊκὴν ἄζυμοθυσίαν βδελυττόμενος, ὥς Ἀμμανίτας καί Μωαβίτας, πόρρῳ τοῦ θείου ἀπήλασε Ναοῦ, ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον πῆξαι βέβηλον σπεύδοντας. Καί τούς μέν ὥς πυρός ἀξίους τοῦ αἰωνίου, διὰ πυρός κατεστρέψατο καί κατέχωσε. Τήν δέ ὥς νύμφην ἑαυτοῦ ἐκλεκτήν καί πανάμωμον, στολήν δόξης περιέβαλε καί ἀνύψωσε. Δι' ὃ σήμερον ἀγαλλομένη, πρὸς αὐτόν βοᾷ λέγουσα· ὥς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα σου Κύριε· δόξα σοι.

Ὁ αὐτός.

Αγάλλεται, σήμερον ἡ Κέρκυρα, ὥς ὁ πάλαι Ἰσραήλ, ἰδοῦσα τήν χεῖρα τοῦ Θεοῦ τήν ὑψηλήν. Ὡς γάρ ἐκεῖνος τούς διώκοντας Αἰγυπτίους, ὑποβρυχίους ἐώρακεν, οὕτω καί νῦν αὕτη, τούς κατά Θεοῦ βουλευ-

σαμένους Λατίνους, ὑποχθονίους γενομένους τεθέαται, τοῦ Σπυρίδωνος κατὰ μέσην νύκτα, τήν ἀκρόπολιν αὐτοῖς διὰ πυρός ἐπισείσαντος· καί εἴληφεν, ὡς ἀληθῶς ἐν αὐτῇ πέρας ἡ ἀγιοφθόγγος ῥῆσις τοῦ Δαβίδ· τό γάρ ἐσπέρας μέν κλαυθμῷ ηὐλίσθη καί δάκρυσι, πρὸς Θεόν καί τόν αὐτοῦ θεράποντα, τόν θερμόν τῆς πίστεως προστάτην καί πρόμαχον· εἰς δέ τό πρωῒ ἐπέλαμψεν ἀγαλλίασις. Δι' ὃ καί ᾠδαῖς πνεύματικαῖς ἀποδιδούσα τά χαριστήρια, δοξάζει εἰς αἰῶνας τόν Σωτῆρα Χριστόν, καί Σπυρίδωνα τόν αὐτοῦ βραχίονα.

Ἦχος β'.

Ἡ χάρις ἐπέλαμψε τῆς ἀληθείας· τά θεσπιζόμενα πάλαι λογικῶς, νῦν πραγματικῶς ἐκυρώθησαν. Τούς γάρ ἀθετοῦντας, τοὺς τῶν Συνόδων ὄρους, Σπυρίδων ὁ τούτων σύμψηφος καί ἔκδικος, ἐνδίκως τῷ πυρί παρέδωκεν. Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην οἱ τούτοις μή πειθόμενοι. Ἡμῖν γάρ δόξα τά τῶν Συνόδων κρατεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρός θεολογοῦσι τό Πνεῦμα, ὡς αὐτός ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν βοήσωμεν λέγοντες· φιλάνθρωπε Κύριε, ἀξίωσον ἡμᾶς μέχρι τέλους τηρεῖν τήν ἄχραντόν σου θεολογίαν, καί μετὰ ταύτης παραστῆναι ἐνώπιόν σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Ἦχος γ'.

Τήν ἱερατικὴν στολὴν ἀμπεχόμενος, φλόγα προσῆγες τοῖς ὑβρισταῖς, διεκδικῶν τὴν εὐσέβειαν, θρασυνομένοις τῷ κράτει τῆς ἀσεβείας, ὑβρίζειν τὸν Ναόν σου τὸν ἅγιον· τοιαῦτα γάρ πού τὰ ἄζυμα. Καί μάρτυρα τροπαιὸν ἀπαράγραφτον, τὸν στέφανον ἐδωρήσω τῆς νίκης, ἡμῖν τοῖς σέ τιμῶσι, Σπυρίδων πανοίδιμε.

Ἦχος πλ. β'.

Μέγας εἶ Κύριε, καί θαυμαστά τὰ ἔργα σου, καί τῆς συνέσεώς σου ἀληθῶς οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Ἵνα γάρ θεομηνίας, ἀλλ' οὐ φύσεως ἀποτέλεσμα κριθῇ, ἡ τῶν κακοβούλων παπιστῶν καταστροφή, τὸν μὲν φύλακα ὀφθαλμοῖς ἡξίωσας ἰδεῖν τὸν Ἅγιόν σου, τό πῦρ ἀνά χειρας φέροντα, καί ζῶντα διετήρησας μεταθέμενος, ὥς εἶναι τοῦτον μάρτυρα ἀπαράγραφτον, ὃν ἐώρακεν, ὃν τε ἤκουσε, καί ὃν πέπονθε. Τὴν δέ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἡγεμόνος φωταγωγόν, ἐξ ἰσχυρᾶς ἀλύσεως, αἰωρημένην εἰς γῆν ηὐδόκησας πεσεῖν, καί ἅμα τὴν ἐν ταῖς Ἑνετίαις αὐτοῦ εἰκόνα, κεραυνόβλητον γενέσθαι πεποίηκας. Ἀπαντα γάρ ταῦτα, τῆς σῆς Χάριτος ἔργον ὑπάρξαι, τὴν πανωλεθρίαν διεβεβαιώσαντο. Δι' ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι, οἱ τηλικαύτης εὐεργεσίας ἀπολαύσα-

ντες, εὐχαριστοῦντες σοι κραυγάζομεν· ἀπειροδύναμε, καὶ ἀπειρόσοφε Κύριε, δόξα σοι.

Δόξα. Ἦχος β'.

Ιεραρχῶν τό θεῖον κειμήλιον, πάτερ ὅσιε Σπυρίδων σοφέ, σύ ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι. Ὅθεν τῆς Ἐκκλησίας προστάτης γενόμενος αἵρεσιώτας ἐξώθησας, καί τοῦ δυνάστου τό φρύαγμα, διά πυρός εἰς γῆν κατηδάφισας. Δι' ὃ θαυματουργῶν ἐν ἔργῳ καί λόγῳ, τόν Σωτῆρα ἰκέτευε ὑπέρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καί νῦν. Θεοτοκίον.

Τήν πᾶσαν ἐλπίδα μου, εἰς σέ ἀνατίθημι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπό τήν σκέπην σου.

Ἀπόστιχα. Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ἡ θεία δόξα Θεοῦ, ἡ ὑψηλή καί θαυμαστή καί ἐξαίσιος, Σπυρίδων ὁ τῶν Λατίνων, τήν ἐπηρμένην ὀφρύν, καί τήν ὕβριν πᾶσαν τήν τολμήσασαν, εἰς Ναόν σου μυστήρια, ἐκτελεῖν τά ἀπάδοντα, καταχαώσας, καί τήν τόλμην ἀντίθεον, καί παράφρονα, ἀποδείξας τοῖς, πράγμασι. Μάρκου δέ τά παλαίσματα, κυρώσας τρανότατα, λῆρον ἡγεῖσθαι δέ ὄντως, τῆς Φλωρεντίας τόν σύλλο-

γον. Χριστόν καταπέμψαι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
δυσώπει τό μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε
ἐνδύσονται δικαιοσύνην.

Χαίροις ὁ καί πραῦς ἐν καιρῷ, καί μαχη-
τής κατά Μωσῆν ἐνδικώτατος, τῶν
θείων τῆς Ἐκκλησίας, ἀθετουμένων θεσμῶν.
Τούς γάρ ὄρους πάντας, τοὺς ἀβίαστον, δια-
μένειν τό Σύμβολον, ἐκφωνοῦντας σαφέστα-
τα, ἀδικουμένους, τοῖς σπαράκταις τῆς Δύσε-
ως, ἐξεδίκησας, καταστρέψας τοὺς ἄφρονες.
Ὅθεν νῦν ἐπαγάλλονται, Πατέρων τά τάγμα-
τα, καί τῶν Συνόδων τά πλήθη, τῶν ἱερῶν
πόρρῳ βλέποντα, ὥς δὴ ἀνιέρους, ὑπό σοῦ κε-
ραυνωθέντας, Σπυρίδων ἔνδοξε.

Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τά ἔθνη...

Δεῦτε οἱ χριστοφόροι λαοί, τῆς Ὁρθόδο-
ξου Ἐκκλησίας οἱ τρόφιμοι, τήν νίκην,
τήν δεδομένην παρά Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐπιγνό-
ντες πόθῳ ἐορτάσωμεν, λαμπρῶς καί κροτή-
σωμεν, τό τοῦ Πνεύματος ὄργανον, καί τῆς Ἐ-
ώας τό περίδοξον καύχημα, καί ὑπέρμαχον,
τόν ἐκ Κύπρου Σπυρίδωνα, πάντας τοὺς ἑτε-
ρόφρονες, διδάξαντα πράγματι, μίαν εἰδέναι
Ἀγίαν, ὥς ἀληθῶς καί Ὁρθόδοξον, Χριστοῦ
Ἐκκλησίαν, τήν κατέχουσαν τήν Πίστιν, ἀ-
καινοτόμητον.

Δόξα. Ἦχος δ'.

Ο σιε πάτερ Ἱεράρχα αἰοίδιμε, ἀποστολικῆς διδασκαλίας γενόμενος ἔμπλεως, καί τοῦ Θεοῦ Πνεύματος καταγώγιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθείς, τῆς Ἐκκλησίας τούς λύκους, διά δογμάτων ἀπήλασας, καί τήν ὀρθόδοξον σαφῶς τρανώσας πίστιν, στύλος ἀναδείκνυσαι, εὐσεβείας πρόμαχος. Δι' ὃ καί νῦν θαυματουργῶν ἐν τῇ Κερκύρα, πόρρω Ναοῦ σου παπιστάς ἐδίωξας, ὡς ἀσεβεῖς καί κακόφρονες. Ἀλλ' ὦ Πατέρων ἀξιόγαστε, καί τῶν Συνόδων ἐκδικε, τόν Σωτῆρα ἱκέτευε, τοῦ σωθῆναι τάς ψυχάς ἡμῶν.

Καί νῦν. Ὁ αὐτός.

Δ εὔτε πάντες οἱ λαοί, τήν μόνην Ἀμώμητον ἐγκωμιάσωμεν, τήν ἐκ τῶν Προφητῶν προκηρυχθεῖσαν, καί ἐν Ναῶ προσενηχθεῖσαν· τήν πρό αἰώνων προορισθεῖσαν Θεοτόκον. Κύριε πρεσβείαις αὐτῆς, τήν εἰρήνην σου παράσχου ἡμῖν, καί τό μέγα ἔλεος.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης, ὥσπερ πάλαι ὑπέρμαχος, οὕτω νῦν ὑψῶν ἀνεφάνης τήν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ· καί γάρ μακράν τοῦ Ναοῦ σου ἐξωθεῖς, καί ἄρδην ἐν πυρί ἀπέπεμψας, καί ἐξ αὐτοῦ ἀπήλασας σαφῶς, Λατίνων

γόνους, ὥς στρεβλοῦντας τήν θεολογίαν σου. Δόξα τῷ σέ βραβεύσαντι ἡμῖν, δόξα τῷ σέ δοξάσαντι, δόξα τῷ διά σου ὑψώσαντι ἡμᾶς, Σπυρίδων μέγιστε.

Καί νῦν. Τοῦ Γαβριήλ φθεγξαμένου.

Εἰς τόν Ὅρθρον, τά αὐτά.

Καί τά ἐξῆς Καθίσματα.

Ἦχος πλ. δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Δεῦτε ἴδωμεν, φρικτά, ἐν τῇ Κερκύρα τῇ λαμπρᾷ, ἐθαυμαστώθη γάρ ἐκεῖ, Πίστις ἡ θεία ἐκ Θεοῦ, καταχωσθέντων τῶν βιαστῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκρινεν ἡ δίκη, τοὺς ὑβριστάς τοῦ Θεοῦ· ἐκβέβληται ὁ παπισμός, Ναοῦ τρανώτατα. Τοῦτο γάρ Σπυρίδων ἔδειξεν, ὥς βέβηλον τήν θυσίαν μή στέρξας, τήν τῶν ἀζύμων, καί τήν προσθήκην, οἷα λοιμόν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτερον. Τόν τάφον σου Σωτήρ. Δόξα.

Ἡ πλάξ ἐν τῷ Ναῷ, τῷ ἀκούοντι Δόμῳ, ἀφώνως μαρτυρεῖ, τό ἐξαίσιον θαῦμα, κειμένη πού σεμνότερον, τοῖς Γραικοῖς τερπνόν θέαμα. Οὐ γάρ ἴσχυσαν ἐν τῷ Ναῷ σου τρισμάκαρ, εἰς Ἀλτάριο αὐτήν ποτέ ἐνθρονίσαι, καινῶς βιασάμενοι.

Καί νῦν. Θεοτοκίον.

Δικαίων ὁ καρπός, Ἰωακείμ καί τῆς Ἄννης, προσφέρεται Θεῷ ἱερῷ ἐν ἁγίῳ, σαρκί νηπιάζουσα, ἡ τροφός τῆς ζωῆς ἡμῶν· ἦν ηὐλόγησεν ὁ ἱερός Ζαχαρίας, ταύτην ἅπαντες, οἱ γηγενεῖς εὐσεβοῦντες, πιστῶς μακαρίσωμεν.

Μετά τήν β'. στιχολογίαν.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἀναντίρρητος ἐστίν, αὕτη ἀπόδειξις Θεοῦ, καί ἐπίγνωτε λοιπόν, ὅτι πλανᾶσθε Παπισταί· καί τήν κακίστην ἀπώσασθε νῦν πεισμοσύνην. Πᾶσι γάρ σαφές, ἤδη γέγονεν, εἶναι παρ' ἡμῖν τήν ἀλήθειαν. Καί μαρτυρεῖ τά πράγματα βοῶντα σάλπιγγος δίκην καί λέγοντα· Σπυρίδων πάντας, ἀποδιώκει, τοὺς Λατίνους ὡς βδέλυγμα.

Δόξα. Ἔτερον. Τήν ὠραιότητα....

Μάτην ἀνιέρει, φράτορ βεβούλησαι, τελεῖν τήν βέβηλον, καινοτομίαν σου, ὁ ἐναγῆς ἐν τῷ πλευρῷ Σπυρίδωνος τοῦ ἁγίου. Ἄζυμα οὐ δέχεται, ὁ Σπυρίδων τά ἔκθεσμα, ὥσπερ οὐδέ σύμβολον ἐν προσθήκῃ ψαλλόμενον. Δι' ὃ καί εἰς βόρβορον ἐρρίφθης, βόρβορος ὢν φρονήματι.

Καί νῦν. Θεοτοκίον. Ἐπεφάνης σήμερον.

Εὐφροσύνης σήμερον, ἡ οἰκουμένη, ἐ-
πληρώθη ἅπασα, ἐν τῇ εὐσήμεν ἑορτῇ,
τῆς Θεοτόκου κραυγάζουσα, αὕτη ὑπάρχει
σκηνή ἐπουράνιος.

Μετά τόν Πολυέλεον.

Ἦχος πλ. δ'. Τήν Σοφίαν καί Λόγον.

Στεναγμούς τοῦ λαοῦ σου μή παριδών, καί
Λατίνων τό θράσος μή ἐνεγκών, ὀλέθρῳ
παρέδωκας, τοῦ Θεοῦ τούς ἀλάστορας. Ὡς
Κορέ σύν τῷ γενεῖ, καί ἄδην οἱ δεῖλαιοι, καί
τό πῦρ τῆς Γεέννης, ἀθρόον ἠλλάξαντο, οὐ
μέν οὖν καί ζῶντες, τῷ γάρ ὕπνῳ οὐκ ἔζων.
Καί νῦν οἱ περίλοιποι, μετ' αἰσχύνης αἰσθά-
νονται, εἰς κενόν αὐθαδίσαντες, ἔχοντες οὐ-
δέν ἀντειπεῖν. Ἀλλά καί μένουσιν οὕτως ἀσύ-
νετοι, οἱ τήν σύμπασαν Ἐκκλησίαν ταραξά-
ντες.

Δόξα, καί νῦν. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τό προσταχθέν μυστικῶς.

Αγαλλιάσθω ὁ Δαβίδ ὁ ὕμνογράφος, καί
χορευέτω Ἰωακείμ σύν τῇ Ἄννῃ, ὅτι
γόνος ἅγιος ἐξ αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φω-
τοφόρος θεία λαμπάς, καί χαίρει εἰσερχομένη
ἐν τῷ Ναῷ, ἣν καί βλέπων εὐλόγησεν, ὁ Βα-

ραχίου υἱός, καί χαίρων ἀνεκραύγαζε, χαῖρε
θαῦμα παγκόσμιον.

Οἱ Ἀναβαθμοί τοῦ δ'. ἤχου.

Προκείμενον, ἤχος δ'.

Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλή-
πτωρ ἡμῶν ὁ Θεός Ἰακώβ.

Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τά ἔθνη,
ἐνωτίσασθε πάντες....

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Εἶπεν ὁ Κύ-
ριος· ὁ μή εἰσερχόμενος διά τῆς θύρας. Ὁ Ν'.
Δόξα, τό παρόν. Ἦχος β'.

Τά σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦνται,
λαμπρῶς φανείσης τῆς ἀληθείας.

Καί νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Καί τό παρόν ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Εὼας ἀγλαῖσμα Σπυρίδων σοφέ, καί ἀ-
κροθήνιον, τῇ τῶν θαυμάτων σου αἵ-
γλη, τῆς οἰκουμένης φωτίζων τά πέρατα, καί
τῆς λώβης τῶν Λατίνων ἀναιρέτης φανείς,
τόν Σωτῆρα ἰκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡ-
μῶν.

Σῶσον ὁ Θεός, καί τά λοιπά.

Οἱ Κανόνες· ὁ α'. τῆς Θεοτόκου. Ὡδήν ἐπινί-
κιον, ζῆτει ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου.

Καί οἱ ἐξῆς δύο εἰς τήν παροῦσαν ἐορτήν.

Ὁ πρῶτος ἤχος δ΄,

Θαλάσσης τό ἐρυθραῖον πέλαγος.

Υμνοῦμεν τήν θεϊκὴν σου Δέσποτα, δε-
όντως πρόνοιαν, τόν εὐσεβῆ λαόν σου
καί γάρ σύ, ἐξ ἐχθρῶν ἐξεδίκησας, διά πυρός
ὡς ἄφρονας, τοὺς παπιστάς καταστρεψάμε-
νος.

Επῆλθεν, εἰς νοῦν ποτε τοῦ φράτορος,
προσφέρειν ἄζυμα οὐκ εὐσεβῶς, ἐγεῖ-
ραί τε βωμόν, ἐν Ναῶ τοῦ Σφυρίδωνος, ἀλλά
κακῶς ὁ ἄνομος, ὥσπερ ὁ Δαθάν κατακέκρι-
ται.

Καί θᾶπτον, ὁ Ἑγεμὼν ἐπένευσε, καί ἅμα
προὔτεινε, τῷ ἱερεῖ ὃ βούλεται εἰπών,
καί μή ἄλλως ἐνδέχεσθαι· ἀλλά νυκτός ὡς ὕ-
πνωσε, κάτω ἐν τῷ ἄδη ἀφύπνωσεν.

Θεοτοκίον.

Ασπόρως τῷ τοῦ Πατρός βουλήματι, ἐκ
Θείου Πνεύματος, τόν τοῦ Θεοῦ συνεί-
ληφας Υἱόν, καί σαρκί ἀπεκύησας, τόν ἐκ
Πατρός ἀμήτορα, καί δι' ἡμᾶς ἐκ σοῦ ἀπάτο-
ρα.

Ἄλλος. Ἦχος α΄. Ὡδήν ἐπινίκιον.

Ωδήν ἐπινίκιον ἄσωμεν πάντες, Θεῷ τῷ
ποιήσαντι θαυμαστά τέρατα, βραχίονι

ὕψηλῳ, καί κρίναντι, ὅτι Γραικοί ὀρθῶς πιστεύουσι.

Λαμπρῶς ἐορτάσωμεν, σήμερον πάντες Θεοῦ τὰ θαυμάσια καί λαμπρά τρόπαια· κατέστρεψε γάρ ἐχθρούς, καί ἔρρηξε τοὺς Παπιστάς εἰς γῆν ὡς ἄφρονας.

Ἡ μέραν εὐφρόσυνον, Κέρκυρα ἄγει, τοὺς πρώην ὑβρίζοντας, εἰς γῆν βλέψασα. Ἀνέστη καί γάρ ὁ Θεός, καί ἔκρινεν ἐξ οὐρανοῦ φρικτοῖς ἐν θαύμασι.

Θεοτοκίον.

Τὸ ὄρος τό ἅγιον, ὅπερ προεῖδε Προφήτης ἐν πνεύματι, ἐξ οὗ λίθος τέτμηται, τοὺς τῶν εἰδώλων βωμούς, συντρίψας σθένει θεϊκῷ, σύ εἰ Παρθένε ἄγνή.

Ὡδή γ'. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Ἐδόξασας ἀληθῶς, τὴν Ἐκκλησίαν σου Χριστέ σήμερον, δείξας αὐτὴν ἁμῶν, τοὺς παπιστικούς ἀπωσάμενος.

Ἀνέδειξας ἀγαθέ, ὀρθοδοξοῦντας τοὺς Γραικοὺς σήμερον, τοὺς Δυτικούς δ' ἔμπαλιν, σκεύη τῶν αἰρέσεων κάκιστα.

Σπυρίδωνα τόν σεπτόν, ἀνευφημοῦμεν οἱ πιστοί σήμερον· καί γάρ αὐτός ἔσβεσε, τῶν αἰρετικῶν τὰ φρυάγματα.

Θεοτοκίον.

Σὺ μόνη τοῖς ἐπὶ γῆς, τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀγαθῶν πρόξενος, Μήτηρ Θεοῦ γέγονας· ὄθεν σοι τό χαῖρε κραυγάζομεν.

Ἄλλος. Στερεωθήτω ἡ καρδία μου.

Ο στρατιώτης θεασάμενος, ἐν χειρὶ τό πῦρ σε κατέχοντα, νόμῳ καὶ τάξει ἐρωτᾷ, κοινὰ βλέπειν οἰόμενος· τοῦ δέ πάθους τελεσθέντος, κῆρυξ ὤφθη τοῦ θαύματος.

Σύνετε νῦν οἱ λατινόφρονες, ἀληθῶς οἱ ὄντες μιξόθηρες· ὅτι ἀπώλειαν γεννᾷ, ἡ τοῦ Πάπα προσκύνησις· καὶ Γραικοί ὄντες τῷ γένει, πρὸς Γραικοὺς ἐπιστράφητε.

Αλλὰ καὶ πάντες οἱ κακόδοξοι, τὰληθές ἐντεῦθεν διδάχθητε· οὓς γάρ Σπυρίδων ἐκδικεῖ, κατὰ πάντων ἀπόδειξις· οὐρανοῦ γάρ αὕτη κρίσις, ἀψευδής καὶ ἀδέκαστος.

Θεοτοκίον.

Τῆς στερεινούσης διανοίας μου, ἀκαρπίαν πᾶσαν ἀπέλασον, καὶ καρποφόρον ἀρετῶν, τὴν ψυχὴν μου ἀνάδειξον, Παναγία Θεοτόκε, τῶν πιστῶν ἡ βοήθεια.

Καθίσματα. Ἦχος πλ. δ'.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Εκ ποιμνίου προβάτων ἐπιστατεῖν, τὴν Χριστοῦ Ἐκκλησίαν προχειρισθείς, ποιμὴν σύ παγκόσμιος, ἀνεδείχθης τοῖς πράγμασι, κακοδοξίας λύκους, ἐλάσας τοῖς θαύμασιν, ἐν εὐσεβείας πόα αὐτὴν ἐκτρέφόμενος. Καὶ νῦν ἐν Κερκύρα τῶν φρατόρων τά στίφη, ἀθέους ἀνέδειξας, παραπέμψας εἰς ὄλεθρον, Ἱεράρχα πανεύφημε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν παισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς σέ τιμῶσιν ἐν πίστει, Σφυρίδων πανθαύμαστε.

Δόξα. Ἦχος ὁ αὐτός. Τό προσταχθέν.

Τῶν θαυμασίων τοῦ Θεοῦ ἄγοντες μνησίαν, ἐτοιμαζώμεθα πιστοὶ πρό τῆς ἐξόδου, καὶ τῆς πίστεως ἀξίως πολιτευθῶμεν. Ὁ Παῦλος γάρ πᾶσι λέγει, ὡς φοβερόν, εἰς χεῖρας Θεοῦ τῶν ὄλων, τό ἐμπεσεῖν· ὅθεν φόβῳ λατρεύσωμεν, ἡμέραν ὄντως τὴν φρικτὴν, ἐκείνην ἐνθυμούμενοι, ὅτε κρίνει τά σύμπαντα.

Καὶ νῦν. Ὅμοιον.

Αγαλλιástῳ ὁ Δαβίδ ὁ ὕμνογράφος, καὶ χορευέτω Ἰωακείμ σὺν τῇ Ἀννῇ, ὅτι γόνος ἅγιος, ἐξ αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φωτοφόρος θεία λαμπάς, καὶ χαίρει εἰσερχομένη

ἐν τῷ Ναῷ· ἦν καὶ βλέπων εὐλόγησεν, ὁ Βαραχίου υἱός, καὶ χαίρων ἀνεκραύγαζε· χαῖρε θαῦμα παγκόσμιον.

ᾠδὴ δ'. Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Οὐ βδελύγματα ἄζύμων ἡ Ἐκκλησία, τῷ ἑαυτῆς Νυμφίῳ, εἰς θυσίαν προσάγει· ὅθεν ἀπελαύνονται, οἱ ἐβιωνίζοντες, δόξαν τῷ Κυρίῳ μὴ φέροντες.

Δεισιδαίμονος ἐκ πλάνης σύν Ὁρθόδοξοις, ὥς πάλαι Σαμαρεῖται μετὰ τῶν Ἰουδαίων, εἶναι τοῦ Θεοῦ λατρευταί, ἐθέλουσι φράτορες, ὅμως μετ' αἰσχύνης διώκονται.

Τὸν Παπισμόν, ὃν τρέμouσι πᾶσαι γλῶσσαι, ὁ ταπεινὸς Σπυρίδων, εἰς τὴν γῆν καταρῥάσσει, καὶ παίγνιον δίδωσι, τοῖς πίσκει κραυγάζουσι· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Θεοτοκίον.

Ἀπειρογάμως ἐκύησας, ὦ Παρθένε, καὶ μετὰ τόκον ὥφθης παρθελεύουσα πάλιν· ὅθεν ἀσιγήτοις φωναῖς, τό χαῖρέ σοι Δέσποινα, πίσκει ἀδιστάκτῳ κραυγάζομεν.

Ἄλλος. Ἐν πνεύματι προβλέπων.

Σπυρίδων ὁ θεόφρων, οὐ μέλλει οὐδ' ἀργεῖ· ἐν πυρί ἐφίσταται ἐνδίκως μετ' ὀρ-

γῆς, τοῦ στρατιώτου τά πάντα θεασαμένου, καί μεθ' ἡμέραν μεγάλως βοῶντος πᾶσιν· ὄντως ὁ Σπυρίδων εἰργάσατο.

Ἐ κάλυψε καί πάλαι Δαθάν καί Ἀβειρών, ὑπό γῆν ὁ Κύριος, μή ὄντας ἱερεῖς. Νῦν δέ Σπυρίδων τούς φράτορας ὡς ἀνιέρους, εἰς βυθόν ἄδου κατάγει, ὡς μή βοῶντας· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Α ἰσχύνητε ὦ φλάροι, τά πράγματα βοᾷ· καί γάρ ὡς κακόδοξοι διώκεσθε αἰσχυρῶς. Πότε οὖν, πότε γνώσεσθε, ὅτι πλανᾶσθε; Καί μέχρι τίνος τυφλοὶ τοῖχον ψηλαφᾶτε· ὄντως ἐπαξίως πεπόνθατε.

Θεοτοκίον.

Π αρθένε Θεοτόκε, ἀμόλυντε Σκηνή· μόλυνθέντα πταίσμασι, καθάρισόν με νῦν, τῶν οἰκτιρμῶν σου καθαρωτάταις ῥανίσι, καί δός μοι χεῖρα βοηθείας, ἵνα κράζω· δόξα σοι, ἀγνή θεοδόξαστε.

ᾠδή ε'. Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Σ ὦ Κύριε Χριστέ, εἰς γῆν ὄντως κατέρῃραξας, τὴν ἔπαρσιν τῶν Λατίνων, τὴν σεπτὴν Ἐκκλησίαν, ὑψώσας τῇ δυνάμει σου.

Σ ὦ πάλαι τόν Κορέ, ἱερᾶσθαι τολμήσαντα, ἐχάωσας ἀνομοῦντα, καί νῦν οὕτω κολάζεις, Παπιστάς τῇ δυνάμει σου.

Σέ Λόγε τοῦ Θεοῦ, κεφαλὴν ἐπιστάμεθα, ἀθάνατον Ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς καὶ Καθόλου, τὸν Πάπαν βδελυσσόμενοι.

Θεοτοκίον.

Σέ ὄπλον ἀρῥαγές, κατ' ἐχθρῶν προβαλόμεθα. Σέ ἄγκυραν καὶ ἐλπίδα, τῆς ἡμῶν σωτηρίας, Θεόνυμφε κεκτήμεθα.

Ἄλλος. Τό φαινόν ἡμῖν ἐξανάτειλον.

Χρεωστικῶς πιστοὶ ἀνυμνήσωμεν, νῦν τὸν Σπυρίδωνα, τὸν ὀρθρίσαντα ἐπὶ τὸν κίνδυνον τῆς Ἐκκλησίας, κράτιστον ὑπέρμαχον, ἐώας καὶ καύχημα.

Τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς ἐκ τῆς θλίψεως, χεῖρ ἐξανέστησε, τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ γὰρ ὡς ὄργανον τοῦ Παρακλήτου, ἔτοιμος εὕρισκεται, ἐχθρῶν πρὸς καθαίρεσιν.

Τό δυτικόν λοιπόν φρατορίδιον, ὡς ἄλλος Ἄρειος ἀποβέβληται, καὶ ὡς ὢν βέβηλος, ἐν τοῖς βεβήλοις, θέαμα παναίσχιστον, ὁ αἰσχιστος εὔρηται.

Θεοτοκίον.

Ως Κιβωτός σεμνή ἀγιάσματος, καὶ ὡς πυρίμορφος θρόνος ἅγιος, καὶ ὡς παλάτιον ἡγιασμένον, Δέσποινα ἐχώρησας, Θεὸν παντοκράτορα.

᾿Ωδή ς'. Θύσω σοι, μετά φωνῆς.

Ο ὁ Πάπαν, ἀλλά Χριστόν θεμέλιον ἔχουσα, ἡ πανταχοῦ Ἐκκλησία, ἐγκαυχᾶται μόνῳ, ὡς ἀθανάτῳ, καί δοξάζει, ὡς λυτρωθεῖσα, τιμίῳ ἐν αἵματι.

Γ νώτωσαν, τῶν δυσμενῶν φρατόρων τὰ κόμματα, τήν τῶν Γραικῶν Ἐκκλησίαν, τοῖς Πατέρων ὅροις ἐφεπομένην, καί δικάζει, ὁ τοῦ Ὑψίστου ὀφθαλμός ἄνωθεν.

Ο ὁ λόγοι, σοφιστικοί δυνήσονται ἄφρονες, τήν προφανῶς γενομένην, καθ' ὅμων ἐνδίκως θεομηνίαν, ἀνατρέψαι· τοῖς γάρ πράγμασιν οἱ λόγοι ἐλέγχονται.

Θεοτοκίον.

᾿Ω θαῦμα, τῶν ἀπάντων θαυμάτων καινότερον· ὅτι Παρθένος ἐν μήτρᾳ, τόν τὰ σύμπαντα περιέχοντα, ἀπειράνδρως συλλαβοῦσα, οὐκ ἐστενοχώρησεν.

Ἄλλος. Τόν Προφήτην Ἰωνᾶν.

Ο ἱ τυφλοί καί οἱ χωλοί, οἱ τοῦ Πάπα λατρευταί, ἀπαράδεκτοί εἰσιν, εἰς τόν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται, καί ὡς βδελύγματα ἔξω ῥίπτονται.

Τ ῆς δεήσεως ἡμῶν, ἐπακούσας ὁ Θεός, καθαιρεῖ τόν παπισμόν, πολυτρόπως πολεμῶν· ἀλλά καί οὕτω μένει ἀσύνητος.

Εν Κερκύρα τῇ κλεινῇ, ἐδοξάσθη ἐκ Θεοῦ, Ἐκκλησία ἡ σεπτὴ, ἡ ἁγία Κιβωτός, ἡ ἔχουσα τό θεῖον Σῶμα, τό τοῦ Σπυρίδωνος.

Θεοτοκίον.

Τρικυμίαι λογισμῶν, καί παθῶν ἐπαγωγαί, καί βυθός ἁμαρτιῶν, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν, χειμάζουσι· βοήθησόν μοι ἁγία Δέσποινα.

Κοντάκιον· ἡ Παρθένος σήμερον.

Εκκλησία σήμερον, λαμπρῶς ἐόρταζε πᾶσα, τῶν ἐχθρῶν τὴν ἔπαρσιν, κατεῖ-
ράγμένην ὀρῶσα. Ἄνωθεν τό πῦρ κατέρχεται
φλέγον. Κάτω δέ ἡ γῆ τινάσσεται στρεφομέ-
νη· καί καλύπτει τοὺς τοῦ ψεύδους, προστά-
τας χάος, ὥς τόν Δαθάν καί Ἀβειρών.

Ὁ Οἶκος.

Χρεωστικῶς οἱ πιστοὶ πάντες, τόν μέγαν
ἐν Ἱεράρχαις ὑμνήσωμεν Σπυρίδωνα.
Ἡ γάρ αὐτοῦ παραδόξως ἐν τῇ Κερκύρα γε-
νομένη θαυματουργία, δόξα τῶν εὐσεβοῦντων
Γραικῶν ὑπάρχει καί σέμνωμα. Διὰ γάρ ταύ-
της, σαφῶς, λαμπρῶς, καί ἀναμφιβόλως, ἡ-
μεῖς μέν ἐξ ὧν καί μεθ' ὧν τυγχάνει διαμένων,
εὐσεβοῦντες ἀνεδείχθημεν· οἱ δέ τοῖς τοῦ Πά-
πα ληρήμασιν ἐπόμενοι, αἵρετικοί τε καί κα-

κόδοξοι, καὶ Θεῶ ἱερᾶσθαι ἀπόστοργοι. Δι' ὃ καὶ τοὺς τοῦτο ποιεῖν ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτοῦ Ναῶ διανοηθέντας, ἐν δίκῃ κατεχάωσεν, ὥς ποτέ ὁ Μωϋσῆς τὸν Δαθάν καὶ τὸν Ἀβειρών.

Στίχοι.

Ὁ θαυματουργός κ' ἂν τέθνηκε, Σπυρίδων,
Τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν εἰσέτι.

Ὡς φλογί τίσε παπιστάς, τειρομένοις θεός
ἦκων.

Ὡδὴ ζ'. Ἐν τῇ Καμίνῳ.

Ἐξω οἱ κύνες, ἔξω ὁ θύων ἄζυμα παπιστής, ἔνδον εἰς Ναόν τὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ· ἀναμέλπειν γάρ οὐκ ἔμαθον· εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ Ναῶ τῆς δόξης σου Κύριε.

Ὡσπερ Ἡλίας, τῆς εὐσεβείας ζήλῳ σύ ἐπιστάς, σκεύη μιαρῶν αἵρέσεων ἐν πυρί, παραδόξως κατηνάλωσας μή εὐλογοῦντας, ἔνδον τοῦ Ναοῦ τῆς δόξης τὸν Κύριον.

Ἀγαλλομένη, ὥς κεκτημένη, ἡ Κέρκυρα αἰεὶ, Πάτερ κατὰ τῶν αἵρέσεων τῶν ἐγγύς, ἐλατῆρά σε καὶ φύλακα, εὐλογημένος εἰς αἰεὶ, βοᾷ, τῆς δόξης ὁ Κύριος.

Θεοτοκίον.

Τό τοῦ Ὑψίστου, ἡγιασμένον θεῖον σκήνωμα, χαῖρε· διὰ σοῦ γάρ δέδοται ἡ χα-

ρά, Θεοτόκε τοῖς κραυγάζουσιν· εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξίν, ὑπάρχεις πανάμωμε Δέσποινα.

Ἄλλος. Ἡ Κάμινος Σωτήρ ἐδροσίζετο.

Ο Τύραννος ἐχθρός κατεστρέφετο, οἱ πρότερον δακρύοντες ἔψαλλον· εὐλογητός ὁ Θεός ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Κ ατέσεισε τό ἄστν εἰς ὄλεθρον, Σπυρίδων ὁ θεόφρων τοῖς ψάλλουσιν· εὐλογητός ὁ Θεός ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ε σκίρτησαν Παμμάκαρ οἱ δοῦλοί σου, ῥυσθέντες παραδόξως, καί ἔψαλλον· εὐλογητός ὁ Θεός ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Σ τερέωσον τόν νοῦν μου τρεπόμενον, τόν λογισμόν κλονούμενον ἔδρασον, ἐν ἀσαλεύτῳ με πέτρα, τῇ σῇ σκέπῃ Μητροπάρθενε.

Ὡδή η'. Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ.

Σ κήνωμα Θεοῦ τό νοητόν, τερπνός Παράδεισος, Νύμφη τε πάγκαλος, ἡ Ἐκκλησία νῦν δέδεικται, καί κροτεῖ τά νικητήρια, καί τούς οἰκείους συγκαλεῖ πρὸς εὐφροσύνην λαούς, κατησχύνθη Παπιστῶν βούλευμα, βοῶσα, καί πέπτωκεν.

Α ἰσχύνητε πλάνοι Δυτικοί, καί ἐγκαλύφθητε, τρώγλας εἰσδύοντες, τά Προσώ-

ποις ἰδιάζοντα, ἐν θεότητι συγχέοντες, μή αἰδεσθέντες, τὸν ἡμᾶς μυσταγωγοῦντα Χριστόν, ἐκ Πατρός τὸ Πνεῦμα κηρύττειν, ἀνάρχως τὸ Ἅγιον.

Σ ἡμερον ἐξ ὕψους ἐνιδὼν Χριστός ὁ Κύριος, ἦν περ ἐκτήσατο, τῷ τιμίῳ αὐτοῦ αἵματι Ἐκκλησίαν ἐξεδίκησε· τῶν γάρ φρατόρων καθαιρεῖ τὰς παρανόμους βουλὰς, μή βοῶντων· πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Σ ὁ μόνη ἐν πάσαις γενεαῖς, Παρθένε ἄχραντε, μήτηρ ἐδείχθης Θεοῦ σύ τῆς θεότητος γέγονας, ἐνδιαίτημα Πανάμωμε, μή φλογισθεῖσα τῷ πυρί τοῦ ἀπροσίτου φωτός· ὅθεν πάντες σέ εὐλογοῦμεν Μαρία θεόνυμφε.

Ἄλλος. Ὅν φρίττουσιν Ἄγγελοι.

Τί μάτην ἀσύνετοι προτείνετε ἡμῖν, τῆς γῆς τὰ ληρήματα, καὶ σκῆπτρα καὶ ἀρχάς; Οὐ ταῦτα βραβεῖα, οὐδέ μενοῦν μισθοί, τοῖς ὀρθῶς ὑμνοῦσι τὸ Πνεῦμα εἰς αἰῶνας.

Οὐκ ἔστι συμφώνησις, οὐδέποτε ἡμῖν, καὶ Πάπα τῆς Δύσεως, ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· ὁ μὲν γάρ ἀζύμως, ἐνζύμως δέ ἡμεῖς· καὶ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἐξ Υἱοῦ ὑμνοῦμεν.

Ἀπώλετο, πέπτωκε τὸ ῥάντισμα ἰδού· ὁ Πάπας ἀμύητος, καὶ ἀνατρεπτικός·

τοῦτο ἐκ Κερκύρας ὁ Σπυρίδων βοᾷ, τοῖς
τρεῖς καταδύσεις ποιοῦσι κατά λόγον.

Θεοτοκίον.

Ανάστησον κείμενον, εἰς βάθη με κα-
κῶν· τούς νῦν πολεμοῦντάς με πολέμη-
σον ἐχθρούς· τρωθέντα ἀτόποις, ἡδοναῖς τήν
ψυχήν, Ἀγνή μή παρίδης, ἀλλ' οἴκτειρον καί
σῶσον.

ᾠδὴ θ'. Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους.

Δεῦτε καθαῖ τῇ καρδίᾳ καί νηφαλαία
διανοία, τῆς τοῦ βασιλέως Θυγατρός,
τῆς Ἐκκλησίας τήν ὠραιότητα, ὑπέρ χρυσίον
λάμπουσαν κατανοοῦντες μεγαλύνωμεν.

Χαῖρε καί εὐφραίνου ἡ Νύμφη, τοῦ Βασι-
λέως τοῦ μεγάλου, ἐνστερνιζομένη ἀ-
παύστως, αὐτοῦ τήν πίστιν ἀκαινοτόμητον,
Υἱοῦ μέν Πνεῦμα ψάλλουσα, ἐκ τοῦ Υἱοῦ δέ
σύ οὐδέποτε.

Τήν ἐξ ὕψους ἄμυναν Σῶτερ, τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ σου παρέσχε· Πάπαν γάρ οὐκ οἶ-
δεν, εἰ μή σέ Χριστέ μυοῦντα, ἐν τό αἷτιον εἶ-
ναι, σοῦ τοῦ Υἱοῦ καί Πνεύματος, τό ἄναρχόν
τε καί ἀναίτιον.

Θεοτοκίον.

Δέχου τάς λιτάς τοῦ λαοῦ σου, πρὸς τόν
Υἱόν σου Θεοτόκε, ἰλεωσαμένη εὐμε-

νῶς, ἡμᾶς κινδύνων καὶ περιστάσεων, ῥυσθῆ-
ναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε. Σὺ γάρ προστάτις καὶ
ἐλπίς ἡμῶν.

Ἄλλος. Τὴν ζωοδόχον πηγὴν τὴν ἀένναον.

Οὗ τοὺς ἐώους ἡμᾶς τοῖς ἐκ Δύσεως, ἀνα-
μιχθῆναι κωλύων τοῖς θαύμασιν· ὁ λα-
ὸν τὸν ἅγιον ὁδηγῶν ἐκάστοτε, εἰς οὐρανὸν
ἀπὸ γῆς, θεῖος Σπυρίδων, φωτοειδὴς ἐν ἡμῖν
στύλος γνωρίζεται.

Παλινωδίαν μετ' αἰσχύνης ᾗσαντες οἱ πε-
ριόντες τὴν ὕλην μετέθηκαν, σύν σπου-
δῇ κραυγάζοντες, τί δὴ φίλοι μέλλετε; Καί
τοὺς λοιπούς ἀπὸ γῆς πάντας ἐκτρίβει· τὰ τοῦ
βωμοῦ πάντα ἐκεῖθεν ἐξάρατε.

Ἀνατολῶν ὁ Σπυρίδων ὁρμώμενος, εἰς
δέ τὴν Δύσιν καλῶς μεταθέμενος, ἐκδι-
κεῖ τὰ πάτρια· παπιστῶν τὴν ἔπαρσιν, ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ὥς ποτέ τὴν Ἑωσφόρου, συγκαταστρέ-
φων, καὶ δείκνυσι παίγνιον.

Θεοτοκίον.

Ῥεπαρωτάτοις ἐν χεῖλεσι Πάναγνε, ἡ κα-
θαρώτατον Λόγον κυήσασα, τὴν εὐχὴν
προσάγω σοι, καθαρὸν με ἀνάδειξον, παντο-
δαπῶν μολυσμῶν ὄντα με πλήρη, μεσιτεύο-
ντος τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος.

Ἐξαποστειλάριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Συστήματα εὐφραίνονται, τὰ τῶν Συνόδων
σήμερον, ὁρῶντα βεβαιωμένους, ὃ Ἱε-
ράρχα Σπυρίδων, τοὺς ἱερούς αὐτῶν Ὅρους.
Σύ γάρ ἐξεδίκησας, τό πάνσεπτον ἀξίωμα, διά
πυρός οὐρανίου, αὐτῶν καί τῆς ἀληθείας.

Θεοτοκίον.

Τήν φύσιν ἀνεκαίνισας, φθαρεῖσαν τοῦ
Προπάτορος, ὑπερφυῶς συλλαβοῦσα,
καί ἀπειράνδρως τεκοῦσα, τόν Πλάστην πά-
σης φύσεως. Ὑφ' οὗ νικῶντες ὤφθησαν,
Γραικοί Λατίνους, μέλποντες, Σέ τῆς ἡμῶν
σωτηρίας, τήν ἀπαρχήν Θεοτόκε.

Εἰς τοὺς Αἶνους. Ἦχος δ'.

Ὁ ἐξ Ὑψίστου κληθεῖς.

Ω τῆς ἐξ ὕψους ταχείας βοηθείας· ὅτι ὁ
πανύψιστος Λόγος καί Κύριος, ἡ κε-
φαλὴ ἡ ἀθάνατος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐχ ὁ
Πάπας ὁ ἐχθρικώτατος, ταύτης προνοούμε-
νος, φθάνει ῥυόμενος, καθάπερ μήτηρ φιλό-
στοργος, ἐκ τῶν κινδύνων, καί τῶν σκανδά-
λων τῶν ἐκ τῆς Δύσεως· σοῦ γάρ τὰ τεῖχη ἐ-
ζωγράφισα, ἐν χερσὶ ταῖς ἐμαῖς, πρὸς αὐτὴν
φησι, καί οὐ λήσεσθαι μέλλω, τοῦ λυτροῦ-
σθαί σε τῶν θλίψεων.

Σ ἡμερον χαίρει καί Φώτιος ὁ θεῖος, ὁ πρῶτος ἐν Πνεύματι, δείξας τά σχίσματα, ὡς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀρξάμενα· μετὰ δέ τοῦτον, ὁ τό τοῦ Πάπα ρίψας μνημόσυνον, μέλος ὡς ἀνίατον ἐκλογισάμενος, μετὰ Συνόδου ὁ Σέργιος· καί γάρ ὁρῶσιν, ἀποβληθέντας ἐκ Θεοῦ σήμερον· ὅθεν κατ' ἵχνος ὡς στοιχήσαντες, τῷ λαλοῦντι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἱκετεύουσι σῶσαι καί φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ν ὦν Φλωρεντία αἰσχύνθητι καί κρύψον, τοῦ ψεύδους τό ἄθυρμα, Ὅρον τόν βέβηλον· καί σύ Κερκύρας τό βδέλυγμα, ἀχρειοκόλαξ, καί ἀποστάτης Πέτρος Ἀρκουδῖος· Λέων τε Ἀλάτιος τῆς Χίου ἔκτρωμα, καί παπολάτρης γενόμενος· καί μετὰ τούτων, οἱ ἐκ τῆς Τάργας καταψευσάμενοι, ἅπιτε πάντες νῦν εἰς κόρακας· ὁ Σπυρίδων ὑμᾶς ἀπελέγχει τρανῶς, καταστρέφων, ἐκβάλλων, οὕς ὑμεῖς ὑποστηρίζετε.

Χ αῖροις ὦ Μάρκε τό θαῦμα τῶν αἰώνων, ὁ μόνος πρὸς ἅπαντας ἀγωνισάμενος, πρὸς ὁμοφύλους, πρὸς φράτορας, καί κατ' ἰδίαν αὐτῆς τῆς Δύσεως τόν Πανύπιστον· βλέπε τούς ἀγῶνάς σου, καί τά παλαίσματα, κεκυρωμένα ὡς ἔνθεα, εἰς τούς αἰῶνας, καί ἐπαγάλλου μετὰ Σπυρίδωνος, μεθ' οὗ συμφώνως καί θεσπίσαντες, ὡς διδάσκει Χριστός ὁ Θεός

ἡμῶν, ἱκετεύσατε τοῦτον, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα. Ὑχος πλ. β'.

Ιεραρχῶν τὴν καλλονήν, τό τῶν Συνόδων κλέος, τὴν φρίκην τῶν Λατίνων, καί τῶν πιστῶν ἀντιλήπτορα μέγιστον, συνελθόντες, ὦ φιλέορτοι, ἁσματικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσωμεν λέγοντες. Χαίροις ὁ τῆς ἐώας φωστήρ, καί βλάστημα τερπνόν, καί καύχημα περίδοξον. Χαίροις ὁ καταργήσας τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων, καί βωμόν τόν βέβηλον ἐν τῷ σῷ Ναῷ μὴ καταδεξάμενος. Χαίροις ὁ τὴν ἀγέρωχον ὀφρύν καταβαλὼν τῶν Παπιστῶν, τῶν δέ Γραικῶν ὑψώσας τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν ἐν τοῖς πέρασι. Καί νῦν Σφυρίδων πανθαύμαστε, μὴ παύση πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ, τοῦ φυλάττεσθαι ἡμῶν ἀεὶ τὴν εὐσέβειαν ἄτρωτον.

Καί νῦν. Ὑχος β'.

Σήμερον τῷ Ναῷ προσάγεται, ἡ πανάμωμος Παρθένος εἰς κατοικητήριον τοῦ παντάνακτος Θεοῦ, καί πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν τροφοῦ. Σήμερον τό καθαρώτατον ἁγίασμα, ὡς τριετίζουσα δάμαλις, εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων εἰσάγεται. Ταύτη ἐκβοήσωμεν, ὡς ὁ Ἄγγελος· χαῖρε μόνη ἐν γυναιξίν εὐλογημένη.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.
 Εἰς τὴν Λειτουργίαν, ὡς σύνηθες·
 Ἀπόστολος πρὸς Ῥωμαίους, οὗ ἡ ἀρχή·
 Οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, πάντα
 συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν· τέλος·
 ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
 Εὐαγγέλιον· τό τοῦ Χρυσοστόμου.
 Κοινωνικόν· Ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέ-
 πεια τό ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ
 μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Τῷ συντελεστῇ Θεῷ τῶν καλῶν,
 χάρις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΟΤΡΑΝΟΤ ΚΡΙΣΙΣ

ἦτοι

Θαῦμα Φρικτὸν καὶ ἐξαίσιον τοῦ θαυματουργικωτάτου Θεοῦ Σπυρίδωνος, δι' οὗ τὰς βουλὰς τῶν παρανόμων Παπισῶν, ἐματαιώσε, μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς, νὰ ἐγείρουν Ἀλτάριον, ἦτοι θυσιαστήριον, μέσα εἰς τὸν ἐν τῇ Κερκύρα ἁγίον του Ναὸν, συντεθέν, μετὰ καὶ ἱερᾶς καὶ ἐπινικίου ἀκολουθίας, εἰς αὐτὸ, παρὰ ζηλωτοῦ τινος ἀδελφοῦ.

εἰς τούτη 21

καὶ ὁ Θεοφεγγὴς βίος τοῦ ἱεροῦ Κλήμεντος τοῦ βουλγαρικήρυκος καὶ ὁμολογητοῦ, ἐκδίδεται ἐτέρῳ κρίσις οὐρανοῦ, καὶ οὗτος ὢν κατὰ τῶν καινοτόμων Παπισῶν, συντεθεὶς μὲν ἐλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου βουλγαρίας, μετανεχθεὶς δὲ παρ' ἡμῶν, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν διάλεκτον, χάριν τῶν ἀπλουτέρων λαῶν, διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐλπιζομένην κοινὴν ὠφελείαν, ὡς ἐνκα νῦν δεῦτερον πλήρης ἐκδίδεται, ἅτε κολουθῶν τὰ καίρια παράτητος, ὁ πρότερον ἐν βενετία τυπωθεὶς.

Ἐκδίδονται δὲ καὶ τὰ δύο εἰς ἓν τεῦχος, διὰ δαπάνης τινῶν φιλαδέλφων χριστιανῶν.

Ἐν Λειψία τῆς Σαξωνίας.

Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Νόρνμπεργκ.
Λοιπὸν

1803.

Πίν. Α'. Τὸ ἐξώφυλλο τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ ἔργου.

ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

ἤτοι

ΘΑΨΜΑ ΦΡΙΚΤΟΝ ΚΑΙ ΕΒΕΨΙΟΝ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗ-
ΚΟΥΤΑΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΟΣ, ΔΙ' ΟΥ ΤΑΧ ΒΟΥΛΑΣ
ΤΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΠΑΠΙΣΤΩΝ, ΕΜΑΤΑΙΟΣΕ, ΜΗ
ΣΥΓΧΩΡΗΣΑΣ ΑΥΤΟΙΣ, ΚΑ' ΕΓΓΕΡΟΥΝ ΔΑΤΑΡΙΟΝ,
ΠΟΙΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΝ, ΜΗΔΕ ΗΨ ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΚΕΡ-
ΚΥΡΑ ΑΨΙΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΩ, ΣΥΝΤΕΘΕΝ, ΜΕΤΑ ΚΑΙ
ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΕΔΙΔΙΚΕΙΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ, ΗΨ ΑΥΤΟ,
ΠΑΡΑ ΖΗΛΟΥΤΟΥ ΤΙΝΟΣ ΔΑΔΑΦΟΥ.

Εὖν τούτῳ δέ,

ΚΑΙ Ο ΘΕΟΦΕΙΣΤΗΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΕΜΕΥΘΕ ΤΟΥ ΒΟΥΤΑΡΟ-
ΚΗΥΚΟΣ ΚΑΙ ΟΠΟΔΟΥΤΟΥ, ΚΑΛΑΙΟΥΤΑΙ ΑΤΕΡΑ ΚΡΙΣΙΣ ΟΥΡΑΝΟΥ,
ΚΑΙ ΟΥΤΟΙ ΔΕ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΑΙΚΟΤΟΜΩΝ ΠΑΠΙΣΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΟΥΣ
ΜΕΝ ΠΑΘΗΝΟΥΤΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΚ ΑΥΤΩΝ ΜΕΘΕΥΤΑΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙ-
ΣΚΟΠΟΥ ΚΟΥΤΑΡΙΑΣ, ΜΕΤΕΚΕΥΘΕΙΣ ΔΕ ΠΑΡ' ΕΜΟΝ, ΕΨ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΗΝ ΕΜΟΝ ΑΔΑΚΕΥΤΩΝ, ΚΑΡΙΝ ΤΩΝ ΑΠΑΡΧΕΥΤΕΡΩΝ ΑΔΩΝ,
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΞ ΑΥΤΟΥ ΕΑΠΙΔΟΜΕΝΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΕΨΤΑΔΙΑΝ, ΟΥ ΕΝΕ-
ΚΑ ΝΥΝ ΑΨΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΕΣ ΕΚΜΕΛΟΥΤΑΙ, ΑΤΕ ΚΟΔΟΥΘΕΙΣ ΤΑ
ΚΑΙΡΙΣ ΠΑΡΕΤΙΝΟΣ, Ο ΠΡΟΤΕΡΩΝ, ΕΝ ΖΕΝΕΤΙΑ ΤΥΝΘΕΙΣ.

Εὐδίδονται δέ καὶ τὰ θεῶν εἰς τὴν γῆν, διὰ
δουλοῦν τῶν γελοῦς ἡμῶν Χριστιανῶν.

ΚΑΛΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αριτάλλου

ΔΑΠΑΝΗ, ΣΥΓΓΡΑΜΜΟΣ ΧΑΛΚΟΥΤΗ

(Αὕτη ἡ ἐκδόσις γίνεται τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΓΓΕΛΑΙΟΥ.

Κατὰ τὴν 666 Ἐκδόσιν τῆς Καταστάσεως.

1850.

123155

Ἑκδόσεις

- Α' Ἑκδοσις, Λειψία, Σαξωνίας, 1805, σελ. 7-38 καὶ 39-63.
- Β' Ἑκδοσις, ἀνατύπωση τοῦ ἔργου 1807, δέν σώζεται ἀντίτυπον.
- Γ' Ἑκδοσις, Ἀθῆναι, 1850. Ἀναφέρεται ὡς «ἔκδοσις δευτέρα, ἀμετάβλητος» καὶ τυπώνεται εἰς τό τυπογραφεῖον τοῦ Νικολάου Ἀγγελίδου, δαπάνη τοῦ Σπυρίδωνος Χαλιώτου.
- Δ' Ἑκδοσις, μόνον ἡ διήγησις τοῦ θαύματος, Ἀθῆναι, 1870.
- Ε' Ἑκδοσις ὑπὸ Σπυρίδωνος Παπαγεωργίου, Ἀθῆναι 1883, σσ. 113-155.
- Στ' Ἑκδοσις ὑπὸ Μητροπολίτου Κερκύρας Μεθοδίου, Κέρκυρα, 1951, σσ. 209-260.
- Ζ' Ἑκδοσις ὑπὸ Ἀρχιμανδρίτου Νεκταρίου Ζιόμπολα, μόνον ἡ διήγησις τοῦ θαύματος μέ σχολιασμόν τοῦ κειμένου, Ἀθῆναι 2007, σσ. 17-56.

Τό βιβλίο «*Οὐρανοῦ Κρί-
σις*» τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου
τοῦ Παρίου ἐτυπώθη ἀπό τό
τυπογραφεῖον Π. Γιαννού-
λης - Κ. Τσολερίδης Ο.Ε.,
τηλ.: 2310542940, Θεσσα-
λονίκη, εἰς 3.000 ἀντίτυπα
τόν Νοέμβριον τοῦ 2008.

ΟΥΡΑΝΟΥ
Επίσης
ΚΡΙΣΙΣ
de ΚΑΡΑΔΟΣ κατά τη ΠΑΝΙΧΙΑ.

the 1990s, the number of people in the United States who are 65 years of age or older is projected to increase from 20 million to 35 million, and the number of people 75 years of age or older is projected to increase from 10 million to 17 million (U.S. Census Bureau, 1996).

④ 1998年12月1日以前竣工的已完工程。